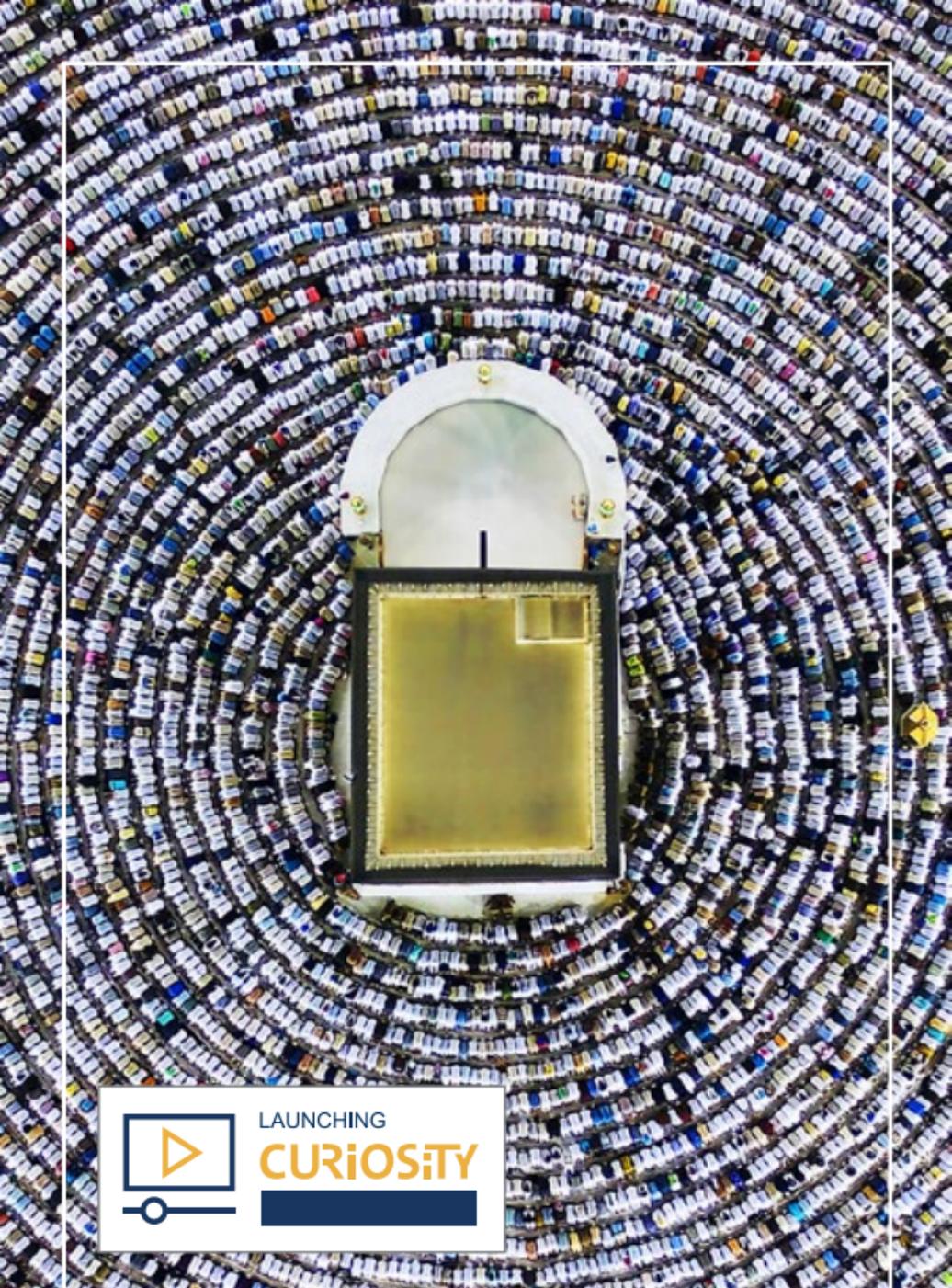




# Սա է Իսլամը



LAUNCHING  
**CURIOSITY**

Նկար, որտեղ մահմեդականները ուղղորդվում են Քաբե, որը Աստծո հրահանգով կառուցել է իր մարգարտ Իբրահիմը “Աբրահամը” : Ըստ հրահանգի մահմեդականները պետք է իրենց աղոթքները ուղղեն այդ ուղղությամբ: -



# Սա է Իսլամը

Ֆահադ Սալիմ  
Բահաման



- Արդյո՞ք դուք ցանկությունն չունեք տեսնել տեղեկատվության առավել քննարկվող կրոնի հստակ պատկերը:
- Արդյո՞ք հնարավոր չէ մի պահ կանգ առնել և խորությամբ ուսումնասիրել առավել տարածված և ըստ վիճակագրության, առավել աճող կրոնը:
- Արդյո՞ք հաճելի չէ ուսումնասիրել այլ մշակույթները և կյանքի փիլիսոփայությունները, կապված կրոնի և մեզ շրջապատող տիեզերքի հետ:
- Արդյո՞ք հնարավոր չէ հիմնվել հսկամի և նրա աղբյուրների փաստացի տեղեկությունների և ձեր իսկ բանականության վրա:

Եթե դուք ցանկություն ունեք տեղեկանալ և գիտակցել, ամենին, ապա այս աշխատությունը ձեզ համար է

# Թեմաները Գրքի



Վիճարկելի հարցեր

12



Իսլամը Համընդհանուր  
լինելը

20



Մեկ Արարիչ և մեկ  
աստվածություն,  
եզակին, ում պետք է  
երկրպագել

57



Ո՞վքեր են  
հանդիսանում  
ճշմարիտ առաքյալները

74



Իսլամի դիրքորոշումը  
Հիսուսի (Խ.Ա.Ո.Ն)  
վերաբերյալ

82



Ո՞վ է հանդիսանում  
Իսլամի Մարգարեն

92



Click on topic to go to  
the page.

Ո՞րտեղից է  
եկել Ղուրանը

157



Click to go to the page.



Ալլահի Մարգարե  
Մուհամմեդը արդարամիտ  
մարդկանց տեսանկյունից

101



Մարգարե Մուհամմեդի  
պատմությունները և  
նրա վարվելակարգը

113



Մարգարեի խոսքերից

132



Փառահեղ Ղուրանը,  
որպես հսլամի  
հավերժական հրաշք

144



Ո՞րտեղից է եկել  
Ղուրանը

157



Երկրպագությունը  
հսլամի մեջ: Ի՞նչ է դա  
իրենից ներկայացնում

179



Ընտանիքը հսլամի  
մեջ

212



Ընտանիքը  
Իսլամի մեջ

212



Click to go to the page.



Կնոջ Դիրքը Իսլամում

223



Իսլամի օրենքը կապված  
սնունդի և ըմպելիքի  
հետ

243



Մեղք և Քավություն

258



Կրոնը և Միտքը

265



Իսլամը հանդիսանում  
է խաղաղության  
կրոնը

277



Իսլամի և որոշ  
մահմեդականների  
իրականության անդունդը

289



**Կրոնը և  
Միտքը**

**265**



Click to go to the page.



# Վիճարկելի հարցեր.



# Մենք

Մենք չենք դադարում ինքներս մեզ հարցնել այն պատմությունը, թե ով ենք մենք, որտեղից ենք գալիս և ուր ենք գնում: Ո՞րն է մեր ճակատագիրը, ո՞րն է այս ամենի գոյության նպատակը և ոչ միայն: Եվ ո՞րն է այս աշխարհի ճակատագիրը, եթե ավարտը հանդիսանում է մահը, փոշին և դատարկությունը:

Մահմեդականներ և Գրքի մարդիկ, հավատք ընծայեք, որ մարդը չի կարող գոյություն ունենալ առանց արդար Արարչի հավատքի և այլ կյանքի գոյության, որտեղ մեղսագործը ստանում է իր պատիժը, անբիժ և նվաստացուցիչ, տանջանք և ցավառանց փոխհատուցման և հոգեվարք առանց վերադարձի և հավասարակշռության:

Եվ հնարավոր չէ ընկալել կյանքի հակասությունները և իմաստությունը, ապրելակերպը, ճիշտը և սխալը և տառապանքը այնքան ժամանակ, մինչև հավատք չենք ընծայում Տիրոջ իմաստությանը, ով ավարտ է դնում կյանքին և ըստ գործածի յուրաքանչյուրին տալիս իր իսկ մասնաբաժինը:

Միայն այդ բանից հետո, հավատքը կարող է ամրանալ մեր բոլոր արժեքներով և գաղափարներով, որին մենք կոչ ենք անում: Այնպիսի արժեքներ ինչպիսիք են արդարությունը, սերը, կարեկցանքը, ազնվությունը, համբերությունը, գթասրտությունը, մի իրականություն, որը համահունչ է մեզ: Այն կարող է վիճարկել իմաստը և հասնել ճաշակի և համբերության քաղցրությանը:



Մենք չենք կարողգիտակցել հակասությունները կյանքի, դժվարությունները, սխալները, իրավունքները և տառապանքը, եթե հավատք չընծայենք Արարչին, Իմաստունին և Արդարին:

Մենք գտնում ենք, որ Ղուրանը, մահմեդականների սուրբ գիրքը, անդրադառնում է դրան: Աստված մեզ, բանական մարդկանց մասին, ովքեր ունակ են մտորել ասել է. "Եվ մտորեք երկինքների և երկրի արարման մասին, մեր Տերը զուր չի արարել այն: Փառք լինի Նրան" (Ալ Իմրաան :191)

## ԻՍԼԱՄԸ

Երկրի վրա առկա կրոնների մեծամասնությունը կապված են անհատի, ազգի կամ երկրի հետ, որտեղ հայտնվել է այն: Քրիստոնեությունը իր անվանումը վերցրել է Հիսուս Քրիստոսից, իսկ Հուդդայականությունը կապված է Հուդայի ազգի հետ, Բուդդայականությունը, հիմնադիր Բուդդայի, իսկ Հինդուիզմը Հնդկաստանի հետ և այլն:



Իսլամը կապված չէ որոշակի անհատի, կամ ցեղի, ռասայի կամ ազգի հետ, քանի որ այն չի վերաբերվում որոշակի մարդկանց, կապված չէ որևէ մեկի հետ, այլ հակառակը վերաբերում է բոլորին: ԱՅդ իսկ պատճառով այն կոչեցին Իսլամ:

### **Ինչ է նշանակում Իսլամ բառը.**

Անդրադառնալով Իսլամ բառի արաբերեն ծագմանը, մենք տեսնում ենք, որ այն ներառում է մի շարք իմաստներ, ինչպիսիք են առաքում, հնազանդություն, հպատակություն, անկեղծություն, ապահովություն կամ հաստատում, հանգստություն:

Իսլամ. Այն նշանակում է լիակատար հնազանդություն և հպատակություն Արարիչ Տիրոջը, Սեփականատիրոջը, ինչպես նաև յուրաքանչյուր տեսակի ստրուկության ազատության, որը վերաբերում է որևէ մեկի երկրպագությանը:

Այս իմաստը հաստատել են Ղուրանը որոշակի տարբերակները:

Ղուրանը մեզ ասում է, որ Նա, ով շրջվում է դեպի Ալլահը և Նրա ուղեկցորդները և ձեռք է մեկնում և հնազանդվում պատվիրաններին և արգելքներին և խորասուզվում է, ապա Նրան հաստատում են գոյատևությամբ և մերձենում է փրկությանը, որը երբեք չի դադարում և Նա ստանում է ամենի բարիքը: (Լուկման :22)

Ուստի, Իսլամ նշանակում է կատարյալ հնազանդություն Աստծուն և ազատություն ենթարկվածությունից և ստրկություն մյուսներից: Մահմեդականը անկեղծ է իր երկրպագության մեջ: Նա ապրում է կատարյալ խաղաղությամբ և իր շուրջ է տարածում այն:

**Սակայն արդյո՞ք այդ բերել են բոլոր Մարգարեները:**



## Իսլամը հանդիսանում է բոլոր մարգարեների կրոնը:

Ղուրանը սահմանում է, որ տարբեր ժամանակաշրջանների բոլոր ազգերը ունեցել են մարգարեներ, ովքեր ուսուցանել են Աստծո կրոնը: Իսկ Ղուրանի մեջ Մուհամմեդին (Խ.Ա.Ո.Ն) ասում են. "Մենք ուղարկել ենք քեզ ճշմարտությամբ, փառքով և զգուշացումով և գոյություն չունի ոչ մի ազգ, ովքեր չեն ունեցել մարգարե:" (Տարթիր35 :24) Մարգարեները եկել են ճշմարիտ կրոնով և տարբերություն չեն դրել որևէ տառի, հավատքի դատաստանի հիմքերի և եթիկայի մեջ:

Իսլամը եկել է Մարգարե Մուհամմեդի (Խ.Ա.Ո.Ն) դրոշմով, որը առկա է եղել առավել քան հազար չորս հարյուր տարի առաջ, որոնք բերել են բոլոր մարգարեները: Ղուրանը մահմեդականներին պատվիրում է հավատք ընծայել նախորդ այնպիսի առաքյալների հավատքին, որպիսիք են Աբրահամը, Իսահակը, Հակոբը, Մովսեսը և Հիսուսը: (Բակարահ2 :136)



«Իսլամ» բառը ունի իր իմաստները, որոնք պետք է ներկայացնել : Այն պետք է ներկայացնել իր անկեղծությամբ, վստահությամբ և ապահովությամբ:



Յետաքրքիր է, որ Ղուրանը մեզ պատմում է մարգարեների նախահոր, Աբրահամի պատվիրանների մասին ուղղված իր որդիներին: Ինչպես նաև հոգևվարքի մեջ գտնվող Յակոբի խոսքերը իր որդիներին, երբ ասում է, որ Աստված ընտրել է ճշմարիտ կրոնը ձեզ համար և խնդրել մինչ մահ հաստատում մնալ: (Ալ-Բակարահ 2:132)

Այս կրոնը տարածում է Աստծո բոլոր Մարգարեների կրոնը, չի փոխում իր ծագումը, այլ հակառակը: Ծարիաթը և դրույթները համամասնական պայմաններում և դարերի ընթացքում, պահպանում են այն մինչ դրոշմ հանդիսացող Մարգարե Մուհամմեդը, որպեսզի որոշեն ամբողջ մարդկության ավարտական օրենքը:

Յետևաբար, Ղուրանը հստակ սահմանել է, որ կրոնը մեկն է, Իսլամը, իսկ տարբերությունները, որոնք մենք տեսնում ենք մարդկանց երկնային կրոնների միջև, հանդիսանում են միայն իրենց մարգարեների աղավաղումները, որոնք էլ հեռացրել են նրանց ճշմարիտ կրոնից: (Ալ-Իմրան3 : 19)



# Իսլամը Համընդհանուր Լինելը.



S

Տարօրինակ է, որ Ղուրանի մեջ Նա չի կիրառում 'արաբ' բառը: Ղուրանը հայտնվել է իրենց իսկ սեփական լեզվով, իսկ նրանց Մարգարե Մուհամմեդը ծգում էր անմիջապես նրանցից: Մենք արաբներին տեսնում ենք մահմեդականների փոքրամասնության մեջ, որտեղ նրանք կազմում են նվազ քան 20%: Հարավ արևելյան Ասիայում ամենամեծ մահմեդական պետությունը հանդիսանում է Ինդոնեզիան և փոքրամասնությունը Հնդկաստանում, որի բնակչությունը կրկնակի մեծ է, քան Արաբ երկրների բնակչությունը:



Իսլամը եկել է որպես գթասրտություն  
և ուղղորդություն տարբեր ռասսաների,  
մշակույթների և երկրների մարդկանց  
համար: Ղուրանը հայտնել (և ուղարկել  
ենք քեզ, (ով Մուհամմեդ) որպես  
գթասրտություն աշխարհներին):  
(Մարգարեներ 21:107)



Իսլամը առաջարկում է մարդկային  
բազմազանության այնպիսի տեսլական,  
որը հայտնի չէ և չի խոստացել  
երկրի վրա առկա մարդկային ոչ մի  
համակարգի:

Մտորեք այս Ղուրանական առաջնորդության մասին, որը չի անդրադառնում միայն արաբներին կամ մահմեդականներին, այլ ամբողջ մարդկությանը, իր բոլոր ցեղերին և դավանանքներին: Ղուրանի մեջ Ալլահն ասում է. “Օվ դուք մարդիկ, Մենք արարել ենք ձեզ արական և իգական սեռից և դարձրել ձեզ ազգեր և ցեղեր, որպեսզի ճանաչեք միմյանց: Աստճո աչքերում պատվոլի է նա, ով առավել բարեպաշտ է: Իրոք Ալլահը Ալիիմ, Առավել Տեղյակ, Խաբիր, Ամենից տեղեկացվածն է:” (Ալ-Ջաշիրաթ 49:13)



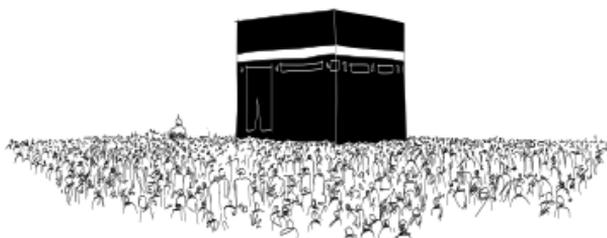
Իսլամը մարդկային բազմազանության տեսլական է: Այն չի ճանաչում որևէ ռեժիմ կամ ժողովուրդ:



Այսպիսով, Ղուրանը հաստատում է, որ բոլոր մարդիկ, անկախ գույնի, ռասայի կամ Ադամի և Եվայի (Խ.Ա.Ռ.Ն) ժառանգների պատկանելության, տարբերվում են և բազմազան են դառնում կախված ոչ թե նախապատվությունից, այլ երկարատև համագործակցությունից, փոխանակումից: Եվ պարզևր ու պատիվը կլինի Աստծո ծառային և Նրա հետևորդներին և նրանց, ովքեր երկրպագում են Ալլահին և վախենում Նրանից:



630  
թվական



### **Մուհամմեդը հանդիսանում է Իսլամի առաքյալը:**

«Ով դուք, ձեր Տերը մեկն է, ձեր հայրը միակը, այլ ազգը արաբից գերադաս չէ, ոչ էլ արաբը այլ ազգից, սևամորթը կարմրամորթից, կարմրամորթը սևամորթից , բացառությամբ բարեպաշտության:»



1948  
թվական

### **Մարդու Իրավունքների Համընդհանուր Հռչակագիրը**

Ո՛վ է ճանաչում մարդու ազատության, իրավունքների և արժանապատվության հավասարությունը:

## Որպես հավատքի, Իմանի, մի մաս, հոգ տանել շրջակա միջավայրին:

Որոշ փիլիսոփաներ մարդուն ընկալում են որպես տիեզերքի կատարյալ տեր, ով գործում է ըստ իր հայեցողության, առանց որևէ պատժելիության, նույնիսկ եթե այն հանգեցնում է տիեզերքի հատվածների խախտման, կամ այն տեսակի արարածների ոչնչացման, որոնցից առկա չէ, որն էլ առավելություն է տալիս անհատին մյուսների հանդեպ:Նա հանդիսանում է մի տեսակ, որը միլիոնավոր արարածներից է: Ինչպե՞ս է Իսլամը դիտում հարաբերություններին. Ո՞րն է առավել տիեզերքը, թե մարդը:

Իսլամի տեսակետը հիմնված է մարդու և տիեզերքի փոխհարաբերության վրա: Չգացմունքային և տեսական գաղափարներով, որը ավարտվում է մանրակրկիտ դրույթներով հարմարեցնելու մարդու, կենդանիների, երկրի և բնության աղբյուրների հարաբերությունները:

Առաջին բանը, որին ուշադրություն է դարձնում հետազոտող անհատը փիլիսոփայության մեջ, հանդիսանում է հարաբերության հավասարակշռությունը, որը սահմանել է Ղուրանը: Աստված պատվել է մարդուն և տարբերակել նրան այլ արարածներից: (Իսրա 17:70) Նա արարել է տիեզերքը և արարածները դրա շուրջ, որպեսզի հնազանդվեն Նրան, այնպես, որ օգուտ ունենա և հոգ տանի: (Իբրահիմ 14: 32-33) Մարդը հանդիսանում է ոչ միայն միլիոնավոր արարածներից մեկը, ով չունի այլ առավելություններ նրանց նկատմամբ, այլ առավել պատվելի արարածները, ում համար արարել են բնությունը, որպեսզի նա օգտնվի դրանից: (Ալ-Բակարահ 2 :29)

Սակայն, այս մեզ հավաստիացնում է, որ նա չի հանդիսանում այս տիեզերքի բացարձակ տերը, արարելով այնտեղ այն, ինչ հաճելի է և որ այլ արարածներից կարգավիճակը և տարբերակումը իրավունք չեն տալիս փչացնել տիեզերքը, վատնելով բնության աղբյուրները: Տերը հանդիսանում է Արարիչ Տերը, իսկ մարդու կարգավիճակը և դերը ընկած է այդ փաստի մեջ: Ամենաբարձրյալ Աստվածը, վստահելին, տիեզերքի մեջ նրան արարել է այնպես, որ իրավունք ունի առավելություն տալ և պատվիրել է նրան զարգացում փնտրել: Սակայն զարգացում առանց մարդու և մյուս արարածների վնասի կամ կոռուպցիայի: (Յուդ. 11:61, Բակարահ2 :30)

Իսլամական Օրենքը հաստատել է հարյուրավոր օրենքներ և մանրակրկիտ ուղղորդություն, որպեսզի մերձ փոխհարաբերություններ հաստատի մարդ արարածի և նրան շրջապատող տիեզերքի միջև, օրինակ ինչպես.

## 1. ԿԵՆՊԱՆԻՆԵՐԻ ԽՆԱՄՔՐ.

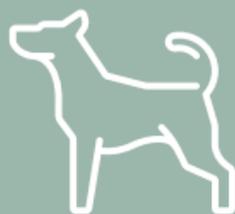
Մարգարե Մուհամմեդը (Խ.Ա.Ո.Ն) բազմազան հայտարարությունների կոչ է արել: Նա կոչ է արել պաշտպանել կենդանիների իրավունքները, կազմակերպել ամենը, բժշկել և դադարեցնել տանջանքները, վախենալով աստվածային պատժից:

Մինչդեռ կենդանիներին վերաբերող առաջին իրավունքները հաստատվել են 1824 թվականին Մեծ Բրիտանիայում, Մարդու իրավունքների անունից: Այն հանդիսանում էր կենդանիների իրավունքի ժամանակակից առաջին օրենքը, որը քրեականացնում էր հարձակողականությունը, որն էլ հաստատվեց 1949 թվականին Մեծ Բրիտանիայում: Իսլամը արգելել էր կենդանիների ոտնահարումը և հանցանքը ավելի քան 1400 տարի առաջ: Նա հիշատակում է Մարգարե Մուհամմեդի (Խ.Ա.Ո.Ն) հաղորդած բազմաթիվ օրինակները, ինչպես կենդանիներին սովին մատնելը, տանջելը, ծանրաբեռնելը, կամ վնասելու աստիճան խեղալը և նույնիսկ դեմքին հարվածելը: Եվ այլ հայտնի գործողություններ, որոնց մասին խոսել է Իսլամական Իրավագիտության Գրքերը:

Միգուցե, ընթերցողը տեղյակ է, այն մեծության մասին, թե ինչպիսի բարությանը է հսկամը վերաբերվում, երբ տեսնում է Մուհամմեդի (Խ.Ա.Ո.Ն) խոսքերը- նա մարդկանց պատմում էր մի կնոջ մասին, ով հանդիսանում էր մարմնավաճառ, որը առավել դաժան Տաբու էր հսկամում), տեսավ ծարավ մի շան, նա վերցրեց իր կաշվե գուլպան և ջրհորից ջուր բերեց և տվեց շանը, դրա շնորհիվ Ամենաբարձրյալ Ալլահը ներեց նրան: (Ալ- Բուխարի :3280 )



Իսլամը արգելում է կենդանիներին մատնել սովի, խոշտանգումների կամ չափից դուրս ծանրաբեռնել, որը կարող է վնասել: (632)



Կենդանիների իրավունքների պաշտպանության առաջին միավորումը կազմավորվեց 1824 թվականին:



Կենդանիների շահարկման դեմ օրենքը առաջին անգամ ընդունել է Բրիտանիան, 1949 թվականին:





## 2. Բույսերի Խնամքը.

Իսլամը խրախուսում է բույսերի և գյուղատնտեսության խնամքը, հանուն իրեն կամ այլ մարդ արարածների, ինչպես նաև տիեզերքի մեջ առկա այլ արարածների:

Սա այն է, ինչ մեզ ասել է Մուհամմեդը (Խ.Ա.Ո.Ն), որ յուրաքանչյուր ոք, ով տնկում կամ աճեցնում է, առավելություն է տալիս բոլոր արարածներին սնվել, լինի թռչուն, մարդ կամ կենդանի: Այս ամենը բարեգործություն է: (Ալ-Բուխարի :2320)

Սակայն Սուրբ Մարգարեն մահմեդականներին ասում է նաև մութ հանգամանքների մասին և կոչ է անում ջանք չխնայել, հոգ տանել շրջակա միջավայրին և զարգացնել երկիրը և գյուղատնտեսությունը, նույնիսկ եթե համոզված են որ ամենը անօգուտ է: Նա ասաց. “Եթե հարությունը հանդիսանում է տիեզերքի ամենամեծ իրադարձությունը և դուք հաշվի եք առնում այն, ապա պետք է սկսեք տնկել: Այնպես որ այն բարեգործությունն համարվի:” (Ահմեդ : 12981)

Նա հիմք դրեց երկրի կայացմանը և նպատակների զարգացմանը, որպես երկրպագության գործողություն, անկախ առավել վատ և դժվար հանգամանքների և իմաստի:



### **3. Բնության աղբյուրների խնամքը.**

Իսլամը շեշտում է շրջակա միջավայրի պահպանությունը, ոչ թե աղբյուրների վատնումը, աղտոտումը կամ կոռուպացումը և մարդկանց ներկայացնում է միասնական մի ծրագիր, որը հիմնված է կանխարգելումը մինչ բուժումը սկզբունքի վրա, ներառելով շեշտադրված անձնական հիգիենան և ուշադրությունը մանրամասներին, ինչպես նաև բնության պաշարների պահպանումը և խնայողաբար կիրառությունը: Այն քրեականացնում է կոռուպցիան կամ աղտոտումը, օրինակ.

- Արգելվում է բնական պաշարների չափազանց կիրառությունը և նույնիսկ ջուրը, երբ կիրառում են Աստծո երկրպագության, վուդույի նպատակով (այսինքն մարմնի որոշ հատվածների լվացումը աղոթքից առաջ):

- Կանխել իշխանությունը և ազդեցությունը բնության աղբյուրների որոնք, վրա վնաս են հասցնում մյուսներին և արգելում ջրի չարաշահումը (որպես բնական աղբյուրների պաշար) և կրակի, (որպես էներգիայի և սննդի օրինակ): (Աբու Դաուդ :3477)
- Դադարեցնել այն ամենը, ինչ վնաս է հասցնում մեր շրջակա միջավայրին, օրինակ միզել ջրի մեջ, որովհետև այն կարող է փչացնել այն և օգտագործել ստվերոտ վայրերը և ճանապարհները որպես մարդկանց անցուղիներ, կանգառ անել այդ վայրերում, որը խանգարում է հանգստին կամ զբոսանքին:

Այս ամենը պարզապես կրոնական օրինակներ են, որոնք անհրաժեշտ են, որպեսզի Մարգարեն մաքրի միջավայրը աղտից և մասնակցի բարեփոխումներին, վնաս չհասցնելով ճանապարհներին: Սա հանդիսանում է ուղղակի բարի գործ և հավատքի մի մաս: (Մուսլիմ :35)



Ըստ Իսլամի Մարգարեի, հավատքի մի մաս է հանդիսանում բնապահպանությունը և պայքարը աղտոտվածության դեմ:



## Կրոնագիտություն

Պատահական չէ, որ Ղուրանի առաջին խոսքը ‘կարդա’ հայտնվել է Մարգարեին (Խ.Ա.Ո.Ն): Ղուրանը և Մարգարե Մուհամմեդի (Խ.Ա.Ո.Ն) խոսքերը աջակցել են Իսլամին և բոլոր տեսակի գիտություններին, որոնք օգտակար են մարդկությանը: Նույնիսկ ուղղին, որը ընտրում է մահմեդականը, հանդիսանում է գիտելիքի փնտրտուքը: Գիտելիք իր և Դրախտի ուղղու մեջ: Նա (Խ.Ա.Ո.Ն) ասաց. ‘Նա դյուրին է դարձրել գիտելիքի և Դրախտի ուղղին: (Մուսլիմ 2699)

Եվ հոյակապ համեմատությամբ, որը նկարագրել է Սուրբ Մարգարեն, ասելով ‘Երկիրը ընդմիջվող երկրպագությունն է, ինչպես համեմատել է Մարգարե

Մուհամմեդը որոշ մարդկանց համար:”  
(Թիրմիզի 2685)

Ուստի, իսլամը չի ճանաչում կրոնի և գիտության մեջ առկա պատերազմը, քանի որ այլ կրոնների մեջ գիտնականները չեն փորձել կարծիքներ և եզրակացություններ հայտնել բնական գիտությունների մասին: Ոչ էլ մահմեդական գիտնականներին չեն մերժել իրենց գիտական կարծիքները, ինչպես որ արել են այլ կրոնների մուսուլմանները: Հակառակը, կրոնը հանդիսանում է գիտության դրոշը և աջակիցը, մզկիթների կրթությունը հիմք է դարձել գիտության այն տեսակների, քանի դրանք դեռ հանդիսանում են մարդկության բարիքը:

Ուստի, զարմանալի չէ, որ մահմեդական գիտնականների մեծամասնությունը իրենց կյանքը սկսել են ուսուցանելով և Ղուրանը անգիր անելով և ընկալելով: Այնուհետ արարել են իրենց բնագավառների և մասնագիտությունների մեջ:

Ալլահը բարձրացրել է գիտնականի կարգավիճակը, ով ուսուցանում է մարդկանց բարիք այն աստիճան, որ Մարգարեն (Խ.Ա.Ո.Ն) ասաց. “Բոլոր արարածները խնդրում են Ալլահին Նրա օրհնանքը այն գիտնականի համար, ով մարդկանց ուսուցանում է բարիք:”  
(Թիրմիզի 2685)



LAUNCHING

**CURiOsITY**

[CLICK HERE](#)



Բազմաթիվ մահմեդական բժիշկներ ուսումնասիրելով Ղուրանը սկսել են իրենց կյանքը և զբաղվել գիտությամբ:



# Մահմեդական գիտնականները.



**1. Մաթեմատիկոս Ալ-Խալարիզմին** (790-850 Բաղդադ), հանդիսանում էր ինժեներ և աստղագետ, հանրահաշվի հիմնադիր, ում գրքերը թարգմանվել են վաղ մշակույթների մեջ: Նա լատինական լեզվաընտանիք է ներմուծել այնպիսի արաբերեն բառեր, ինչպիսիք են ալգեբրա և զրո բառերը:





**2. Իբն Ալ-Յայթամը** (965-1040-  
Կահիրե) ֆիզիկոս, ինժեներ,  
ով համագործակցում էր Ալ-  
Ազհար Մզկիթի հետ: Նա մեծ  
ներդրումներ կատարեց օպտիկայի  
գիտության մեջ, վերագրեց  
սկզբունքները: Նաև հայտնագործեց  
տեսախցիկը, ապացուցեց առավել  
հետազոտություններ, որոնցից է  
'տեսախցիկ' բառը, որը տարածվել  
է շատ լեզուների մեջ, որի հիմքը  
արաբերենն է: Այն հանդիսանում  
է լույսի խցիկի անվանումը, որը  
հայտնագործել է Իբն Յայթամը:





**4. Ալ-Զահրավի** (936-1013 Անդալուզիա):  
Նահանդիսանում է բժշկական վիրաբույժ:  
Մահմեդական, ով զարգացրեց  
վիրաբուժությունը հայտնագործեց  
բազմաթիվ վիրաբուժական  
գործիքներ, որոնք էլ նկարագրեց  
իր գրքերի մեջ: Նրա գրքերը դարեր  
շարունակ դարձան բժշկության  
և վիրաբուժության հիմնական  
աղբյուրները, թարգմանվելով  
բազմաթիվ լեզուներով:

صورة مجرّد فيه حويص

صورة مجرّد لطيف

صورة مجرّد مقطوعا لطيف

صورة مقطوع العظم

صورة مجرّد





**5.Իբն Սինան** (980-1037 Բուխարա),  
ով գիտական շրջաններում հայտնի  
է Ավիցեննա անվանումով: Նա  
հաղիսանում էր հայտնի բժիշկ և  
փիլիսոփա, ում ժամանակաշրջանը  
նկարագրում է բազմաթիվ  
այնպիսի երևույթներ, ինչպիսիք են  
բժշկությունը, որպես փորձառության,  
գիտական հետազոտությունների և  
բժշկական ուսումնասիրությունների  
բարձրագույն կետ, ինչպես նաև  
բուժման նկարագրությունը, որոնք  
բերեցին ճշգրիտ արդյունքներ, որոնք  
էլ արդի են մինչ այսօր: Սա ակնհայտ  
է նրա 'օրենքների գրքի' մեջ, որն էլ  
յոթ դար հանդիսանում է բժշկության  
դասագիրք: Այն շարունակել  
են ուսումնասիրել նույնիսկ  
եվրոպական համալսարանները,  
մինչ տասնյոթերորդ դարի կեսերը:

Բժիշկ դառնալուց հետո նա բժշկում  
էր անվճար: Աստճո փառքի, գիտության  
և գիտելիքի շնորհի համար:



## 6. Իբն Ալ-Նաֆիսը (1213-1288)

հանդիսանում էր հայտնի գիտնական, իրավաբան և օրենսգիր: Նա նաև զբաղվել է բժշկությամբ, ֆիզիոլոգիայով: Նա առաջինն էր պատմության մեջ, ով հայտնագործեց միկրոշրջանառությունը, նկարագրեց և զարգացրեց մի քանի բժշկական տեսություններ, որոնցից շատերը գործում են մինչ այժմ:



## Իսլամը ընդգրկում է մարդկային բոլոր բնագավառները.

Շատերը զարմանում են, թե արդյոք Իսլամը, ինչպես այլ կրոնները ճշմարիտ չէ, իր ծեսերով, արարքներով, բարոյական ուղղութիւններով:

Իրականում, Իսլամը չի հանդիսանում ուղղակի հոգևոր կարիք, որպեսզի իրագործեն այն, ինչպես մահմեդականների աղոթքները և խնդրանքները Մզկիթներում:

Այն չի հանդիսանում ուղղակի կարծիք, հավատք և փիլիսոփայություն, որին հետևորդները պետք է պարզապես հավատք ընծայեն:

Այն ոչ էլ հանդիսանում է սոսկ միացյալ տնտեսական կամ միջավայրի համակարգ:

Ինչպես նաև ոչ միայն կանոններ և տեսություններ, որպեսզի միայն կառուցեն կարգ և հասարակություն:

Ի լրացում, ոչ միայն էթիկայի և վարքի համակարգ, որը գործ ունի այլոց հետ:

Այն հանդիսանում է կյանքի բոլոր բնագավառների և հարթությունների միացյալ մոտեցում, որն էլ ներառում է ամեն բան: Սակայն չի սահմանափակում մարդկային ազատությունը և հեշտացնում է նրա կյանքը, որպեսզի կենտրոնացնի ջանքերը կերտելու, կառուցելու և քաղաքակրթելու, որն էլ հանդիսանում է Աստծո ամենամեծ շնորհը իր ծառաներին: Այս ամենը նշել է Ղուրանը (Ալ-Մայիդահ 5 :3)

Եվ, երբ ոչ մահմեդականներից մեկը, ծաղրելով Սալման Ալ-Ֆարսիին, ով հանդիսանում էր մարգարեի հետևորդներից մեկը, հարցրեց, թե արդյո՞ք մարգարեն (Նկատի ունենալով Ալլահի մարգարեին) կուսուցանի ձեզ ամենը, նույնիսկ միզելու և կղզելու վարվելաձևը՞: Ուղեկցորդներից մեկը պատասխանեց. "Այո, նա ուսուցանեց մեզ և այնուհետ նա նշեց Իսլամի կանոնները և վարվելաձևը այս պարագայում": (Մուսլիմ: 262)



## Այս և Հանդերձյալ կյանքը.

Հնագույն եգիպտացիները սովորություն ունեին գմռսել իրենց հանգուցյալներին և նրանց հետ դնել նրանց նախկին ունեցվածքը, հուսալով, որ հաջորդ կյանքում նրանք կունենա դրանց կարիքը:

Ի հակադրություն, Տիբեթցիները կտրատում էին հանգուցյալի մարմինները և դնում բարձր վայրեր, որպես թռչունների կեր: Իսկ հիդուսները մինչ օրս այրում են հանգուցյալին: Ըստ իրենց հավատալիքի, այդ հանդիսանում է իրենց հոգու փրկության միակ ուղղին:

Այս ամենը ուղղակի հանգուցյալի հիշատակության և հրաժեշտի տարբեր ծեսերի մի քանի օրինակներ են, որոնք ժամանակ առ ժամանակ տարբերվում են ըստ վայրերի և կրոնների և մարդկանց հավատալիքների, որոնք կապված են մահվան հետ: Ծագում են բազմաթիվ հարցեր, որոնց ճիշտ պատասխանը մենք պետք է փնտրենք: Առկա է արդյո՞ք այլ կյանք: Ո՞րն է դրա բնույթը և ինչ է մեզ անհրաժեշտ այնտեղ:

Պատճառը այն է, որ մահը հանդիսանում է մեծագույն ճշմարտությունը, որին համամիտ են բոլորը: Այն սպասում է մեզ բոլորիս առանց բացառության անկախ մենք հավատք ենք ընծայում կյանքին, թե արդյոք մեր հաշվարկները սահմանափակվում են մեր տեսածով և մեր զգացածով: Անկախ մենք պատրաստ ենք ճակատագրական պահին, թե փորձում ենք ամբողջովին մոռացության տալ կամ արհամարհել, կամ մտահոգվել:

Եվ մնում է այն հարցը, որը դիմակայում է բոլոր տեսակի անփութություններին, մոռացություններին և հրաժարմանը: Սակայն բազմիցս հարկադրում է, երբ անհատը դադարում է ընկալել ինքն իրեն: Արդյո՞ք այդ է ավարտը: Արդյո՞ք մեր գոյությունը հանդիսանում է ինչ որ տեսակի սին մի երևույթ:

Հարցը, որը բազմիցս պահպանում է մեր միտքը, որը տարբեր կերպ կրկնում է Ղուրանը և միևնույն ժամանակ պատմում մեզ մարդկանց Հարության Օրվա խղճի խայթի և հոգոցի մասին, որովհետև նրանք չեն դիմում իրենց, որպեսզի պատասխանեն այս հարցին և չեն պատրաստվում հեռու մնալ: Այնուհետև նրանցից ոմանք ասում են. "Օհ, եթե ես գործի բարի արարքներ, որոնք ինձ կարող էին օգուտ տալ այս կյանքի համար", ոմանք էլ ասում են "Եթե ես փոշի լինեի:" (Լուսաբաց, Ալ-Ֆաջր 89: 24 Նորություն, Ան Նաբաա 78: 40)



Իսլամը համընդհանուր մոտեցում է ցուցաբերում կյանքի բոլոր բնագավառներին, հարթություններին և հորիզոններին:

Հայտնի է, որ աստվածային կրոնների բոլոր հավատացյալները, մահմեդականները, քրիստոնյաները և հրեաները հավատք են ընծայում Հանդերձյալ կյանքին, պարզևին և պատժին, որովհետև սա այն իմաստն է, որի համար եկել են բոլոր առաքյալները: Քանի որ միտքը վկայում



Է, որ կյանքը անիմաստ է առանց կրոնի, բարոյականության, Հանդերձյալ կյանքի, որտեղ առկա է հաշիվը և որտեղ անհատը ստանում է բարու կամ չարի իր պարգևը:

Սակայն, այս ամենով հանդերձ, շատերը դեռ կարծում են, որ կրոնը և երկրպագությունը չեն կարող համակցել գումարի, հաճույքի կամ զարգացման հետ: Անհրաժեշտ է աշխատել կամ այս, կամ հանդերձյալ աշխարհի համար և չեն կարող միևնույն ժամանակ համակցել միմյանց հետ: Այնպես ինչպես գիշերը և ցերեկը, պահը կամ այստեղ, կամ այնտեղ է:

Եվ չեն դադարում զարմանալ: Նույնիսկ դժվար է հավատք ընծայել, որ ոմանք անջրպետ են դնում օրինակ երկրպագության և հաճույքի, գումարի և երկրպագության միջև, որոնք առկա չեն Իսլամի ուսմունքի մեջ: Սուրբ մարգարե Մուհամմեդը (Խ.Ա.Ո.Ն) ասաց մեզ, որ, եթե անհատը անկախ բնագավառից բարի մտադրությամբ ճիշտ է գործում, ապա նա նկատի ունի այդ բարիքը: Այն հանդիսանում է Հանդերձյալ կյանքի կապը նույնիսկ, եթե փուշ է տեղափոխում մարդկանց ճանապարհից, կամ մի փոքր պատառ է դնում իր կնոջ բերանը: (Բուխարի :56)



Եվ, երբ Նա, Մարգարե Մուհամմեդը (Խ.Ա.Ո.Ն) ասաց, որ դռները իրագործում են բազմակի անավարտ բարիք այնպես, ինչպես հոնք բարձրացնելը: Իր ուղեկցորդներին ասաց, եթե ձեզանից մեկը հագուրդ է տալիս իր կրքին կնոջ հետ, ստանում է պարգև: Նրա ուղեկցորդները հարցրեցին. “Ո՞րն է կրքի վճարման կամ վատնման կապի փոխհարաբերությունը:” Սուրբ Մարգարեն (Խ.Ա.Ո.Ն) ասաց. “Արդյո՞ք դուք տեսել եք, որ իր ցանկությունը ցանկանում է:” Հարամը մեղք է: Նրանք ասացին.” Այո:” Նա ասաց. “Ուստի նա գրում է իր պարգևը, որովհետև նա ընտրում է ճշմարիտ ուղին:” (Մուսլիմ 1006)



Երկնային բոլոր կրոնները հավատք են ընծայում հանդերձյալ կյանքին, պարգևին և պատժին:

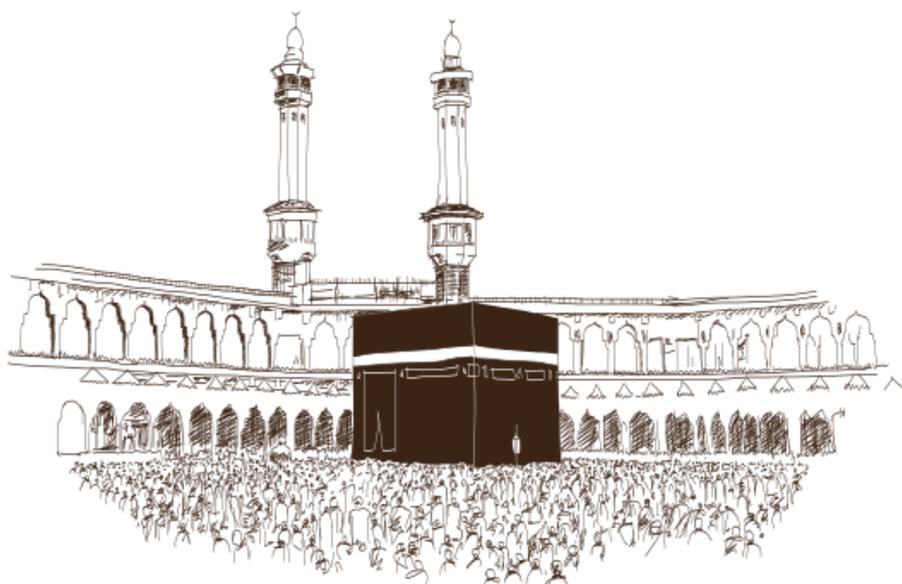
Այդ իսկ պատճառով նա, ով ճանաչում է Իսլամը, գիտակցում է առաջին ճշմարտությունը, որն էլ հանդիսանում է կյանքի և հանդերձյալ կյանքի հավասարակշռությունը: Դուրանը պատկերում է այդ: Այն ժամանակ,



Երբ մարդիկ կոչ են անում Երկրպագել  
Յանդերձյալ կայքի պարզևի համար,  
որն էլ նշում է աշխարհի ինչիհադը,  
բարի գործերը, որպեսզի փնտրեն  
Ալլահի շնորհը: (Ձումա 62:9-10): Նա, ով  
աշխատել է աշխարհիկ կյանքում հանուն  
Ալլահի, օրինակ աշխատել է որպեսզի  
կերակրի իր ընտանիքը, իրավունք  
ունի վարձատրության և հատուցման:  
Մահմեդականին պատվիրել են  
Երկրպագել Աստծուն աշխատանքով,  
որպեսզի վաստակեն իրենց ապրուստը  
և դաստիարակեն զավակներին, հոգ  
տանեն առողջությանը և շրջակա  
միջավայրին, ինչպես նաև զարգացնեն  
համայնքը, այնպես, ինչպես նրանց  
պատվիրվել է Երկրպագել Ալլահին  
աղոթքների, պահքի և բարեգործության  
միջոցով:

Այս հանդիսանում է հոգեբանական  
ներքին խաղաղության և  
հաստատման գաղտնիքներից մեկը,  
երբ մահմեդականը գտնում է, երբ  
զգում է իր կյանքի, ապագայի և  
հաճույքի ներդաշնակությունը: Ուստի,  
Երկրպագությունը հակամարտություն  
կամ կրկնօրինակություն չէ, այլ միմյանց  
աջակցող միացյալ կառույց:

Ուստի, Ղուրանը հաստատում է մահմեդականի նշանաբանը, ով համակցում է Իսլամի փիլիսոփայությունը, որն էլ պատվիրում է բարձրաձայնել այն: Իմ ամբողջ կյանքը հանդիսանում է երկրպագություն Ալլահին բոլոր բնագավառներում, ոչ միայն իմ աղոթքները և երկրպագությունն է հանուն Ալլահի, այլև կյանքի քայլերը: Եվ մահվանից հետո Նա կդատի իմ արարքները և ըստ այդմ կպարգևատրի: Ըստ այդմ, ես հանդիսանում եմ Աստծո և Նրա կրոնի, Իսլամի մասնակիցը: (Ալ-Աննամ6 :162)





## Կրոնը որպես հաղորդակցություն և փոխանակում.

Ահմեդ իբն Ֆադալան մահմեդականի ճանապարհորդությունները Ռուսաստան և Սկանդինավիա առաջինը տվեցին այնտեղ գտնվող մարդկանց կյանքի իրականության և հասարակության բնույթի ճշգրիտ նկարագրությունը և հետազոտությունը, որի մասին տեղյակ է ամբողջ աշխարհը:

Այնուհետ, 921 թվականին, Ահմեդ իբն Ֆադլանը կատարեց մի ճանապարհորդություն: Այդ ճանապարհորդությունը դարեր շարունակ համարվում է քաղաքակիրթ հաղորդակցության առավել կարևորը: Թողնելով Բաղդադը, այդ ժամանակաշրջանի գիտության և քաղաքականության մայրաքաղաքը, այցելեց բազմաթիվ քաղաքներ և ազգեր և փաստագրեց իր հետազոտությունները և իրադարձությունները այն գրքի մեջ, որը առաջին անգամ տպագրվեց 1923 թվականին հիմք ունենալով ձեռագիր կրկնօրինակը, որը գտնվել է Ռուսաստանում:

Իբն Ֆադլանի գրքի կարևորությունը փաստում է Ամերիկացի գիտնական Մայքլ Քրիչթոնի խոսքերը, որ Բաղդադում մահմեդականները ամուր էին իրենց կրոնի հետևորդների նկատմամբ, որը բաց էր այդ ժամանակաշրջանի մարդկանց համար, ովքեր տարբեր էին իրենց տեսքով, ուղղությամբ և դավանանքով: Նրանց մեծամասնությունը միևնույն տարածաշրջանից էին, որն էլ հնարավորություն տվեց ականատես լինել այլ մշակույթների: (Մայքլ Քրիչթոն Մարդակերները)



Իսլամը մարդկանց կոչ է անում կառուցել և հետևել քաղաքակրթությանը, ինչպես նաև բարեփոխումների, համագործակցության և հաղորդացկության բարձր մակարդակի անկախ տարբեր մշակույթների և կրոնների: Այն նաև կոչ է անում բարձր էթիկայի և տարբեր մշակույթների վարքի և կրոնների: Չգուշացնում է, որ մարդկանցից մեկուսացումը և հեռացումը իսլամական ուղղի չէ: Ըստ Աստծո Մարգարե Մուհամմեդի (Խ.Ա.Ո.Ն) իսլամը այս ճիշտ է համարել, որը միացնում է մարդկանց և համբերությունը, որն էլ հեռացնում է սխալ արարքներից և սխալներից: Այս ամենը առավել լավ է նրանց համար, ովքեր հեռու են այդ արարքներից: (Իբն Մաջահ 4032)

**Մեկ Արարիչ և մեկ  
աստվածություն,  
եզակին, ում պետք  
է երկրպագել.**

# ԽԱՎԱՄԻՆ

Իսլամը պնդում է, որ տեսական  
հավատքը բավարար չէ իրական  
հավատքի համար: Եթե Արարիչը  
հանդիսանում է Աստվածը, ապա  
Նա պետք է լինի Մեղը և Եզակին:



## Արաբերեն “Ալլահ” բառը ունի երեք իմաստ.

- Նշանակում է Մեկը, ով արժանի է երկրպագության, Ում մարդիկ անկեղծորեն ուղղում են իրենց աղոթքները և պահեք և իրենց սրտերն ու ամբողջ երկրպագությունը:
- Մեծ հնքն իրեն և իր ածականների մեջ և այնքան փառաբանված, որ շփոթում է միտքը: Շփոթում է Նրա մեծությունը և անհնարությունը հասնել նրան:
- Մեկը, Ում հետ կապված են սրտերը և հոգիները, Ում հիշատակությունը փարատում է և երանություն են գտնում Նրա մերձավորության և երկրպագության մեջ:

Ղուրանը հաստատում է, որ անհրաժեշտ է հետևել Աստծո հրահանգներին: Նրանք նաև պետք է հեռու մնան մարդկանց ստեղծած տարբեր աղավաղումներից և շեղումներից, որոնք նսեմացնում են Աստծո մեծությունը:

Ինչպես նշում է Ղուրանը, Աստված հանդիսանում է արարիչ, տիեզերքի և համակարգի արարիչը և այն ամենի ինչ տեղի է ունենում այնտեղ, անկախ արարածի փոքրության և արդյունքի, ինչպես նաև իր կամքի, խրախուսանքի և գիտության: Իգական սեռի ամեն տեսակի արարած ծնունդ չի տալիս առանց Նրա գիտության և կամքի, չի լինում անձրևի մեկ կաթիլ, ինչպես նաև գիշերվա և ցերեկվա ակնհայտ կամ բացառիկ փոփոխությունն այս տիեզերքի ցանկացած բնագավառում, առանց Աստծո նշման, հնարավորության և գթասրտության: (Ֆուսիլեթ 41: 47, Ալ Անամ 6:59)

Նա ունի լավագույն, առավել կատարյալ և գեղեցիկ ածականները, Ում հզորությունը չի գերազանցում և ամենից գթասիրտը, Ով ընդլայնում է իր գթասրտության մեծությունը, որը չի պակասում Նրանից:

Ուստի, երբ որևէ մեկը հայտնում է, որ Աստված արարել է երկինքները և երկիրը վեց օրվա ընթացքում և հանգիստ առել յոթերորդ օրը, Ղուրանը գալիս և պարզորոշ պնդում է. “Եվ մենք արարել ենք երկինքները և երկիրը և ինչը Նրանց միջև է վեց օրվա ընթացքում: Եվ ոչ մի նինջ չի դիպչել մեզ: (Քաֆ 50:38) Այս և նմանատիպ պնդումը կրկին չեն կատարվել: Միտքը միայն կապվում է Աստծուն և այնի հետ ինչի մասին այն տեղյակ է, ինչը կապված է արարածների հետ: Եվ փառք այլ արարածների Արարչին, գոյություն չունի ոչինչ Նրա նման և Նա ամենից լսող, Աս-Սամիի, ամենից Տեսնողն է, Ալ Բասիիր” (Շուրա 42:11)



Իսլամի կարևորագույն խնդիր է հանդիսանում Աստծո երկրպագությունը: Նույնիսկ Աստվածաշունչն է ընդգծում դա:



Եվ Նա, փառք լինի արդարին, Ով ոչ ոքին անարդար չի վերաբեվում, նույնիսկ ատոմի քաշով և այն ինչ տեսնում ենք կյանքում մեզ պարզաբանում է Նրա իմաստությունը և շնորհը: Ինչպես երիտասարդները չեն կարող ընկալել ծնողների գաղտնի փոքրիկ արարքները, որոնք անհասկանալի են և վերագրում են մտավոր տարբերության նրանց միջև, այդպես էլ մարդկային միտքը գիտակցում է Աստծո իմաստության մի մասը իր մի քանի արարածների և Նրա կամքի շնորհիվ:

Իսլամի մեջ բավարար չէ ուղղակի հավատք ընծայել տեսությանը, բավարար չէ նաև ընկղմվել հավատքի մեջ: Եթե Արարիչ Աստվածը մեկն է և երկրպագության արժանին, ապա ճիշտ չէ երկրպագության գործողություններ կամ խնդրանք ուղղել մեկ ուրիշին, բացի Ալլահից: Սակայն նվիրված երկրպագել Նրան, Ամենաբարձրային, առանց միջնորդի կամ տիրոջ, քանի որ Արարիչը առավել մեծ է, քան այդ:

Եթե երկրի արքան, կամ նախագահը տեղյակ չէ կարիքավորի և թույլերի մասին, ապա դիպչեք նրանց միայն օգնականների հաղորդակիցների միջոցով, ծանոթացնելու նրան հոտի դրության մասին, որպեսզի օգնեք

և ձեռք մեկնեք: Ամենաբարձրյալ Աստվածը տեղյակ է հայտնությանը և ինչ թաքնված է, նա հզորության տերն է և ամբողջ տիեզերք պատկանում է նրան և գտնվում է նրա տնօրինության տակ: Եթե նա որևէ բան է ցանկանում, նա ասում է. “Եղիր” և այն լինում է, ապա ինչու” հեռու գնալ և չուղղել խնդրանքը նրան:

Ղուրանը ասում է, որ սրտի համոզվածությունը կատարյալ չէ, եթե մահմեդականը չի դիմում իր Տիրոջը, իր կարիքների բավարարելու համար: Նրա օգնությունը և նա, Ամենաբարձրյալ, Ջզորն է, ով սիրում է իր ծառաների նրանց մեջ, ովքեր բարեպաշտ են, աղոթում են և պատվում է նրանց և պարգևատրում այնքան շատ, որքան նրանց զոջումը և անհնազանդությունն է: (Ալ-Բակարահ 2;28, Ալ Նամլ 27: 62-63)



Ուստի, Իսլամի առավել կարևոր խնդիրը հանդիսանում է միայն Աստծուն նվիրվածությամբ երկրպագելու անհրաժեշտությունը, առանց մոկ այլ մեկի գործընկերոջնելու: (Մեղուներ 16:36) Ըստ Ղուրանի, բոլոր առաքյալները կոչ են անում, որ առկա չէ որևէ մարգարե, արքա, կամ պահապան անկախ լավ լինելուն, ով չի շեղի խնդրանքը, ասելով որ հանդիսանում է Աստծո և ծառաների միջև միջնորդը, որովհետև բոլորը վերջիվերջո հանդիսանում են Աստծո արարածները և ծառաները: Իսկ Աստված մոտ է Իր ծառաներին և լսում է նրանց խոսքերը և պատասխան տալիս նրանց աղոթքներին, երբ նրանք ապահովված են Նրա իսկ աղոթքներով և Նրան փառաբանելով:

Իրոք, նա ով երկրպագությունը և աղաչանքները ուղղում է Ալլահին, կարող է ապրել ներքին խաղաղություն և երջանկություն, հեռու աղավաղումից, քանի որ նա հավատք է ընծայում, որ Տերը Մեկն է, Արարիչը Մեկը և Աստվածը, ով արժանի է երկրպագության: Պետք է երկրպագել Մեկին: Իսկ ուղղությունը և ուղղորդությունը պետք է լինի միայն դեպի Նա:

Եվ սա է հանդիսանում Ղուրանի առավել կարճ գլուխներից մեկի իմաստը, որն էլ Սուրա Ալ-Իսլասն է:  
112



Աստվածաշունչը հաստատում է, որ ամեն ինչ տեղի է ունենում Աստծո գիտելիքների եւ ունակությունների շնորհիվ, նույնիսկ անձրեւի կաթիլները եւ ծառի տերեւները ընկնում են:



LAUNCHING

**CURIOUSITY**

**CLICK HERE**



## Մուրա Իխլաս

Այստեղ Ալլահը պատվիրում է Իր Մարգարե Մուհամմեդին հնարավորինս ակնհայտ հայտնել Աստծո ով լինելու պատասխանը:

- Իրոք, Ալլահը եզակի է և չունի ոչ մի գործընկեր երկրպագության մեջ:
- Աստված այն Մեկն է, ում պետք է վստահել և Ում պետք է դիմեն բոլոր արարածները կարիքի ընթացքում:
- Եվ այն, որ Նա վեր է զավակ ունենալուց կամ ծնվելուց, Ով Իր առջև ոչինչ չունի:
- Եվ չունի գործընկեր կամ իր հատկանիշներին նման, քանի որ Նա հանդիսանում է ամենի Արարիչը, մնացյալ ամենը արարածներ են:



## ԲՆՈՒԹՅԱՆ և ՇԱՐԻԱԹԻ ՕՐԵՆՔՆԵՐԻ ՄԻՋԱ

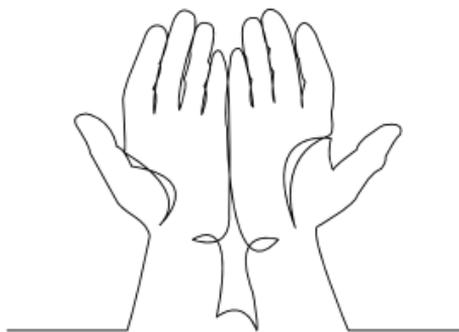
Աստված արարել է այս տիեզերքը, որտեղ մենք բնակվում ենք, որը սկսվում է մեր մարմինների փոքր բջիջներից: Դրանք փոքր են ինչպես հեռավոր համաստեղությունները ուղղված սարքերը, անսահման ճշգրտությամբ և ամբողջականությամբ: Եվ հրաշք օրինաչափությունը հարմար է միայն կյանքի և բնույթի համար և բոլոր գիտնականները հաստատում են, որ այս համակարգի անհավասարությունը կարող է ուղղորդել կործանման և ավերման:



LAUNCHING  
**CURIOSITY**  
CLICK HERE



Հավատացյալը հավատք է ընծայում, որ Արարիչը, ով արարեց այս հիասքանչ համակարգը իր ճշգրտությամբ և խստությամբ, հանդիսանում է մեկը, ով քաջատեղյակ է օրինաչափություններին, կանոններին և կյանքի համակարգին և կրոնին, որի օրենքը հանդիսանում է մի համակարգ, այն միակը տեղը, որտեղ կարելի է լրացնել մարդկային կյանքը և որտեղ խստությունը պետք է փրկի մեկ այլ կողմը: Աստված Ղուրանի մեջ նշեց, որ նա, ով արարեց տիեզերքը և մարդկությունը տեղյակ է այն գիտելիքին, որը շահեկան է նրանց համար: “Արդյո՞ք նա, լինելով փորձագետ, տեղյակ չէ : Եվ նա հանդիսանում է Ալ-Լատիֆ, ամենից բարին իր արարածների նկատմամբ, Ալ-Խաբիր Տեղյակ ամենին:”(Ալ-Մուլիք 67:14)



## **Իսլամի մեջ գոյությունն չունի ստորակարգությունն.**

Մենք կարող ենք տեսնել, որ որոշ կրոններ առավելություններ են տալիս որոշ անհատների և մարդկանց երկրպագությունը կապում են նրանց հետ և իրենց հավատքը համաձայնեցնում են նրանց հետ: Ըստ այդ կանոնների, նրանք հանդիսանում են միջնորդներ նրանց և Աստծո միջև, ով թողություն է տալիս և տեղյակ է անտեսանելիին: Նրանք հավատք են ընծայում և իրենց ոտնահարությունը դարձնում են ակնհայտ կորուստ:

Իսլամի մեջ առկա չէ ճգնավորական հասկացությունը: Նա ունի բարձրագույն մարդկային արժանապատվություն, որը զերծ է հոգևոր իշխանությունից: Գործելով նրա և Աստծո միջև այն զրոյականեցնում է մարդկային երջանկությունը: Չրոյական է համարվում նաև ապաշխարիությունը կամ երկրպագությունը որոշակի անհատին, անկախ նրա արժանիքների և աղոթքների:



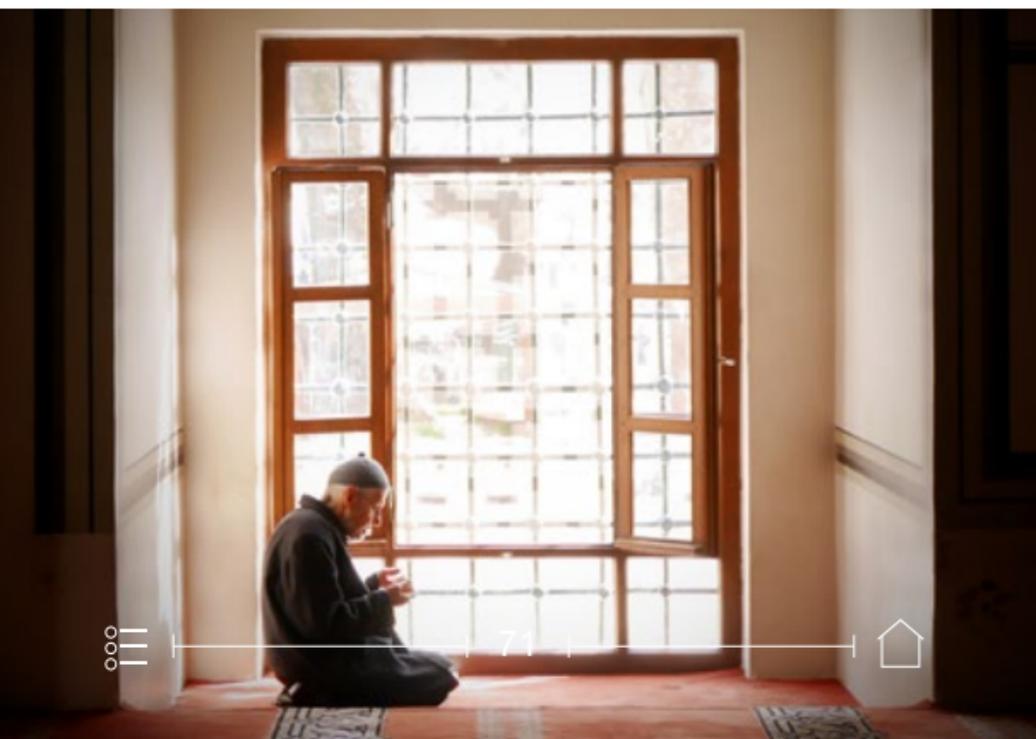


Իսլամի արժանապատվությունը  
և մարդկային ամենաբարձր  
հզորությունը, որը գերծ է ցանկացած  
հոգևոր հեղինակությունից,  
դառնում է Աստծո և նրա միջև  
գոյություն ունեցող ճանապարհ,  
որն էլ խաթարում է մարդկության  
երջանկությունը, անկախ նրանց  
լավ կամ վատ արժանիքների:

Նաև, Իսլամը ազատել է մարդուն  
որևէ բանական գերիշխանությունից,  
որը կարող է հայտնել, որ կրոնը  
առանձնահատուկ է մեկը մյուսի  
համեմատ: Ղուրանը չի կառուցում  
գիտությունը կրոնի հետ, իսկ Ղուրանի  
ընկալումը հանդիսանում է բոլոր  
մարդկանց իրավունքը: Յուրաքանչյուր  
մահմեդականի պարտքն է  
հանդիսանում ընթերցել Ղուրանը,  
ընկալել, գործել ըստ հրահանգների:  
(Սուրա 38:29)



Երկրպագությունը և հավատքը տեղի են ունենում մարդու և իր Տիրոջ միջև, ոչ ոք չունի միջնորդի իրավունք: Ամենաբարձրյալ Աստվածը մոտ է իր ծառաներին լսելով նրանց աղոթքները և տեսնելով երկրպագությունը և մարդկանցից ոչ ոք չունի ապաշխարհություն կամ զղջում տալու իրավունք: Աստված է տալիս թողություն: Աստված մոտ է բոլորին, երբ նրանք կոչում են Նրան: Ղուրանի մեջ Աստված ասաց.” Եթե իմ ծառաները հարցնեն քեզ օվ Մուհամմեդ, Ինձանից, ապա պատասխանիր, Ես իրոք, մոտ եմ, Ես կպատասխանեմ աղերսին, եթե նրանք կոչեն Ինձ: Այսպիսով, թող նրանք հնազանդվեն Ինձ և հավատք ընծայեն, այնպես, որ ուղղորդվեն:” (Ալ-Բակարահ2 :186).





“

Աստվածաշունչը սահմանում է, որ Աստված մոտ է բոլորին, երբ մարդիկ շրջվում են դեպի նա և կոչում են նրան:

## **Արդյո՞ք գոյություն ունի Իսլամ ընդունելու որոշակի ծիսակատարություն:**

Գոյություն չունի Իսլամ ընդունելու որոշակի ծիսակատարություն նրանց համար, ովքեր համոզված են այդ որոշման մեջ: Պարտադիր չէ ընդունել այն որոշակի վայրում, որոշակի մարդկանց ներկայությամբ: Հակառակը, բավարար է համարվում երկու վկայությունների իմաստային արտաբերությունը: Այդ երկու վկայություններն են.

Ես վկայում եմ, որ գոյություն չունի Աստված, բացառությամբ Ալլահի. (այսինքն, ես վկայում եմ, որ հավատք չեմ ընծայում որևէ աստծո, բացառությամբ Ալլահի և ես երկրպագում եմ միայն Նրան, ով չունի ոչ մի գործընկեր):

Ես վկայում եմ, որ Մուհամմեդը հանդիսանում է Ալլահի Մարգարեն: (այսինքն, ես հաստատում եմ, որ Մուհամմեդը հանդիսանում է Ալլահի Մարգարեն բոլոր մարդկանց համար, հնազանդվում եմ նրա պատվիրաններին, խուսափում եմ նրա արգելքներից և երկրպագում եմ Ալլահին ըստ նրա օրենքի և Սուննայի):



**Ո՞վքեր են  
հանդիսանում  
ճշմարիտ  
առաքյալները:**

# Ալլահը

արարել է մարդկանց, որպեսզի երկրպագեն իրեն և մարգարեներ է ուղարկել, որպեսզի ուսուցանեն նրանց Աստծո օրենքը և հիշեցնեն նրանց կրոնը, աշխատեն բարեփոխել այն և իրենց աշխարհիկ կյանքը և օրինակ դառնան իրենց մարդկանց, դիմադրել շեղմանը և մարդկանց կոչել ճշմարիտ ուղղու, այնպես, որ հավատք ընծայեն Դատաստանին և արդարացում չունենան թողնել հավատքը: Ո՞րն է այդ առաքյալների իրականութունը:



## Առաքյալների մարդ լինելը.

Ղուրանը իր բազմաթիվ տարբերակներով հաստատում է, որ բոլոր առաքյալները մարդ արարածներ են, ում Ալլահը ընտրել է հայտնությամբ և ուղերձով: Մարդկային նմանությամբ, մեր և Առաքյալների միջև տարբերությունը այն է, որ նրանք ունեն անբիծության և արդարամտությունը բարձր աստիճան: Այսպիսով Ալլահը պատվիրել է նրանց կրել իր ուղերձը և Նրա կրոնը մարդկությանը: Ղուրանը նշում է. “Ասա. “Ես միայն մարդ արարած եմ, ինչպես դուք, ում ոգեշնչել են, որ ձեր Աստվածը հանդիսանում է Մեկը:”” (Ալ-Քեհեեֆ 18 :110)

Ուստի, բոլորը մարդ արարածներ էին, ովքեր ծնվում, մահանում և հիվանդանում էին ինչպես բոլորը: Գոյություն չունի որևէ տարբերություն նրանց և բոլոր մարդկանց մարմինների և կարիքների մեջ:

Նրանք չունեն աստվածայնության որևէ նշույլ, քանի որ աստվածայնություն հասու է միայն Աստծուն: Սակայն նրանք մարդիկ էին, ում եկել էր հայտնությունը, այսինքն Ալլահի պատվիրանը հասել է նրանց հրեշտակների միջոցով, կամ այլ կերպ:

Առաջին ազգերը զարմանք էին ապրում հայտնությամբ, այսպիսով Ալլահը ժխտեց նրանց հրաշքը և բացատրեց, որ ոչ մի պատճառ չկա դրա համար: Այն անարդարացի էր, որովհետև հանդիսանում է այն միջոցը, որով Ալլահը իր արարածներին տալիս էր ուղղորդությունը և իր կրոնի ուսմունքները: (Յուսուս 10 :2)

## **Առաքյալների կենտրոնական դերը.**

Ալլահը ընտրում է իր լավագույն արարածներին, ովքեր կրում են ուղերձը: Նրանք ուղղակի մարդիկ էին, առաքիլության բարձր աստիճանով և բարեպաշտությամբ: Ղուրանը բոլոր առաքյալներին նկարագրում է որպես

ուղղորդված, բարերար, առաքինի ընտրյալ և աշխարհների արտոնյալ: (Ալ-ԱնՆաամ 6: 84)

Եթե առաքյալներից մեկը սխալվում է, Ալլահը չի խրախուսում, այլ զգուշացնում է նրան վերադառնալ և ապախարհել: Այս տեղի է ունեցել իջթիհադի շնորհիվ, այլ ոչ թե Աստծո ցանկության միտումնավոր շեղման:

Ուստի, Ղուրանը առաքյալների նկարագրում է ճշգրտորեն, զերծ չափազանցություններից կամ անարդարություններից: Նրանք անսխալական են մեծ մեղքերից, սակայն նրանք մարդիկ, այլ ոչ թե աստվածներ, կամ աստծո որդիներ են և չունեն աստվածայնության կամ տերության որևէ բնութագիր:



Աստվածաշունչը հաստատում է այն, որ բոլոր առաքյալները հանդիսանում են մարդիկ, որոնք եկել են հայտնությամբ և ուղերձով:



Այս մասին վկայում են Աստծո խոսքերը, որ Ղուրանը երկխոսություն է, որը տեղի կունենա Յարության Օրը, որպեսզի ցույց տա Աստծո առաքյալների (Խ.Ա.Ո.Ն) անմեղությունը. “Աստված ասաց.”Օվ Յիսուս, Մարիամի որդի, արդյոք դու ասել ես մարդկանց, թե որպես Աստված վերցրեք ինձ և իմ մորը: Աչդյո՞ք դու ասել ես մարդկանց ‘Երկրպագեք ինձ և իմ մորը որպես երկու աստվածներ, բացի Ալլահից:’ Նա կպատասխանի.’ Քավ լիցի, փառք Քեզ, ինչպես ես կարող եմ ասել այն, ինչը սխալ է ինձ համար: Եթե ես ասեի այդպես, Դու տեղյակ ես, թե ինչ է իմ մեջ և ես տեղյակ չեմ, թե ինչ է քո մեջ: Դու հանդիսանում ես Ղայբի, գաղտնիի Գիտակը- ես նրանց ասել եմ այն, ինչ պատվիրել ես ինձ, ‘Երկրպագել Ալլահին: Իմ Տիրոջը և ձեր Տիրոջը: Եվ ես եղել եմ նրանց վկան, քանի դեռ նրանց հետ եմ եղել: Մահից հետո, ես դարձել եմ ամենի վկան: Իսկ Դու վկա ես ամենի:”Սա հանդիսանում է ամբողջ աշխարհի Քրիստոնյաների զգուշացումը: (Ալ-Մայիդա 5:116-117).





## **Առաքյալների դիրքորոշումը կապված Իսլամի հետ.**

Ոմանք կարծում են, որ Ղուրանը հանդիսանում է միայն Ալլահի Մարգարե Մուհամմեդի (Խ.Ա.Ո.Ն) պատմությունները, նորությունները: Սակայն նրանք զարմանք են ապրում, երբ տեսնում են, որ Ղուրանը 25 անգամ նշել է Հիսուսի (Խ.Ա.Ո.Ն) անունը, նրա գործերը և արդարացումները: Մովսեսի (Խ.Ա.Ո.Ն) մասին նշել 136 անգամ: Սակայն Մուհամմեդի (Խ.Ա.Ո.Ն) անունը, ում հայտնել է Ղուրանը, այն նշում է միայն 5 անգամ:

Մինչ որոշ ազգեր չեն ճանաչում այլ մարգարեներ, բացի իրենց մարգարեներից, իսկ ոմանք էլ հակազդում են նրանց, յուրաքանչյուրը, ով ընթերցում է Ղուրանը, բազմաթիվ տարբերակների մեջ գտնում է, որ անհատը չի կարող մահմեդական համարվել, եթե հավատք չի ընծայում բոլոր առաքյալներին: Եթե նա հավատք չի ընծայում նրանցից որևէ մեկին, ապա նա դուրս է գալիս Իսլամից: Ղուրանը հաստատում է, որ Մարգարեն և նրա հավատացյալները հավատք են ընծայել այն ամենին, ինչ եկել է Ալլահից: Ուստի, նրանք հավատք են ընծայում Ալլահին, հրեշտակներին և մարգարեներին և տարբերակում չեն դնում իրենց հավատքի և նրանց միջև: (Ալ-Բակարահ 2 :285)

Նա, ով ծանոթ է Ղուրանին, տեղյակ է, որ մի քանի գլուխներ կոչվում են Առաքյալների անունով, օրինակ Աբրահամ, Իբրահիմ և Յուսեֆ, Ջովսեփ: Կարելի է գտնել նաև Ջիսուսի մայր, Մարիամի անունը:

**Իսլամի  
դիրքորոշումը  
Յիսուսի  
(Խ.Ա.Ո.Ն)  
վերաբերյալ.**



# Յիսուսը

Յիսուսը, համարվում է պատմության առավել կարևոր անհատականություններից մեկը և ամենահզորը, ով բարիք է տվել մարդկությանը: Արդյո՞ք մարդիկ տարբերակում են իրավիճակը նրանց միջև, ովքեր նրան դարձրել են աստված կամ Տիրոջ որդի և նրա թշնամիների միջև և զգել են նրան անկատարության և կեղծ մեղադրանքների մեջ:



## 1 **Հիսուսը որպես մեծագույն առաքյալներից մեկը.**

Ղուրանը հաստատում է, որ Հիսուսը (Խ.Ա.Ո.Ն) հանդիսանում է ամենամեծ առաքյալներից մեկը, իսկ նրա մայրը առաքինի և նվիրված կին իր Տիրոջը, բարեպաշտ և անբիծ կույս, ով լույս աշխարհի է բերել Հիսուսին Ալլահի հզորությամբ, առանց հոր: Ալլահը արարեց Հիսուսին հրաշագործ կերպով, ինչպես Ադամին, առամնց հոր և մոր: Այդպես է նշել Ղուրանը: Ինչպես Աստված արարեց Ադամին առանց հոր և մոր, արարեց Հիսուսին առանց հոր: “Նա ասում է որևէ բանի եղիր, և այն լինում է, ինչպես Ադամին արարեց փոշուց և ասաց նրան եղիր:” (Ալ-Իմրան 3 : 59)



## 2 Մահմեդականները հավատք են ընծայում նրա հրաշքներին:

Նաև Մահմեդականը հավատք է ընծայում այն հրաշքներին, որոնք նրա միջոցով իրագործել է Ալլահը, օրինակ բորոտի և կույրի բժշկությունը և հանգուցյալի հարությունը և տեղեկությունը, թե ինչ են մարդիկ ուտում և ինչ են ամբարում իրենց տներում: Ալլահի ցանկությամբ, այս ամենը այն դարձրել է իր մարգարեության և ուղերձի անկեղծության որոշակի ցուցումը:

## 3 Ալլահի Սուրբ Գիրքը, Ավետարանը հայտնվել է նրան.

Ղուրանը հաստատում է, որ Ալլահը հայտնել է իր հզոր գրքերից մեկը –Աստվածաշունչը- որպես մարդկության ուղղորդություն, լույս: Աստվածաշունչը գրավոր չէր, այլ բանավոր, այսպիսով, երբ Ալլահը փրկեց Հիսուսին և տարավ երկինք, Ինչիւր, Աստվածաշունչը գնաց նրա հետ:

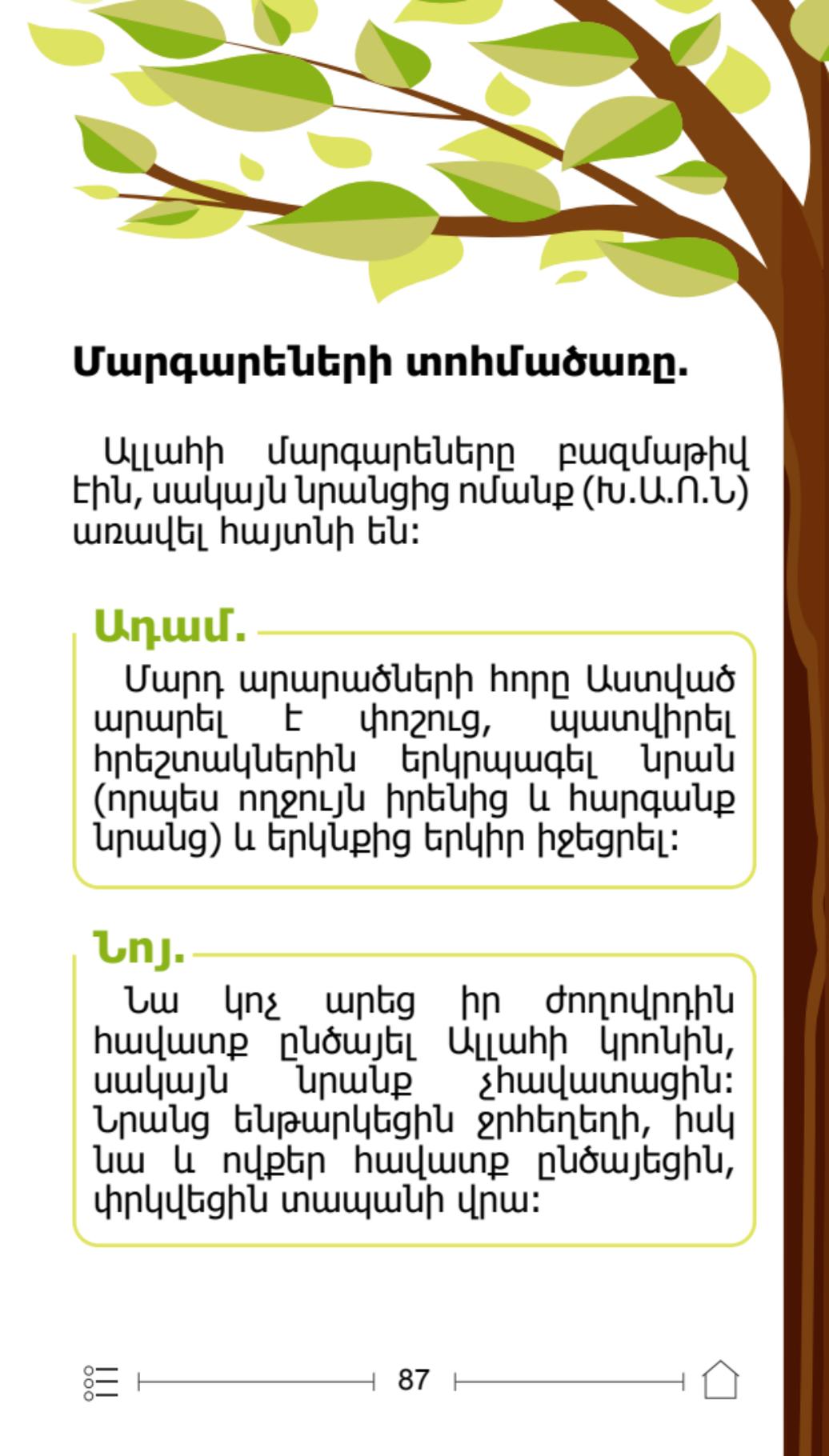


#### **4 Նա մարդ է, այլ ոչ թե Աստված:**

Իսլամը պնդում է, որ Հիսուսը (Խ.Ա.Ռ.Ն) Ադամի որդիների պես հանդիսանում է մարդ արարած: Ալլահը նրան շնորհ է արել և ուղարկել Իսրայելի զավակներին: Նա հրաշքներ է ներկայացրել և չունի աստվածայնության ոչ մի բնութագիր: Ղուրանի մեջ Ալլահն ասաց. "Նա ուղղակի ծառա էր, ում Նա օրհնեց և Մենք նրան օրհնակ դրարձցին Իսրայելի Չավակների համար:" (Ալ-Չուխրուլ 43:59)

#### **5 Նրան չեն խաչել, նա համբարձվել է երկինք:**

Ըստ Իսլամի, նրան չեն սպանել կամ խաչել, այլ Աստված համբարձել է նրան երկինք, որովհետև երբ նրա թշնամիները ցանկություն հայտնեցին սպանել նրան, Աստված մեկ ուրիշին նմանեցրեց նրան: Նա նմանվեց Հիսուսին (Խ.Ա.Ռ.Ն) և նրանք սպանեցին և խաչեցին նրան, իսկ նմանեցրին Հիսուսին (Խ.Ա.Ռ.Ն), այնպես, ինչպես նշել է Ղուրանը: (Ան-ՆիսաաԿանայք 4:157-158)



## Մարգարեների տոհմածառը.

Ալլահի մարգարեները բազմաթիվ էին, սակայն նրանցից ոմանք (Խ.Ա.Ռ.Ն) առավել հայտնի են:

### Ադամ.

Մարդ արարածների հորը Աստված արարել է փոշուց, պատվիրել հրեշտակներին երկրպագել նրան (որպես ողջույն իրենից և հարգանք նրանց) և երկնքից երկիր իջեցրել:

### Նոյ.

Նա կոչ արեց իր ժողովրդին հավատք ընծայել Ալլահի կրոնին, սակայն նրանք չհավատացին: Նրանց ենթարկեցին ջրհեղեղի, իսկ նա և ովքեր հավատք ընծայեցին, փրկվեցին տապանի վրա:



## Իբրահիմ.

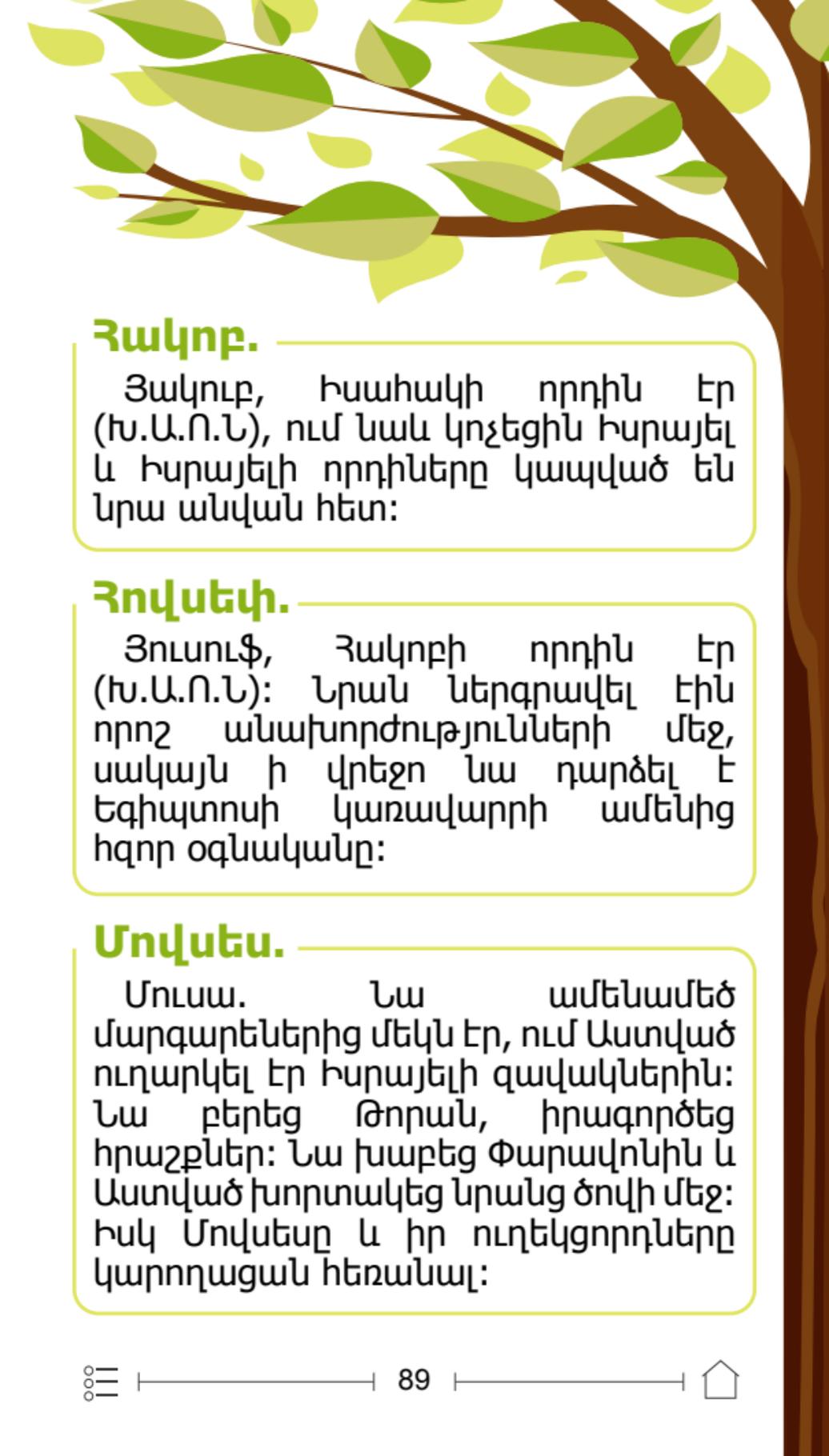
Աբրահամ. Նա համարվում է մարգարեների հայրը և ամենամեծ առաքյալը, ով հանդես եկավ Աստծո եզակիության կոչով: Նա առաջինն էր, ով կառուցեց Քաբբան, մահմեդականների աղոթքի ուղղությունը:

## Իսմայիլ.

Իբրահիմի որդին էր (Խ.Ա.Ո.Ն), ով օգնեց հորը կառուցել Քաբբան:

## Իսահակ.

Իբրահիմի որդին էր (Խ.Ա.Ո.Ն), ծնվեց այն բանից հետո, երբ հրեշտակները ավետիս տվեցին Նրա հորը:



## Հակոբ.

Յակոբ, Իսահակի որդին էր (Խ.Ա.Ո.Ն), ում սան կոչեցին Իսրայել և Իսրայելի որդիները կապված են նրա անվան հետ:

## Հովսեփ.

Յուսուֆ, Հակոբի որդին էր (Խ.Ա.Ո.Ն): Նրան ներգրավել էին որոշ անախորժուբյուրներ մեջ, սակայն ի վրեջո նա դարձել է Եգիպտոսի կառավարի ամենից հզոր օգնականը:

## Մովսես.

Մուսա. Նա ամենամեծ մարգարեներից մեկն էր, ում Աստված ուղարկել էր Իսրայելի զավակներին: Նա բերեց Թորան, իրագործեց հրաշքեր: Նա խաբեց Փարավոնին և Աստված խորտակեց նրանց ծովի մեջ: Իսկ Մովսեսը և իր ուղեկցորդները կարողացան հեռանալ:



## Դավիթ.

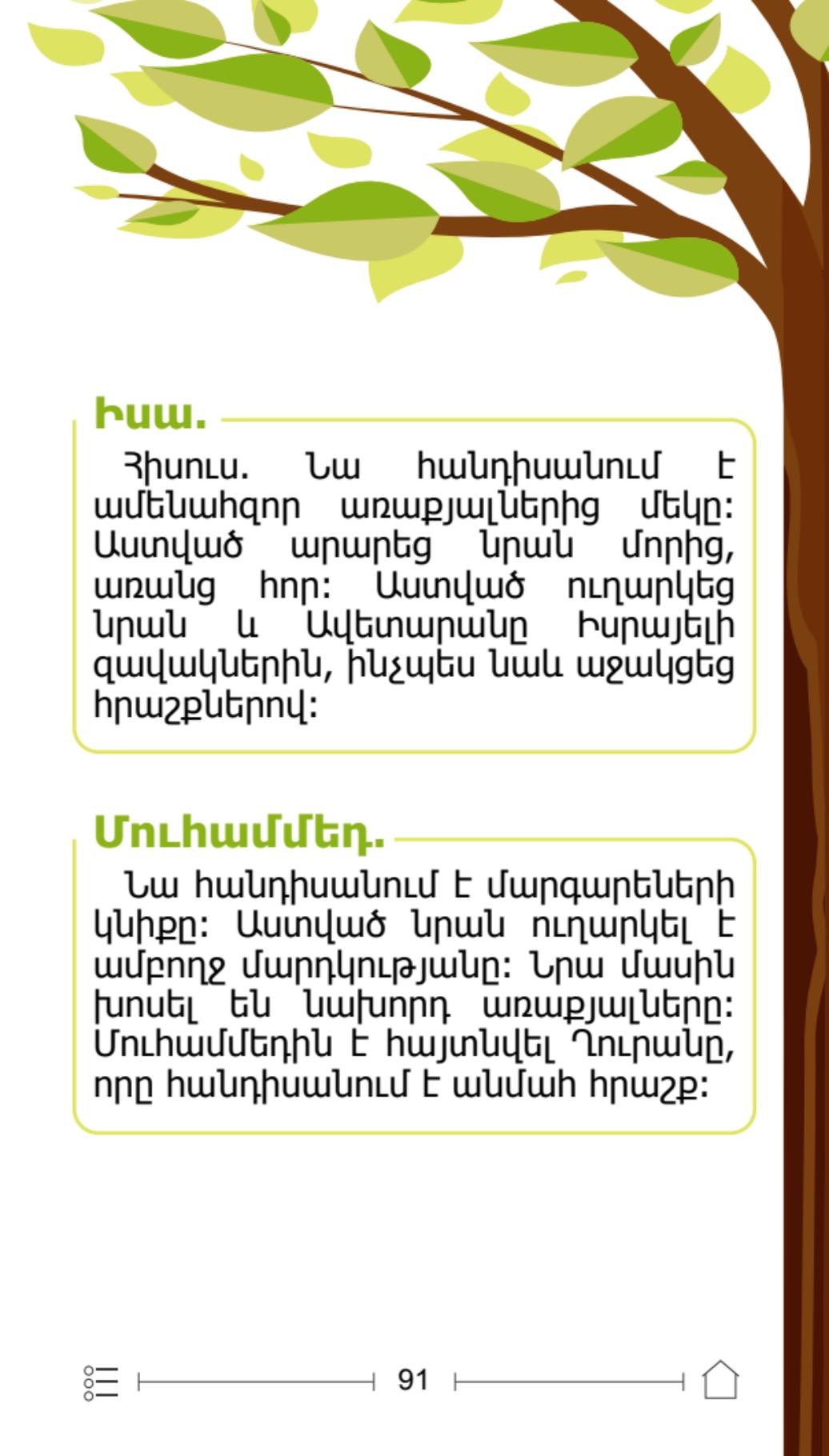
Դաուդ. Մարգարե ում Աստված արքայություն էր տվել իր ժողովրդի վրա:

## Սողոմոն.

Սուլեյման, Նա Դավթի որդին էր (Խ.Ա.Ո.Ն): Նա մարգարե և հզոր արքա էր և բազմաթիվ արարածներ ենթակա էին նրան:

## Չաքարիա.

Նա հանդիսանում է Իսրայելի զավակների Աստծո մարգարեներից մեկը: Նաև նա Մարիամի, Հիսուսի (Խ.Ա.Ո.Ն) մոր պահապանն էր, ով պատասխանատու էր նրա ուսուցման և դաստիարակման համար: Աստված նրան պարգևեց որդի, Եղիային, Հովհաննես Մկրտիչին, անկախ իր տարիքի և կնոջ անպտղության պարագայի:



## Իսա.

Հիսուս. Նա հանդիսանում է ամենահզոր առաքյալներից մեկը: Աստված արարեց Նրան մորից, առանց հոր: Աստված ուղարկեց Նրան և Ավետարանը Իսրայելի զավակներին, ինչպես նաև աջակցեց հրաշքներով:

## Մուհամմեդ.

Նա հանդիսանում է մարգարեների կնիքը: Աստված Նրան ուղարկել է ամբողջ մարդկությանը: Նրա մասին խոսել են Նախորդ առաքյալները: Մուհամմեդին է հայտնվել Ղուրանը, որը հանդիսանում է անմահ հրաշք:

The background features a complex, symmetrical Islamic geometric pattern in shades of brown and gold. At the center is a large, circular medallion containing intricate golden calligraphy. The text within the medallion includes the Basmala (Bismillah) and the opening of the first Surah of the Quran. The overall aesthetic is highly decorative and traditional.

**Ո՞վ է  
հանդիսանում  
Իսլամի  
Մարգարեն:**

# Մուհամմեդ

Մուհամմեդ անունը հանդիսանում է  
Իսլամի մարգարեի անունը: Այն այսօր  
աշխարհում առավել տարածված  
անունն է, որը հանդիսանում է  
գովասանքի և էթիկայի օրինակ:

Նրա Գործերը: Ո՞վ է Մուհամմեդը:

## **Իսլամի Մարգարեի անունը.**

Մուհամմեդ իբն Աբդուլլահ Մութալիբ  
Իբն Յաշիմ Ալ-Քուրայշի (570-632)

Բոլոր մահմեդականները հավատք են  
ընծայում, որ

## **Նա, ամբողջ մարդկության Ալլահի Մարգարեն է:**

Ալլահը ուղարկեց Մուհամմեդին  
(Խ.Ա.Ո.Ն) ամբողջ մարդկությանը,  
բոլոր ռասաներին և հնազանդություն  
պատվիրեց: Ղուրանը ասաց. ""Ասա."օվ  
մարդիկ, ես հանդիսանում եմ Ալլահի  
Մարգարեն ձեզ:"" (Ալ-Արաֆ 7:158)

## **Ալլահը հայտնել է Նրան Ղուրանը.**

Ալլահը Մուհամմեդին (Խ.Ա.Ո.Ն)  
է հայտնել վերջին և առավել հզոր  
գիրքը, Ղուրանը, որը չի չի կեղծել ոչ  
նա, ոչ էլ նրա հաջորդները:

## **Նա հանդիսանում է մարգարեների և Առաքյալների կնիքը.**

Ալլահը ուղարկեց Մուհամմեդին (Խ.Ա.Ռ.Ն), ինչպես մարգարեների կնիք, ուստի ոչ մի այլ մարգարե չի գա նրանից հետո: Ղուրանը ասում է. "… սակայն նա Ալլահի Մարգարեն և մարգարեների կնիքն է:" (Ալ-Ահգար 33:40)



# **Չակիրճ շրջայց ճանաչելու Իսլամի մարգարե Մուհամմեդին (Խ.Ա.Ո.Ն)**

## **1. Նրա ծնունդը**

Նա ծնվել է 570 թվականին Մեքքայում, Արաբական թերակղզու արևմտյան հատվածում: Նրա հայրը մահացել էր մինչև նրա ծնունդը: Իսկ իր մորը կորցրեց վաղ տարիքում: Սկզբանական շրջանում նրան հոգ է տարել իր պապը, Աբդուլմութալիբը, իսկ այնուհետ հորեղբայր Աբու Թալիբը:

## **2. Նրա կյանքը և դաստիարակությունը.**

Մինչև մարգարեությունը, 570-609 թվականներին, քառասուն տարի նա ապրեց իր Քուրեյշ ցեղում: Նա հանդիսանում էր բարի արարած և ամբողջականության և գերազանցության օրինակ: Իր ազնվության շնորհիվ նա ձեռք բերեց Սադիք անվանումը: Սկզբում նա հովիվ էր, իսկ անուհետ վաճառական:

Մինչև Իսլամը, Ալլահի մարգարեն միաստվածական էր, երկրպագում էր Ալլահին, ըստ Աբրահամի կրոնի և ժխտում էր երկրպագել որևէ կուռք և հեթանոսության որևէ ծես: Նա անուսում էր, չէր կարող գրել կամ կարդալ:

### 3. Նրա Առաքելութունը.

Հասնելով քառասուն տարեկան հասակին, Ալլահի Մարգարեն (Խ.Ա.Ո.Ն) մտորեց և սկսեց երկրպագել Աստծուն Նուր լեռան Հիրա քարանձավում, որը գտնվում է Մեքքայի մոտակայքում: Այնտեղ Նա ստացավ Աստծո հայտնությունը և Ղուրանը: Առաջին խոսքերը հայտնվեցին նրան "Կարդա, Քո Տիրոջ անունով, Ով արարել է ամեն գոյությունը:" (Ալ-Ալքաթ96:1). Հայտարարվեց, որ այս առաքելությունը դարձավ գիտության, ընթերցանության, լույսի և մարդկանց ուղղորդության նոր դարաշրջանի սկիզբը: Նա քսաներեք տարի շարունակ ստացավ Ղուրանը:



#### **4. Նրա կոչի սկիզբը.**

Ալլահի մարգարեն երեք տարի սկսեց գաղտնի կոչել Աստծո կրոնին, որից հետո ևս տաս տարի բացահայտ կոչ արեց Մեքքայում: Նրա հետևորդների մեծամասնությունը թույլ և աղքատ մարդիկ էին, ինչպես բոլոր առաքյալների հետևորդները: Քուրեյշ ցեղը ճնշումների էին ենթարկում Ալլահի մարգարեին և հավատացյալներին: Նա ներկայացնում էր Իսլամը Մեքքայում գտնվող ուխտագնացներին, նրան ընդունեցին Մեդինայի ժողովուրդը և այնուհետ Մահմեդականները աստիճանաբար արտագաղթեցին այնտեղ:

#### **5. Նրա արտագաղթը.**

622 թվականին նա արտագաղթեց Ալ-Մեդինա Ալ-Մունաուարա, որը այնուհետ կոչեցին Յաթրիբ: 53 տարեկան հասակում նա արտագաղթեց այնտեղ, այն բանից հետո, երբ Քուրեյշ ցեղի ղեկավարները փոճ ձեռնարկեցին սպանել նրան: Նա ապրեց ևս տաս տարի կոչելով առ Իսլամ և պատվիրեց աղոթք և Չաքյաթ, ինչպես նաև վարվելակարգը և Իսլամի մյուս օրենքները:





## 6. Իսլամի Տարածումը.

Ալլահի մարգարեն հաստատեց իսլամական քաղաքակրթության կորիզը այն քաղաքում, իր գաղթից հետո (622- 632թվ). և դրեց մահմեդական համայնքի հիմքը: Նա ոչնչացրեց ցեղային լարվածությունը և տարածեց գիտելիքը: Նա հաստատեց արդարության, առաքինության, եղբայրության, համագործակցության և կանոնի սկզբունքները: Որոշ ցեղեր փորձեցին վերացնել իսլամը, նրա կրոնը և Նրա Մարգարեին և հրահրեցին մարտեր հնարավորություն տալով Ալլահին հաղթանակ պարգևել իր կրոնին և Մարգարեին: Սակայն, այնուհետ մարդիկ սկսեցին մուտք գործել իսլամ: Այն կամովի մուտք գործեց Մեքքա և Արաբական Թերակղզու քաղաքներ և ցեղեր:



## 7. Նրա մահը.

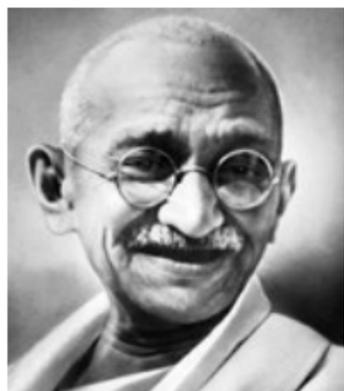
Մարգարեի գաղթից տասնմեկ տարի անց, ուղերձի հասնելուն պես, ինչպես նաև այն բանից հետո, երբ Աստված ավարտեց իր շնորհը մարդկանց ավարտել կրոնը, Մարգարեն (Խ.Ա.Ռ.Ն) ջերմեց և ծանր հիվանդացավ և կնքեց իր մահկանացուն: Երկուշաբթի, գարնանը առաջին օրը, 'Ռաբի Ալ-Աուալ' 11 տարի անց (6/8/ 632) արտագաղթից հետո: Այն համընկավ 6/8/632 Հիսուսի ծնունդից, երբ նա վաթսուներեք տարեկան էր: Նրան հուղարկավորեցին իր կնոջ Աիշայի տանը, որը գտնվում է մարգարեի մզկիթի հարևանությամբ:



**ԱԼԼահի Մարգարե  
Մուհամմեդը  
արդարամիտ  
մարդկանց  
տեսանկյունից.**



ԱՆԱԶԱՌՈՒԹՅՈՒՆ Եթե որևէ մեկը ուսումնասիրի Մարգարե Մուհամմեդի (Խ.Ա.Ո.Ն) պատմությունը, նա կարող է միայն հիանալ նրա հավերժական կենսագրության բոլոր մանրամասներով: Մենք գտնում ենք Արևելյան և Արևմտյան գիտնականներ, փիլիսոփաներ և հեղինակներ, ովքեր հաստատում են այդ: Եվ նրանք գրառում են դրանք իրենց գրքերի և հոդվածների մեջ:



“Ես ցանկություն ունեմ տեղեկանալ այն մարդու հատկանիշներին, ով գրավել է միլիոնավոր մարդկանց սրտերը”, ասաց Մահաթմա Գանդին: “Ես համոզվել եմ, որ Իսլամը չի

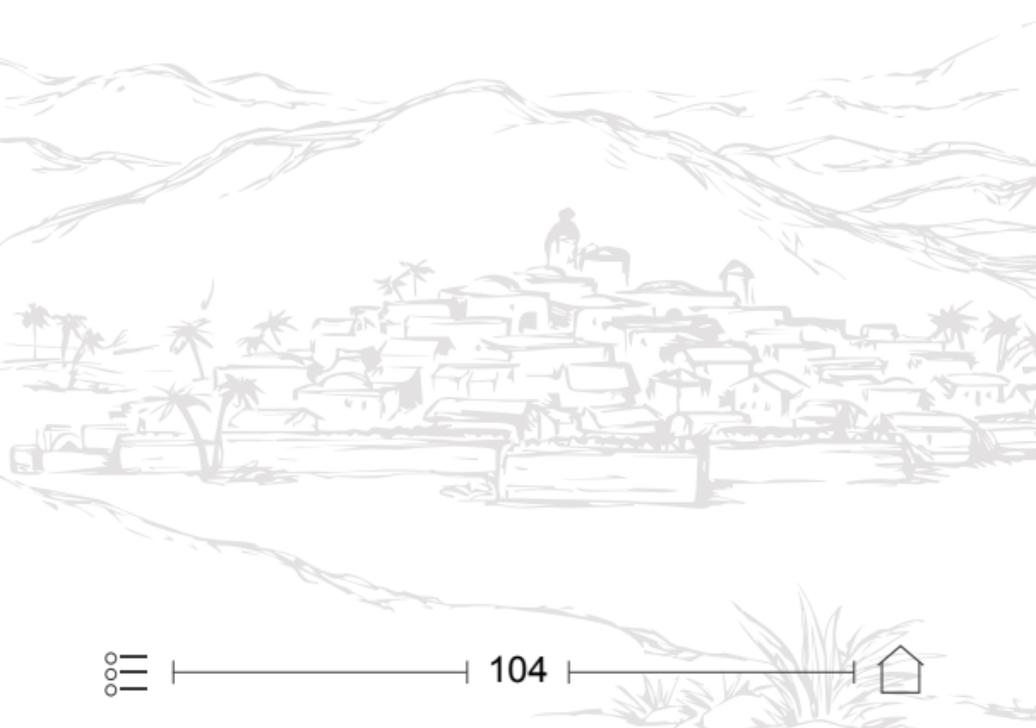
տարածվել սրիմիջոցով: Այն տեղի է ունեցել Մարգարեի պարզության, ճշգրտության և իր խոստումների անկեղծության և նվիրվածության շնորհիվ: Ինչպես նաև նրա նվիրվածության շնորհիվ իր ընկերներին և հետևորդներին, նրա քաջության, իր Տիրոջ նկատմամբ կատարյալ վստահության և նրա ուղերձի շնորհիվ: Այս հատկանիշները և ոչ թե սուրը հարթեցին ուղղին և հաղթահարեցին դժվարությունները: Ես ընթերցել եմ գրքեր, որոնք պատմում են Իսլամի մարգարեի կյանքի ոճի մասին և նրանց, ովքեր հետևել են նրան: Մարգարեի կյանքի երկրորդ հատվածը ընթերցելուց հետո, ես գղջացի, որ առավել տեղեկացված չեմ նրա մեծ կյանքին:”

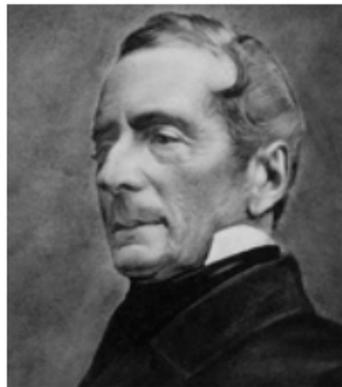
(**Մահաթմա Գանդի** կատարյալ աշխատանքները, Հավաքածու, հատոր 25, էջ 127)



**Իր հայտնի  
“Պատմություն  
100 հզոր մարդիկ”  
գրքի մեջ Մայքլ  
Ջարթը սկսեց 100  
–երորդ անհատով,  
ով հանդիսանում  
էր Մուհամմեդը  
(Խ.Ա.Ռ.Ն) և**

բացատրեց, թե ինչու ընտրեց նրան:  
“Մուհամմեդի իմ ընտրությունը, լինել  
առաջին կարևոր և հզոր անհատներից  
մեկը պատմության մեջ, կարող է  
զարմացնել ընթերցողին, սակայն նա  
միակ մարդն է պատմության մեջ, ով  
ունեցել է մեծ հաջողություն և կրոնական  
և աշխարհիկ մակարդակներում: (100-  
ը. Պատմության Առավել ազդեցիկ  
անհատների ցանկը)





**Իր հայտնի  
“Թուրքիայի  
Պատմությունը”  
գրքի մեջ,  
Ֆրանսիացի  
բանաստեղծ  
Ալֆոնս դե  
Լամարտինը  
ասաց.**

“Նպատակի բարձրությունը, միջոցների թուլությունը և արտադրանքի անկարգությունը հանդիսանում են մարդու հանճարեղության երեք հատկանիշները:”  
Ո՛վ այն մեկը, ով համարձակություն ունի համեմատել Մուհամմեդին պատմության որևէ մեկ այլ հանճարի հետ:

(Թուրքիայի Պատմություն, 1855, հատոր 1 էջ. 111)





Մահացածները  
 փոփոխվել են, սակայն  
 Աստծո մարգարե,  
 Մուհամմեդը ոչ,  
 անկախ հաղթանակի,  
 պարտություն,  
 հզորության կամ  
 ճախրողություն,  
 հարստություն

կամ աղքատության, նա միևնույն  
 մարդն է, միևնույն հատկանիշներով:  
 Եվ ինչպես Աստծո կամքը բոլոր  
 մարգարեների նկատմամբ, այն չի կարող  
 փոփոխվել” **ասաց հնդիկ փիլիսոփա  
 Ռամաքրիշնան:**

(Մուհամմեդը, Իսլամի Մարգարեն  
 էջ.24)



**Գերմանացի  
 մեծ բանաստեղծ**

**Գյոթեն** սիրելիին  
 ուղղված նամակի  
 մեջ ցուցադրելով իր  
 հիացմունքը Իսլամի  
 և Մուհամմեդի  
 նկատմամբ ասաց.

“Անկախ այն փաստի,  
 որ նա յոթանասուն տարեկան էր, նրա  
 հիացմունքը Իսլամի նկատմամբ երբեք  
 չաճեց, սակայն այն առավել ամրացավ:”  
 (Գյոթենի գրքի մեջ նշեց Կատերինա  
 Մուսմաթը 177)

**Պրոֆեսոր Ստոբարթը ասաց,** որ  
“Մարդկության ամբողջ պատմության մեջ  
գոյություն չունի որևէ օրինակ, որը մոտ  
է Մուհամմեդի անհատականությանը:  
Որքան նվազ են նրա նյութական  
միջոցները և որքան մեծ են հազվագյուտ  
առաջնությունները, չնայած մենք  
այս առումով ուսումնասիրել ենք  
պատմությունը: Աշխարհի պատմության  
մեջ, ոչ մի անուն այդպես չի փայլել,  
որքան Մեքքայի մարգարեի անունը:”

(Իսլամը և նրա հիմնադիրը Էջ. 227-228)



“Իսլամական դավանի,  
կոչի տարածումը չէ,  
որ արժանի է հմայքի,  
այլ դարերի նրա  
շարունակությունը և  
հաստատակամությունը”  
**ասաց Սիմոն Օքլին**  
**իր Մահմեդական**  
**Կայսրության**

**Պատմությունը գրքի մեջ:** “Մեծ  
տպավորությունը, որ Մուհամմեդը  
գործեց Մեքքայում և Մեդինայում ունի  
միևնույն շքեղությունը և հզորությունը  
Հնդկացիների, Աֆրիկացիների և Թուրքերի  
համար, ովքեր նոր են ծանոթանում  
Ղուրանին:”

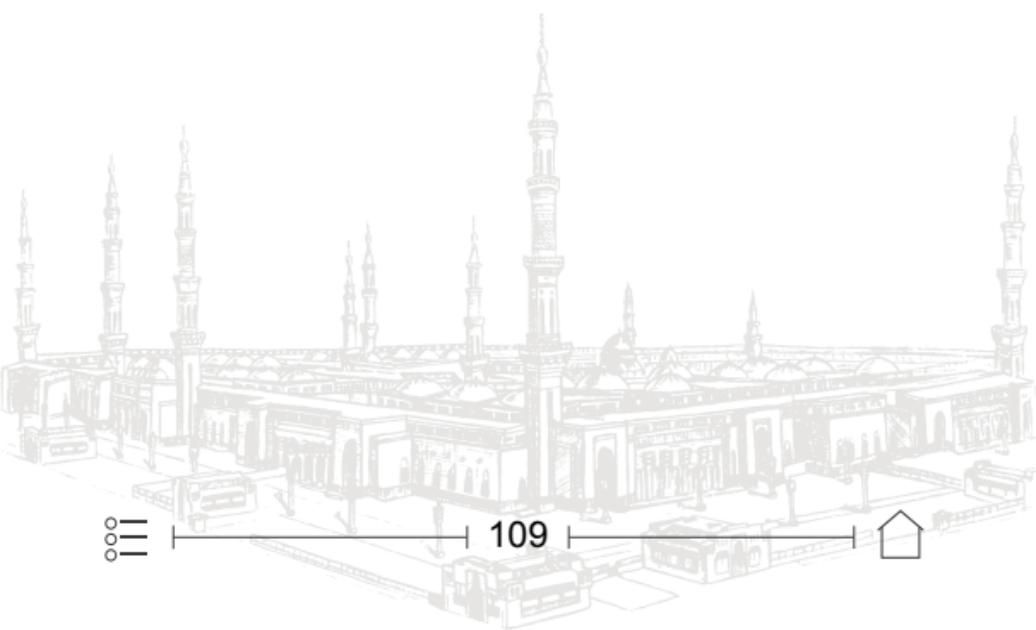
“Սարակեն Կայսրության  
Պատմությունը” 1 հրատարակություն,  
Լոնդոն և Մուրալ, Էջ. 450

**Իր ստեղծագործությունների  
հայտնի ծաղկաբույլի մեջ Ուիլ  
Դուրանթը պատմեց  
քաղաքակրթության  
պատմությունը.**



Եթե մենք դատենք մարդկանց վրա գործող մեծ ազդեցությունը, ապա մենք կարող ենք ասել, որ Մուհամմեդը հանդիսանում է պատմության հզորներից մեկը: Նա պատասխանատվություն վերցրեց բարձրացնել այն մարդկանց հոգևոր և բարոյական մակարդակը, ովքեր հեռացրեցին նրան անապատ և շոգ: Պատմության մեջ որևէ մեկ այլ բարեփոխիչ չի հասել այն հաջողության, քան նա: Եվ մենք չենք կարող գտել մեկ այլ անհատ, ով հասել է իր երազանքին: Արաբական երկրները, որտեղից նա սկսեց իր կոչը գտնվում էին անապատում, որտեղ բնակվում էին կռապաշտ ցեղեր, հատուկենտ խոսքերով և միայն նրա մահից հետո նրանք դարձան հաջողակ և միասնական: Նա վերափոխեց մուլեռանդությունը և սնոտիապաշտությունը և վեր կանգնեց հուդդայականությունից և քրիստոնեությունից և բարձրացրեց իր

հնագույն երկրի կրոնը, պարզ մի կրոն և խիզախության և ազգային հպարտության բարոյական ստեղծումը: Մեկ սերնդի ընթացքում նա կարող էր հաղթանակ տանել հարյուրավոր մարտերում, իսկ մեկ դարում նա կարող էր կերտել հզոր ժողովուրդ : Մինչ օրս այն մեծ ազդեցություն ունի այս աշխարհի կեսի վրա: (Քաղաքակրթության Պատմությունը, Հավատքի Դարարջանը, Հատված IV էջ.174)





Մուհամմեդի ամենախիստ  
հակառակորդներից մեկը, հսլամ  
ընդունելուց հետո, մեզ մի գեղեցիկ  
պատմություն պատմեց, որը տեղի  
ունեցավ, երբ Մարգարե Մուհամմեդի  
Նամակը հասավ 628 թվականի  
Բյուզանդական Կայսր Յերակլիոսին,  
ըստ որի Նա կոչում էր Նրան առ հսլամ:  
Յերկուլեսը զարմացել էր և ուստի, հարցեր  
ուղղեց մի մարդու, ով Արաբներից երկրից  
էր, ով ճանաչում էր Մարգարեին և Նրա  
հարաբերությունների մասին: Աբու  
Սուֆյանը, ով գնացել էր հին Սիրիա և Նա  
Քուրեյշ ցեղի առաջնորդներից էր և այդ  
ժամանակ Մարգարեի հակառակորդներից:  
Նրան և Նրա ուղեկցորդներին կանչեցին  
պալատ: Թարգմանչի միջոցով Յերկուլեսը  
հարցրեց Նրան կատարյալ իմաստուն  
հարցեր, որպեսզի ճանաչի մարգարեի  
ճշմարտացիությունը: Երբ Նա լսեց Աբու  
Սուֆյանի պատասխանները, դիմեց Նրան.



Ես հարցրեցի ձեզ նրա ընտանիքի մասին և դուք նշեցիք, որ նա առաքինի ընտանիքից է: Փաստորեն, բոլոր առաքյալները իրենց ժողովրդի առաքինի ընտանիքներից են: Ես հարցրեցի ձեզ, թե արդյո՞ք որևէ մեկը ասել է այդպես: Դուք ասացիք, որ ոչ: Եթե դուք դրական պատասխան տաիք, ես կարող էի կարծել որ այս մարդը հետևում է նախորդների հայտարարություններին: Այնուհետ, ես հարցրեցի արդյո՞ք նրա նախնիներից մեկը արքա էր, դուք պատասխանեցիք, որ ոչ, և եթե դուք դրական պատասխան ասեիք, ես կարող էի կարծել, որ նա ցանկություն ունի վերադարձնել իր նախնիների թագավորությունը:

Ես հարցրեցի, թե արդյո՞ք երբևէ մեկը մեղադրել է նրան ինչ որ սուտ խոսքի մեջ, դուք պատասխանեցիք, որ ոչ: Ես տեղյակ եմ, որ նա, ով չի ստում մարդկանց, չի կարող ստեր ասել Աստծո մասին:

Եվ ես հարցրեցի, թե ինչպիսի մարդիկ են հետևել նրան, թույլերը, թե ոչ: Ասացին, որ թույլերը հետևեցին, իսկ նրանք հետևում են առաքյալներին: Այնուհետ, ես հարցրեցի թե արդյո՞ք նրանց թիվը նվազում, թե ավելանում է: Դուք պատասխանեցիք, որ ավելանում են և փաստացի, սա հանդիսանում է ճշմարիտ հավատքի ուղղին, որն էլ ամբողջովին հարգանք է:

Եվ ես հարցրեցի, թե արդյո՞ք ընդունելուց հետո ատում են այն, ես ստացա բացասական պատասխան, այնպես, սա հանդիսանում է ճշմարիտ հավատքի նշանը, երբ հաճույքը մտնում է սրտերը և ամբողջովին խառնվում է:

Եվ ես հարցրեցի, թե արդյո՞ք նա դավաճան է: Դուք նշեցիք, որ ոչ և նմանապես առաքյալները երբեք չեն դավաճանում; Եվ ես հարցրեցի, թե ինչ է նա ձեզ պատվիրում անել: Դուք, պատասխանեցիք, որ նա պատվիրում է երկրպագել Ալլահին և չհամակցել Նրան որևէ բանի հետ: Նա արգելում է երկրպագել կուռքերին և պատվիրում է աղոթել ասել ճշմարտությունը և լինել բարեպաշտ:

Եթե ամենը ճշմարիտ է, ապա շուտով նա կդառնա այս վայրերի կառավարիչը, որտեղ ես այժմ կանգնած եմ: Եվ ես տեղյակ եմ գրերից, որ նա պետք է հայտնվի, սակայն ես տեղյակ չեի, որ նա կլինի ձեզանից և եթե ես ի վիճակի լինեի այժմ թողնել թագավորության գործերը, ես անմիջապես կգնայի հանդիպել Նրան:(Ալ-Բուխարի :7)



**Մարգարե  
Մուհամմեդի  
պատմությունները  
և նրա  
վարվելակարգը.**



# Ալլահի

Մարգարեն (Խ.Ա.Ռ.Ն),  
հանդիսանում է լավագույն  
վարվելակարգ ունեցող անհատը:  
Այդ տեսել են բոլորը Արևելքում և  
Արևմուտքում, ինչպես նաև նրա  
թշնամիները: Այն աստիճան, որ  
Ղուրանը մեծությամբ նկարագրում  
է նրա վարվելակարգը:



Երբ Աիշային, Մուհամմեդի (Խ.Ա.Ո.Ն) կնոջը հարցրեցին Աստծո Մարգարեի բնավարության մասին, ապա նա չգտավ առավել ճշգրիտ նկարագրություն, քան Ղուրանի խոսքերը, (այսինքն Ղուրանի ուսմունքները և վարվելակարգը և նրանց հակիրճ եզրակացությունը): Ահա նրա պատմությունների և բնավարության հակիրճ նկարագրությունները.

## Համեստություն

Ալլահի Մարգարեն (Խ.Ա.Ո.Ն) չէր խրախուսում իրեն պատվելը, ոտքի կանգնելը, նա արգելեց իր ուղեկցորդներին անել դա: Նույնիսկ ուղեկցորդները, թող Ալլահը գոհանա նրանցով, այդպես չեն վարվել, այդ տեղի է ունեցել իրենց գիտությամբ: Նա ատում էր դա: (Ահմեդ 12345)

Ադիյ իբն Հաթիմը մոտեցավ նրան մինչ մահմեդական դառնալը: Նա հանդիսանում էր առաքինի ղեկավար: Նա եկավ, որպեսզի հարցնի նրա կոչի ճշմարտությունը: Նա ասաց. " Ես մոտեցա նրան: Նրա հետ էին մի կին և երեխաներ, կամ երեխա, այնուհետ նա նշեց, թե որքան մետ են նրանք Մարգարեին: Ես գիտակցեցի, որ նա նման է Խոսրովարքային կամ կայսրին:" (Ահմեդ 19381) Համեստությունը բնորոշ է բոլոր առաքյալներին:



Իսլամի առաքյալը վերանայեց իր անձնական ունեցվածքը: Նա ծառայում էր իր ընտանիքին և նրանց հետ կիսում էր տան հոգսերը:



Նա իր ընկերների հետ նստում էր ինչպես հավասարը հավասարի: Ժողովի ընթացքում այնպես էր նստում, որը ոչ մի տարբերակում չէր տալիս մյուսներից: Նույնիսկ անձանոթը, ով չէր ճանաչում նրան և մտնում էր ժողով, նրան չէր տարբերակում ուղեկցորդներից: (Ալ-Բակարահ: 63)

Ուղեկցորդներից ոմանք ասում էին, որ անկախ զբաղվածության և կարևորության, նա զերծ չի մնացել օգնել մարդկանց իրենց կարիքների և հետաքրքրությունների մեջ: Կանանցից մեկը, ով ծառայում էր Մեդինայի մարդկանց, մոտեցավ և վերցրեց Ալլահի Մարգարեի (Խ.Ա.Ո.Ն) ձեռքը, ցանկանալով տանել նրան իր հետ, որպեսզի բավարարի իր կարիքը: (Ալ-Բուխարի 5724)

Նրա ուղեկցորդ Ումար Իբն Ալ-Խատաբը այցելեց Մարգարե Մուհամմեդի տուն և տեսավ խսիրների, արմավենու տերևներից պատրաստված, հետքը նրա մարմնին և արտասվեց: Մարգարեն ասաց նրան. "Ինչու" ես արտասվում:" Ումարը ասաց. "Օվ Աստծո Մարգարե, Խոսրովը և Կայսրը, անկախ իրենց անհավատության, երանության մեջ են ի տարբերություն քեզ Ալլահի Մարգարե: Նա ասաց. "Արդյո՞ք դու ուրախ չես, որ նրանք ունեն նյութական աշխարհը, մինչդեռ մենք ունենք Յանդերձյալ աշխարհը, Դրախտը:" (Բուխարի 3503)

Նա սովորություն ուներ իր իսկ կարիքները բավարարել և ծառայել իր ընտանիքին: Նա օգնում էր նրանց տնային գործերում: Երբ նրա կինը, Աիշային հարցրեցին, թե ինչպիսին է նա տանը Աիշան պատասխանեց. "Նա սովորություն ուներ ներգարվել ընտանեկան գործերի մեջ:" (Բուխարի 644) Նաև նա ասաց. " Ինչպես ձեզանից մեկը, նա նորոգում էր իր կոշիկները և կարկատում հագուստը:" (Ահմեդ 24749)

Նա (Խ.Ա.Ո.Ն) ասաց. "Նա, ով ունի մեկ ատոմի չափով ամբարտավանություն, չի մտնի դրախտ:" (Մուսլիմ :91)

## Գթասրտություն.

Նա ասաց. " Նա, ով ողորմած և բարեգութ է, նրան բարեգութ կլինի Մանեաբարեգութը: Եղեք բարեգութ նրանց նկատմամբ, ովքեր երկրի վրա են և Նա, ով երկնքում է բարեգութ կլինի ձեր նկատմամբ: " (Աբու Դաուդ :4941)

**Մարգարեի (Խ.Ա.Ո.Ն)  
գթասրտությունը շատ  
բնագավառներում օրինակելի էր.**

## Նրա գթասրտությունը երեխաների նկատմամբ.

- Չնայած աղոթքը հանդիսանում է Իսլամի սյունը, որի ընթացքում թույլատրելի չէ խոսել, կամ շարժվել,

Նա (Խ.Ա.Ո.Ն) աղոթում էր իր թոռնուհու, Ամամահ Բնթ Չեյնաբին կրելիս: (Ալ-Բուխարի 494)

- Երբ նա սկսում էր իր աղոթքը և լսում էր երեխայի լացը, նա արագացնում էր այն: Ալլահի Մարգարեն (Խ.Ա.Ո.Ն) ասաց. "Ես աղոթում եմ և ցանկանում երկարեցնել այն Ամեն դեպքում, ես լսում եմ երեխայի լացը և կարճեցնում աղոթքը, որպեսզի նվազեցնեմ մոր անհանգստությունը:" (Ալ-Բուխարի 675)

### **Նրա գթասրտությունը կանանց նկատմամբ.**

- Նա (Խ.Ա.Ո.Ն) խրախուսում էր հոգ տանել աղջիկներին և լավ վերաբերվել: Նա ասաց. "Նա, ով ունի մեկ և ավելի աղջիկ և լավ է վերաբերվում նրանց, ապա նրանք կդառնան նրա վահանը Կրակից:" (Բուխարի : 5649)
- Նաև նա շեշտում էր կնոջ դերը և նրա խնդիրների և հանգամանքների պահպանումը: Նա պատվիրում է Մահմեդականներին ասելով. "Բարի եղեք կնոջ նկատմամբ:" (Բուխարի 4890)
- Եվ նա (Խ.Ա.Ո.Ն) ցույց է տալիս իր ընտանիքի նկատմամբ բարության լավագույն օրինակը: Այսպես, ուղտ

հեծնելիս նա իր մի ծունկը դնում էր գետնին, իսկ մյուսը պահում ուղտի առջև, որպեսզի կինը Սաֆիյան ի վիճակի լինի հեծնել ուղտը: (Բուխարի: 2120)

- Յուրաքանչյուր անգամ, երբ նրա (Խ.Ա.Ո.Ն) դուստր Ֆաթիման այցելում էր նրան, նա բռնում էր դստեր ձեռքը և համբուրում գլուխը: Նա (Խ.Ա.Ո.Ն) նստեցնում էր դստերը իր տեղը: (Աբու Դաուդ: 5217)

### **Գթասրտություն թույլերի նկատմամբ.**

- Մարգարեն (Խ.Ա.Ո.Ն) մարդկանց խրախուսեց հոգ տանել որբերին: Նա ասաց. "Ես և որբի պահապանը Դրախտում կլինենք այսպես:" Եվ նա միացրեց իր ցուցամատը միջևամատի հետ: (Բուխարի 4998)
- Նա, ով հովանավորում է այրուն և կարիքավորին, կարծես պայքար է մղում հանուն Ալլահի, կամ պահք է պահում գիշեր և ցերեկ: (Բուխարի 5661)
- Բարի եղեք թույլերի նկատմամբ և տվեք նրանց իրավունքները: Սա պատճառ կդառնա ապրելակերպի և թշնամիների նկատմամբ հաղթանակի: Նա ասաց. "Փնտրեք իմ գոհունակությունը թույլերի մեջ,



իրոք, Ալլահը ձեզ կտա հաղթանակ և միջոցներ նրանց միջոցով; Այսինքն ի շնորհիվ նրա, որ նրանք ձեր մեջ են և ըստ այդմ Ալլահը կտա նրանց միջոցները ձեր իսկ հաշվի համար:” (Աբու Դաուդ :2594)



Մարգարե Մուհամմեդը (Խ.Ա.Ո.Ն) բարեգործությամբ մոտեցրեց բոլորին ինչպես հաղթանակի և ապրուստի պատճառ:

## Արդարութիւն

- Նա (Խ.Ա.Ո.Ն) արդար էր, ապրում էր Աստծո օրենքով, նույնիսկ մոտիկ ազգականներին փորձում էր համամիտ դարձնել Ղուրանի պատվիրանի հետ. “Օվ, դուք, ովքեր հավատք են ընծայում, եղեք հաստատուն արդարութեան գործում, ինչպես Ալլահի վկա, նույնիսկ, եթե այն դեմ է ձեզ, կամ ծնողներին կամ ազգականներին:” (Կանայք 4 :135)
- Մարգարեն (Խ.Ա.Ո.Ն) ասաց, որ երբ մի քանի ուղեկիցներ եկան միջամտելու, այնպես, որ նա ներողամիտ լինի բարձր դասի մի գող կնոջ նկատմամբ, նա ասաց. “Ես երդվում եմ Նրանով, Ում ձեռքերում է Մուհամմեդի հոգին, եթե նույնիսկ Մուհամմեդի դուստր Ֆաթիման գողութիւն կատարեր, ես կպատժեի նրան:” (Բուխարի :4053)
- Երբ մարդկանց արգելեցին ռիբան, վաշխառութիւնը, նա սկսեց իր մոտիկ մարդկանցից և կանխեց նրանց կիրառել շահույթի գաղափարը, օրինակ նրա հորեղբայր Աբբասը: Նա ասաց. “Եվ առաջինը ես դնում եմ Տիրոջը, Ռաբա Աբբաս իբն Աբդ Ալ- Մութալիբ, վերացումը, որը ամբողջական վերացրեց այն:” (Մուսլիմ :1218)

- Դարձնել ազգերի քաղաքակրթության չափերը և հաշվի առնել թույլերին, որտեղ հզորի իրավունքը չի վախենում կամ տատանվում: Նա (Խ.Ա.Ռ.Ն) ասաց. “Թող ժողովուրդը չսրբագործվի, եթե թույլը չի վերցնում իր իրավունքը առանց տատանման:” (Իբն Մաջահ : 2426)

## Բարիք և Մեծահոգություն

- Մի տղամարդ մոտեցավ նրան և գումար խնդրեց և նա ասաց. “Գնիր ինչ ցանկանում ես, իսկ պարտքը կլինի ինձ համար: Նրա ընկեր Օմարը ասաց. “Օվ Ալլահի Մարգարե, Աստված չի տվել քեզ այն. Ինչ չեք կարող թույլ տալ:” Մարգարեն (Խ.Ա.Ռ.Ն) ասաց նրան. “Ճախսեք և մի վախեցեք Գահի Տիրոջ նվազումից:” Այսպիսով Մարգարեն (Խ.Ա.Ռ.Ն) ժպտաց և նրա դեմքին փայլեց հաճույքից: (Հատընտիր պատումներ :88)
- Նա վերցրեց 80,000 դիրհամ արծաթ և դրեց այն խսիրի վրա: Այնուհետ նա բաժանեց այն նրանց միջև, ովքեր կարիքի մեջ էին, մինչ ավարտեց:(Ալ-Հաքեմ: 5423)

## Համբերատարությունը և ինքնագսպվածությունը.

- Ալլահի Մարգարեն (Խ.Ա.Ո.Ն) եկավ Թայֆից, լեռնային քաղաքից, որը գտնվում էր Մեքքայից 90 կմ հեռավորության վրա, այն բանից հետո, երբ Նա գնաց Նրանց հրավիրելու առ Իսլամ և Նրան տվեցին վատագույն մի պատասխան: Նրանք վնասեցին Նրան: Նա վերադարձավ Մեքքա և իր այն ժողովրդի մոտ, ովքեր Նրան վտարել էին: Ալլահը հրեշտակ ուղարկեց, ով հարցրեց Մարգարեին, թե արդյոք Նա ցանկանում է կործանել Թայֆի ժողովրդին: Նա ասաց. "Սակայն, ես հույս ունեմ, որ Նրանք հաստատուն կմնան միայն Աստծո երկրպագության մեջ, առանց որևէ այլ բան համակցելու Նրան:" (Բուխարի 3059)



Ըստ հավաստի աղբյուրների, Իսլամի առաքյալը իր կյանքի ընթացքում երբեք ոչ մի գումար չի գանձել:



- Սրանից առավել նա կանգնում է Մեքքայի ժողովրդի հետ, ովքեր վտարել են սրան երկրից և վիրավորել են սրան խոսքով և սրով և ջանք չեն խնայել իրագործել դա երկար տարիներ: Երբ հաղթանակը եկավ Ալլահից: Նա ունեցավ Մեքքայի բացման պատիվը և պատասխանեց սրանց. "Ի՛նչ եք կարծում, ինչպես կվարվեմ ես:"" Նրանք ասացին."Բարիք, դու առաքինի եղբայր ես և առաքինի եղբոր որդի:"" Նա ասաց. "Ես կասեմ այն, ինչ ասել է իմ եղբայր Յովսեփը, Յակոբի որդին, ով ներեց իր եղբայրներին, ովքեր վիրավորել են սրան և գցել են ջրհորը: Նա պատասխանեց."Ոչ մի պատիժ, Ալլահը կների ձեզ: Նա գթասիրտներից գթասիրտն է:"" (Յուսուֆ 12:92) Մարգարեն ասաց սրանց."Գնացեք, դուք ազատ եք:"" (Բայհաքի: 18275)

## Ասկետիզմը աշխարհի հաճույքների մեջ.

- Ալլահի Մարգարեն (Խ.Ա.Ո.Ն) միշտ հետևում էր Ամենաբարձրյալ Տիրոջ խոսքերին。“Մի լարեք ձեր աչքերը այն բաների վրա, որոնք Մենք տվել ենք տարբերա խմբերի, բազմաստվածների, անհավատներին, այս աշխարհի հաճույքները, որպեսզի փորձենք նրանց: Սակայն բարի պարզևը Հանդերձյալ կյանքի ավելի լավ է և հավերժ:” (Տահա 20 :131)
- Ալլահի Մարգարեի (Խ.Ա.Ո.Ն) ուղեկցորդ Օմարը տեսավ նրան իր տանը խսրին պառկած: Նա չուներ անկողին, իսկ խսիրը դրոշմվել էր նրա մարմնին: Օմարը ասաց.“Ես հայացք գցեցի նրա տանը և Ալլահի անունով, այնտեղ ոչինչ չկար: Ես ասացի.“Խնդրիր Ալլահին բարգավաճուլթյուն պարզևի քե

հետևորդներին, որովհետև Պարսիկները և Յոմեացիները ունեն աշխարհի ամենը և Նրանք չեն երկրպագում Ալլահին: Մարգարեն (Խ.Ա.Ո.Ն) պատասխանեց. “Արդյո՞ք դու կասկածում ես, օվ Իբն Ալ-Խատաբ, որ Յանդերձյալ կյանքը առավել լավն է, քան այս աշխարհը: Այս մարդիկ իրենց բարիքը ստանում են այս աշխարհում:” (Բուխարի 2336)

- Նա սովորություն ուներ ասելու. “Ինչ է ինձ համար աշխարհիկ հաճույքները, ինչ եմ ես աշխարհում, միայն ճանապարհորդ, ես հանգիստ կառնեմ ծառի տակ և այնուհետ ես կլքեմ այն:” (Թիրմիզի 2377)
- Մեկ, երկու, երեք ամիս էր տևում, երբ Ալլահի Մարգարեի տանը կար էր վառվում սնունդի համար: Նրանք սովոր էին սնվել արմավով և ջրով: Ալ-Բուխարի 2428 Եվ այդ ժամանակ



Առաքյալը եղել է աշխարհիկ մի մարդ, ով նման էր ծառի ստվերում նստած մի մարդու, ով այնուհետ թողել և հեռացել է:



սով էր, ևա անց էր կացնում ամբողջ  
օրը սոված և չէր կարող գտնել  
նույնիսկ ցածրորակ արմավ իր  
ստամոքսի համար: (Մուսլիմ :2977)  
Նա (Խ.Ա.Ռ.Ն) երբեք չի համտեսել  
ցորենի հաց մինչ մահը, սնվում  
էր հացով, որը պատրաստված էր  
գարուց: (Մուսլիմ :2976)

## Իրագործում

- Իրագործել ուխտը բարձր բարոյական  
և պատվելի մակարդակով և  
աճեցնել ինքնահաստատումը, եթե  
այն վերադարձնում է բարիքը:  
Կարգավիճակը բարձրանում է  
սրտերում, եթե իրագործվում է  
որպես շնորհ, առանց երկկողմանի  
համաձայնության: Եվ այսպիսին էր  
Աստծո Մարգարեն: Բարեգործության  
շահը առավել է, նույնիսկ, եթե  
գոյություն չունի որևէ ուխտ և  
կանոնադրություն, որպեսզի  
հայտանբերի այն:
- Երբ Յերակլիուսը, Քրիստոնյաների  
արքան հարցրեց Քուրեյշներին  
Մարգարեի (Խ.Ա.Ռ.Ն)  
առաքինությունների մասին, նա  
ասաց. "Արդյո՞ք նա դավաճան  
է:" Նրանք պատասխանեցին,  
որ ոչ:" Նա ասաց. "Այսպիսին



են առաքյալները, նրանք չեն դավաճանում:” (Բուխարի :7)

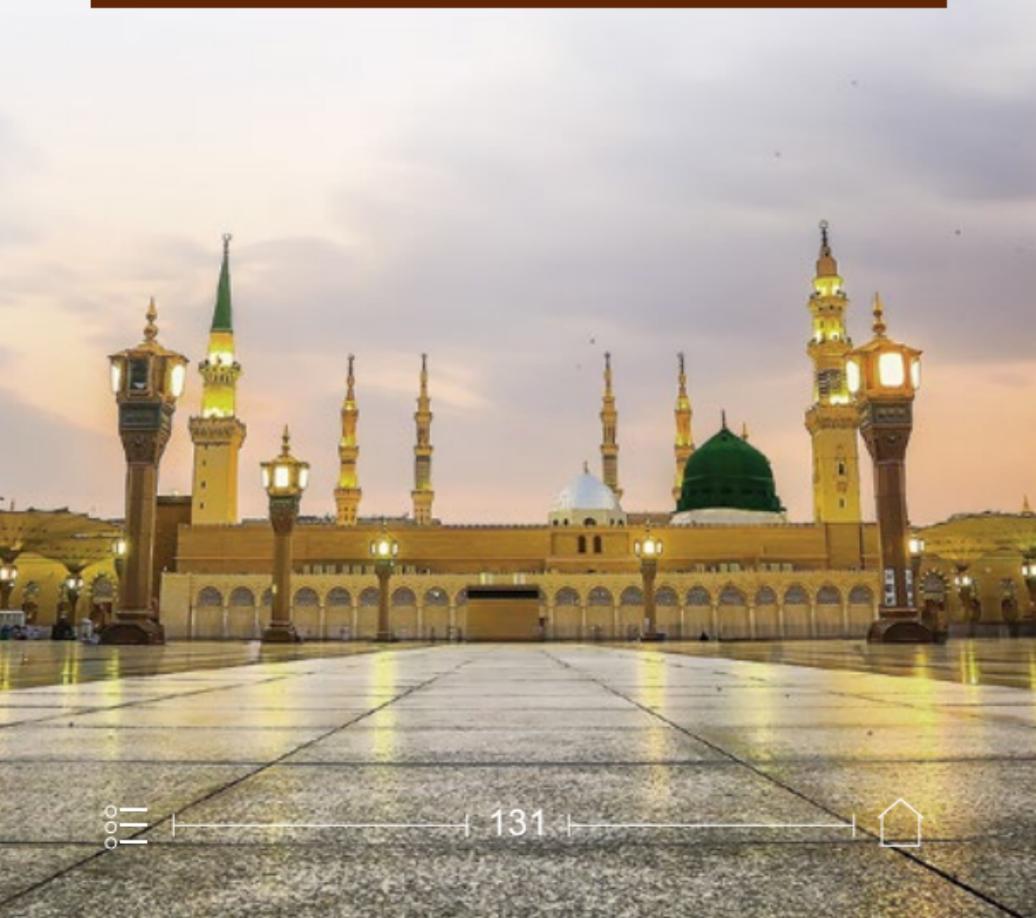
- Նա մեծագույն նվիրվածություն ուներ իր առաջին կնոջ, Խադիջայի նկատմամբ, պահպանելով նրա կարգավիճակը, ճանաչելով նրա դերը: Նա միշտ պատվում էր նրա ազգականներին և ընկերներին:
- Աիշան, մարգարե Մուհամմեդի կինը պատմում է առաջին կնոջ, Խադիջայի նկատմամբ նրա նվիրվածության մասին, ով մահկանացուն կնքեց առաքելության սկզբնական ընթացքում: Աիշան չէր ճանաչում նրան: Նա ասաց. “Մարգարեն (Խ.Ա.Ռ.Ն) սովորություն ուներ հիշել նրան: Երբեմն նա ոչխար էր զոհաբերում, կտրտում և ուղարկում Խադիջայի ընկերներին: Երբեմն ես ասում էի նրան. “ Կարծես Խադիջան հանդիսանում էր միակ կինը, ով արժանի էր նրա սիրուն այս աշխարհում:” Մարգարեն պատասխանեց. “Նա հավատք ընծայեց ինձ, երբ ոչ ոք չէր հավատում և նա օգնեց և խրախուսեց ինձ, երբ ոչ ոք չէր մեկնում իր ձեռքը, ուստի նա նշեց նրա գերազանցությունը:” (Բուխարի: 3607)

- Մեկ օր, նրան ներկայացան Նեգուսի պատվիրակությունը, Աբիսինիայի արքայից, ով պաշտպանել էր մահմեդականներին հսկամի սկզբանական շրջանում: Եվ նա (Խ.Ա.Ռ.Ն) սկսեց ծառայել նրանց: Նրա (Խ.Ա.Ռ.Ն) ուղեկցորդները ասացին նրան. “Մենք այստեղ ենք”, որին նա պատասխանեց. “Նրանք իմ ընկերներ էին, ովքեր պատվելի էին և ինձ հաճելի է պարգևատրել նրանց:” (Շուաբ Ալ-Իման 8704)

ՄարգարեՄուհամմեդը(Խ.Ա.Ռ.Ն)ցույց տվեց կյանքի բոլոր բնագավառների լավագույն բարոյական օրինակները, որովհետև նա հետևում էր Ալլահի պատվիրանին և իրեն նախորդող առաքինի առաքյալներին:



Մեդինայում կամ լուսավորիչ  
Մեդինայում գտնվող Մուհամմեդի  
մզկիթը, որտեղից որ նա գաղթել է,  
մահմեդականները համարում են  
երկրորդ քաղաքը, Մեքքայից հետո:  
Այնտեղ նա կառուցել է այդ մզկիթը  
և որտեղ և հանգրվանում է նրա  
աճյուղը: Ամեն տարի Մարգարեի  
Մզկիթ են այցելում միլիոնավոր  
մահմեդականներ:



# Մարգարեի խոսքերից.

Մահմեդականները հոգ են տանում Մարգարեի (Խ.Ա.Ռ.Ն) պատվիրանին, լինի այն բանավոր, թե գրավոր: Գիտնականները և հիշատակողները վիճում էին, թե ով պետք է հսկի և խմբագրի խոսքերը և աշխարհին ներկայացրեցին մի ցնցող համակարգ, որպեսզի տարբերակեն նորությունները և տեղյակ լինեն թե ինչն է ապացուցում և ինչ չէ: Նրանք ներկայացնում են նույնիսկ նախադասությունների և խոսքերի ճշգրիտ մանրամասները: Ինչպես նաև այն, ինչը ավելացվել է կամ այնտեղից չէ:

## **Դրանք հանդիսանում են Մարգարե Մուհամմեդի Հադիթները, պատումները:**

- Ալլահի Մարգարե Մուհամմեդը ասաց.“Սակայն արարքները պայմանավորված են մտադրությամբ և յուրաքանչյուրը ունի այն, ինչ մտադրվել է:” (Բուխարի 1)
- “Առաքինությունն է հանդիսանում լավ վարվելակարգը: Իսկ մեղք է համարվում այն, ինչ կասկած է առաջացնում և դուք չեք ցանկանում տեսնելի դարձնել մարդկանց:” (Մուսլիմ 2553)
- “Վախեցեք Ալլահից, որտեղ որ լինեք և հետևեք բարուն և սրբեք չարիքը, ինչպես նաև օրհնեք մարդկանց բարիքով:” (Թիրմիզի : 1987).
- “Ես վկա եմ աշխարհին, Աստված սիրում է ձեզ և ես խոսք եմ տալիս, մարդկանց ձեռքում, որ մարդիկ սիրում են ձեզ:” (Իբն Մաջահ :4102)



“

Վ Դուք չեք մտնի Դրախտ, միև  
հավատք չընծայեք և հավատք  
չեք ընծայի, միև չսիրեք միմյանս:  
Կարո՞ղ եմ ձեզ մի բան ցույց  
տալ, որը եթե իրագործեք կսիրեք  
միմյանս:՝Ողջույններ հղեք ձեր  
միջև:” (Մուսլիմ :54)

- “” Իմ նմանությունը ինձ նախորդող մարգարեներին նման է մի մարդու, ով կառուցել է գեղեցիկ տունը, բաց թողնելով միայն մեկ աղյուս անկյունում: Մարդիկ շրջում են և հիանում գեղեցկությամբ, սակայն ասում են. “ Անհրաժեշտ է դնել այս աղյուսը իր տեղը:” Այսպիսով ես աղյուսն եմ և վերջին Մարգարեն:” (Բուխարի :3342)
- Նա (Խ.Ա.Ո.Ն) ասաց. “Նա, ով թեթևացնում է հավատացյալի դժվարությունը այս աշխարհում, Ալլահը կթեթևացնի նրա դժվարությունը Հարության Օրը: Նա, ով օգնում է որևէ մեկին դժվար պահին, Ալլահը կօգնի այս և Հանդերձյալ աշխարհում: Նա, ով քողարկում է Մահմեդականի մեղքերը, Ալլահը կքողարկի նրա մեղքերը այս և հանդերձյալ աշխարհներում: Ալլահը օգնում է ծառային այնքան ժամանակ, որքան նա օգնում է իր եղբորը: Նա, ով փնտրում է գիտելիք, Ալլահը կհեշտացնի նրա Դրախտի ճանապարհը... Նա, ով հապաղում է բարի արարքներով, ապա նրա համար չեն արագացնի իր ծագումը:” (Մուսլիմ : 2699)



“Մեզանից չէ նա, ով ողորմած չէ երիտասարդների նկատմամբ և չի ճանաչում մեծերի իրավունքը:”  
(Թիրմիզի :1920)

- “Ոչ ոք հավատք չի ընծայի քեզ, եթե նա չցանկանա իր եղբորը այն, ինչ ցանկանում է իր համար:”  
(Բուխարի:13)
- “Մահմեդական է հանդիսանում նա, ում ձեռքերից և լեզվից ապահով են այլ մահմեդականները և գաղթական է նա, ով գաղթել է այն ամենից, ինչ Ալլահը արգելել է:” (Բուխարի :10)



- Նրան, ով ճնշում է ոչ մահմեդականին, կամ դնում նրան իր ուժերից վեր ինչ որ դրուռայան մեջ, կամ նրանից վերցնում որևէ բան առանց բարի մտադրության, ես կվկայակոչեմ Դատաստանի Օրը:” (Աբու Դաուդ :3052)
- Վթասիրտը գթասրտություն կգտնի Ամենագթասրտից: Եղեք գթասիրտ նրանց նկատմամբ, ովքեր երկրի վրա են և Նա, ով երկնքում է, գթասիրտ կլինի ձեզ:” (Աբու Դաուդ :4941)
- Նա, ով ստում է, մեզանից չէ:” (Թիրմիզի :1315)
- Չավատացյալները իրենց աղոթքների, կարեկցանքի և համակրանքի մեջ նման են մեկ մարմնի: Եթե անդամներից մեկը տկար է, ապա մարմնի մնացյալ մասերը տենդում են:” (Մուսլիմ: 2586)
- Վուք հովիվ էք և պատասխանատուն: Իմամը հանդիսանում է հովիվ և Նա պատասխանատու է: Տղամարդը հանդիսանում է իր ընտանիքի հովիվը և պատասխանատուն: Կինը հանդիսանում է իր ամուսնու տան հովիվը: Նա պատասխանատու

Է ամուսնու տան և գավակների համար, ուստի, բոլորդ հանդիսանում եք հովիվներ և պատասխանատու:” (Բուխարի: 4892)

- “Չավատացյալները կատարյալ հավատքով նրանք են, ովքեր ունեն կատարյալ վարվելաձև և մտադրություն: Եվ լավագույնները նրանք են, ովքեր լավագույնն են իրենց կանանց նկատմամբ:” (Թիրմիզի :1162)
- “Ձեզանից լավագույնը նա է, ով լավագույնն է իր ընտանիքի նկատմամբ և ես լավագույնն եմ ձեր մեջ իմ ընտանիքի նկատմամբ:” (Թիրմիզի :3895)
- “Ալլահը սիրում է բարություն ամեն ինչում:” (Բուխարի: 5678) և ասաց. “Թույլատրելի չէ (հարամ) մարդկանց զրկել բարիքից:” (Մուսլիմ:2592)
- “Փարիսեցու նշանները երեքն են. երբ նա խոսում է, նա ստում է, երբ խոսք է տալիս չի պահում այն և երբ նրան վստահում են, նա դավաճանում է:” (Բուխարի: 33)

- “Անհատի հսլամի համար բարիք է թողնել այն, ինչը նրան չի վերաբերում:” (Թիրմիզի : 2317)
- “Մի տղամարդ մեկ անգամ քայլում էր ճանապարհով և ծարավ զգաց: Նա գտավ մի ջրհոր, բարձրացավ և խմեց: Երբ նա դուրս եկավ, մի շուն տեսավ, որը ծարավից հող էր փորում: Նա ասաց. “Այս շունը ծարավ է ինչպես ես: ` Նա իջավ ջրհորը և ջուր դուրս բերեց և տվեց շանը, որը շատ ծարավ էր: Այդ իսկ պատճառով Ալլահը ներեց նրա մեղքերը”” Նրանք ասացին՝ “Օվ Ալլահի Մարգարե, արդյո՞ք մենք կարող ենք պարգև ստանալ ի շնորհիվ կենդանիների:” Նա պատասխանեց. “Դուք կարող եք պարգև ստանալ յուրաքանչյուր բարիքի համար, որը կատարում եք որևէ կենդանի էակի նկատմամբ:” (Բուխարի:2466)



## Ինչպե՞ս է Ղուրանը Նկարագրում Ալլահի Մարգարե Մուհամմեդին (Խ.Ա.Ո.Ն)

Ղուրանը արտացոլում է Մարգարեի (Խ.Ա.Ո.Ն) անհատականության հիասքանչ կողմերը, ինչպես նաև նրա փոխհարաբերությունները իր շրջապատի հետ, որտեղ միաժամանակ արտահայտվում են նրա վարվելակարգը, հատկանիշները և մարդկությունը:

- Նա հանդիսանում էր ոչ միայն մահմեդականների, այլև ամբողջ աշխարհի ողորմածությունը: (Ալ-Անբիյա 21 :107)
- Նա հանդիսանում էր լավագույն բարոյական արարածը: (Քալամ 68 : 4)
- Նա շատ ուրախանում էր մարդկանց ուղղորդությամբ և խորը տխրություն էր ապրում, երբ նրանք շեղվում էին, այն աստիճան, Ղուրանը բազմիցս նշում է, որ Նրա դերը հանդիսանում է միայն Իսլամի կոչը և ուղերձը և միայն Ալլահին է տալիս ուղղորդություն նրան, ում Նա ցանկանում է: (Ջուդ 11:12, Ալ-Նամ 6 : 107, Քահաֆ18 : 110)
- Նա արդարացումներ էր փնտրում մյուսների համար և անտեսում էր նրանց սխալները: (Ալ-Թուրե 9:43)
- Նա աղոթում էր Ալլահին ներել իր թշնամիներին, մինչ նրան պատվիրեցին չանել դա: (Ալ-Թաուրե 9 : 80)

- Նա ցավ էր ապրում, եթե հավատացյալը տառապում էր և նա համբերատար ու գթասիրտ էր նրանց նկատմամբ: (Ալ-Թուբե 9: 128)
- Բազմաթիվ անգամներ նրան վնասել են այն պատճառով, որ որոշ մարդիկ երկար մնացել են նրա տանը, սակայն համեստությունը կանխել է, որպեսզի նա ասի դա նրանց: (Ալ-Ազհաբ 33:53)
- Նա պարզ, մեղմ և նրբասիրտ էր, մեղմ էր վերաբերվում իր ուղեկցորդներին, նա խորհրդակցում և հաշվի էր առնում նրանց կարծիքները նույնիսկ դժվար իրավիճակների վերաբերյալ:(Ալ-Իմրան 3 :159)

**Փառահեղ Ղուրանը,  
որպես Իսլամի  
հավերժական  
հրաշք.**





**h** Ի՛նչ է Ղուրանը, որը հաճախ հանդիսանում է առավել շատ վաճառվող և տարածվող գրքերից մեկը: Նրան հավատք են ընծայում առավել քան երկու բիլիոն ու կես մահմեդականներ:

## **Ղուրանը հանդիսանում է մահմեդականների սուրբ գիրքը, որին նրանք հավատք են ընծայում:**

- Այն հանդիսանում է Ալլահի խոսքը իր մարգարե Մուհամմեդին (Խ.Ա.Ո.Ն), ինչպես նաև ուղղորդություն և լույս:
- Այն նաև հանդիսանում է Աստվածային Գրքերի կնիքը:
- Այն պահպանվել է փոփոխություններից և աղավաղումներից:
- Երկրպագող անհատը արտաբերում և հիշատակում է այն, քանի որ երկրպագում է դիմելով դրա օրենքներին և դրույթներին:

Այն իջավ Գաբրիել Յրեշտակից, երբ Մարգարեն (Խ.Ա.Ո.Ն) քառասուն տարեկան էր: Այդ ժամանակ իջավ առաջին տարբերակը, որն էր “ Ընթերցիր Տիրոջ անունով, ով արարեցամեն գոյությունը:” Ալ-Ալաք 96:1 Տևեց այն 23 տարի, ելնելով իրավիճակներից և հանգամանքներից:



Ղուրանի առաջին հատվածը ‘Կարդա Տիրոջ անունից, Ով արարել է քեզ՝ հայտնվել է նրան: Այնուհետ 23 տարվա ընթացքում հայտնվել է ամբողջ Ղուրանը:



Ղուրանը բաղկացած է 114 սուրայից, որոնց թեմաները և մեթոդները բազմազան են: Սակայն բոլորը համամիտ են արաբերեն լեզվի հռետորիկայի և վարժ լինելու հետ: Այն ուղղված է ուղղորդել մարդկանց և կոչ անել երկրպագել միայն Ալլահին:

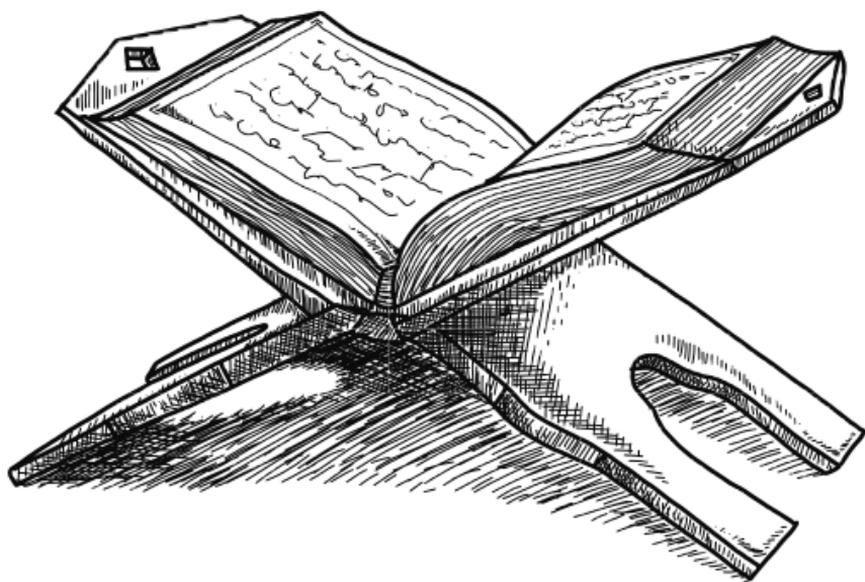
## **Ղուրանը խոսում է հետևյալ բնագավառների մասին.**

1. Աստծո միության ապացույցի և ներգրավված մարդկանց կասկածների ժխտումից:
2. Մարգարեների և նախորդ ժողովուրդների պատմություններից.
3. Տիեզերքի գնտումների և մեզ շրջապատող արարածների և աստծո օրհնությունների մասին:
4. Կրոնի պատվիրանների և օրենքների բացահայտման և մտադրությունների մասին.
5. Հավատացյալների որակների հայտարարությունների և նրանց վարվելակարգի, ինչպես նաև վատ հատկանիշների զգուշացման մասին:
6. Վերջին օրվա, արդար և մեղսագործ մարդկանց պատժի մասին:



7. Հավատացյալների դասերի մասին,  
մեկնաբանելով իրադարձությունները,  
որոնք տեղի են ունեցել Մարգարեի  
(Խ.Ա.Ռ.Ն) և նրա ուղեկցորդների հետ:

**Սա մի ակնարկ է Ղուբանի որոշ  
առավելությունների և բնութագրերի  
մասին:**





## Մտապահելու հրաշքը.

Ալլահը կոչեց իր գրքերի դրոշմը Ղուրանը, լինելու սրտերի և բազմաթիվ տարբերակների մեջ : Բազմաթիվ տարբերակների մեջ Նա այն կոչեց “Գիրք” նշելով գրվածքը և ներկայացնելով էջերը: Ղուրանը ներկայացրել են երկու կերպ, երբ այն հայտնվեց Մարգարեին, Նա պատվիրեց իր ուղեկցորդներին գրառել իր ներկայությամբ և մտապահել այնպես, ինչպես Նա ասում է: Այն անհատի ընթերցանությունը, ով մտապահում է Ղուրանը, չի կարող ընդունելի լինել, եթե Նա չնշի գրվածքը, և այն ինչ գրառվել է, ընդունելի չի լինի, եթե չնշի այն, ինչ մտապահել են Ալլահի Մարգարեից:

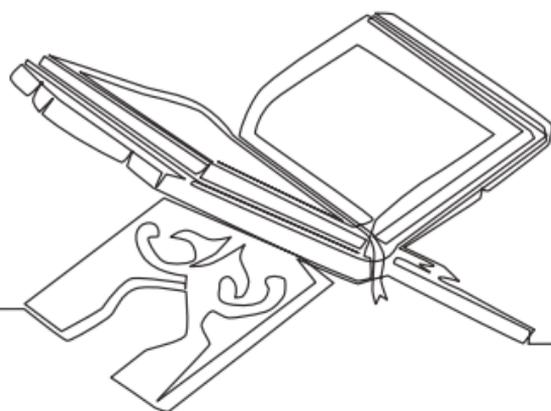


Քանի որ Քրիստոնյա աստվածաբանները խոստովանում են, որ Ավետարանների հակասությունները բնական են ի շնորհիվ Աստվածաշնչի աղբյուրների բազմազանության, տարբեր տարեթվերի և Ավետարանների հայտնության անուղղակի բնույթի: Եվ նրանք այն դիտում են որպես մարդկության ուղղորդություն:

Սակայն ճշմարտությունը կարող է գիտակցել միայն ազատ մտահորիզոն ունեցող անհատը: Այն կայնում է նրանում, որ Ղուրանը ամբողջովին գերծ է հակասություններից: Պատճառը այն է, որ այն հանդիսանում է Ալլահի խոսքը իմաստով: Այն գրառվել է Սուրբ Մարգարե Մուհամմեդից (Խ.Ա.Ռ.Ն): Նա ոչինչ չի նվազեցրել, կամ ավելացրել: Աշխարհի բոլոր մահմեդականները երբեք չեն վիճարկել նույնիսկ մեկ տառը:

Ղուրանը պատմության ընթացքում սերնդե սերունդ պահպանել և փոխանցել են ճշգրտության, հսկողության բարձր մակարդակի շնորհիվ: Այն ճշգրտորեն պահպանում էին գրավոր և պատկերավոր մեթոդներով, արտասանությամբ, ներկայացմամբ և հիշատակությամբ: Այնտեղից չեն նվազեցրել որևէ կերպար, շարժում ինչպես նաև չեն կրկնօրինակել: Եթե համեմատություն անց կացնենք այսօր առկա Ղուրանի,

որը կարող ենք գտնել Չինաստանում կամ Կենտրոնական Աֆրիկայում և հազարավոր տարի առաջ գրառված ձեռագրերի և ամբողջ աշխարհում թանգարաններում պահպանվողների միջև, ապա կարող ենք հայտանագործել հիասքանչ ճշմարտությունը: Տառերի, խոսքերի արտահայտման, ինչպես նաև ընթերցման ձևը մնացել են անփոփոխ: Այսօր Ինդոնեզիայում ընթերցող փոքրիկը, կամ հազարավոր տարիներ առաջ Մեքքայում իր դասը ընթերցող գիտնականը նույնն են: Դուրանի մեջ նա ասաց.” Եթե այն լիներ մեկ այլ անհատից, բացի Ալլահից, ապա կունենար բազմաթիվ տարբերությունները:” (Նիսաա 4:82) Պատճառը այն է, որ Ամենաբարձրյալ Ալլահը վերցրել է ներկայացման պատասխանատվությունը Նա ասաց. “Իրոք, Մենք Մենք ենք, Ով ուղարկել է Դիքր, Դուրան և անշուշտ Մենք կպահպանենք այն:” (Հիջր 15: 9)



## Ղուրան և հոգեբանական հրաշքը.

Ղուրանը ընթերցողի ուշադրության կետրոնում է դնում անմիջականությունը և անհատականությունը, որից նա չի դադարում որոշել և դեմ առ դեմ կանգնել ամենին: Եվ զարմանալի չէ, որ Ղուրանի մեջ նախորդում են բոլոր գաղափարները, մինչ անհատը ճանաչում է ամենը:

Չնայած, արվեստագետը կարող է աչքը այնպես նկարել, որ կարծես այն հետևում է, սակայն ինչպես է կարող գիրքը հետևել ընթերցողի գաղափարներին և սպասումներին և նախօրոք պատասխանել տարբեր ընթերցողներին, հաշվի առնելով մշակույթների տարբերությունները և կյանքի պարագաների հարցերը:

Ղուրանը ունի մարդու հակամարտության ախտորոշման այդ ապշեցնող մեթոդը: Այն դուրս է մղում նրա գաղտնիքները և ցույց տալիս թուլությունը: Առաջին հայացքից ընթերցողին այն կարող է կոպիտ թվալ: Սակայն արթնացնում է հոգին, որպեսզի համակցի մտքի և սրտի հարցերը, որոնք երկար ժամանակ եղել են և պատասխան չեն ստացել:

Ընթերցելով Ղուրանը, մարդկանց պատմությունները և նկարագրությունները և ապրելով նրանց մտածմունքների գաղտնիքները, հոգիները և այլոց մոլորությունները և փրկությունը, անհատը կանգնում է ինքն իր հետ և փորձում է վերահաշվարկ կատարել: Այնուհետ, նա շարունակում է ընթերցել, որպեսզի տեսնի բազմաթիվ տարբերակներ, պատմություններ և օրինակներ մեկը մյուսի ետևից, որն էլ մոտենում է սրտին քայլ առ քայլ այնքան ժամանակ, մինչ Ղուրանը դառնում է հոգու հայելի, ցույց տալով իրականությունը, մթուղությունը և արատները ինչպես նաև հնարավորությունները: Այս ամենը ընթերցողին բերում է այն խորը համոզվածության, որ գոյություն չունի այլ աստվածություն, բացի Ալլահից:

Այսպիսով, երբ հոգին գտնվում է հուսահատ վիճակում, նա հանգստություն է գտնում Ալլահի խոսքերի մեջ: ""Ասա. "Իմ ծառաներ, ովքեր ամբարտավան են իրենց նկատմամբ, մի հուսահատվեք Աստծո ողորմածությունից, քանի որ Ալլահը ներում է բոլոր մեղքերը, քանի որ Նա Ամենից գթասիրտ և Ողորմածն է:"" (Ալ-Չումար 39 :53)

Միևնույն ժամանակ նա զգում է անզուսպ ներքին հակամարտությունը և ձգտում է նրանց, ովքեր հանգիստ են պարզում, նա բարություն է գտնում Ալլահի խոսքերի մեջ。“Եթե իմ ծառաները հարցնեն իմ մասին, ապա ես կպատասխանեմ խնդրանքին, եթե նրանք կոչեն ինձ, ես կպատասխանեմ: Այսպիսով, թող նրանք պատասխանեն ինձ և հավատք ընծայեն ինձ, որպեսզի լինեն առաջնորդված” (Ալ-Բակարահ 2:186)

Երբ անհատը կարծում է, որ իր կյանքը հսկողությունից դուրս է և այլևս ի վիճակի չէ տոկոնության և վերահսկողության և դարման գտնել, ապա Ղուրանի մեջ զետեղված Աստծո խոսքերը աջակցում են նրան. “Ալլահը չի ծանրաբեռնում որևէ հոգի, բացառությամբ նրա, ինչ նա վաստակել և ձեռք է բերել, ոչ թե այն ինչ մոռացել կամ սխալվել է: Մենք կրում ենք մեր Տիրոջ ընկերակցությունը և նա զերծ է պահում մեզ այնից, ինչ մենք չենք կարող թույլ տալ, կամ արհամարհում ենք: Նա ներում է մեզ և տալիս է իր ողորմածությունը, Հավերժ Ամենաբարձրյալը:” (Բակարահ 2:286)

Ուհլ Ղուրանթը խոստովանել է ամենակարևոր պատմաբանների քաղաքակրթությանը, որի վրա ազդեցություն է և դեր է ունեցել



Ղուրանը, բոլոր արդարների շարքում.  
(Քաղաքակրթության պատմությունը  
13/68-69)

Ղուրանը տասներեք դար լցնում է միլիոնավոր մադրկանց հիշողությունը, բարձրացնում երևակայությունը, հղկում բնավարությունը և բանականությունը: Այն պարզ հոգիներին տալիս է պարզագույն, նվազագույն առեղծվածային, ծիսական դավանանքները, որոնք զուրկ են կռապաշտությունից և մարգարեությունից: Ուղերձը բարձրացնում է բարոյական և մշակույթային մակարդակը, կարգավորում է հասարակական կարգը և միությունը, հիգիենան, նվազեցնում է սնտիապաշտությունը և դաժանությունը, լավացնում է ստրուկների վիճակը, ինչպես նաև բարձրացնում արժանապատվությունը և հպարտությունը և մահմեդականների մեջ տարածում է հանդուրժողականությունը: Այն դրժում է անհավասարությունը ամենուր և կյանքի սահմանափակումը և միևնույն ժամանակ կարգավորում է նրանց առ բարձր կարգավիճակ պատմության մեջ: Եվ այն սահմանում է կրոնը, այնպես, որ յուրաքանչյուր Քրիստոնյա կամ Հրեա ընդունի այն. Վ Այն Ալ-Բիր բարեպաշտություն, առաքիլություն և Ալլահի հնազանդության գործողություն չէ, որ դուք շրջվում եք դեպի արևելք կամ

արևմուտք աղոթելու: Ալ-Բիրը այն մեկի հատկանիշն է, ով հավատք է ընծայում Ալլահին, վերջին Օրվան, Յրեշտակներին, ԳԳրքին, Մարգարեներին և տալիս է իր ունեցվածքից անկախ իր սիրո դեպի այն իր ազգականներին, որբերին և կարիքավորներին, ճանապարհորդներին և նրանց, ովքեր խնդրում են, ինչպես նաև ազատ է արձակում ստրուկի, աղոթք է անում և շաքյաթ է տալիս: Ինչպես նաև նա, ով լրացնում է ուխտը, ով համբերատար է ծայրահեղ աղքատության և հիվանդության պարագայում, ինչպես նաև ճակատամարտի ընթացքում: Այսպիսին են ճշմարտության մարդիկ և բարեպաշտները:” (Բակարահ 2:177)



Նա հավատք էր ընծայում Ղուրանին: Բազմաթիվ գիտակից մարդիկ մտորում են տարբերությունների մասին: Պատճառը կայանում է նրանում, որ այն փաստում է հստակ ճշմարտություն, որը ընդունում են բոլորը: Այն հանդիսանում է առավել դյուրին հավատալիքը և նվազագույն երկիմաստությունը: (Դյուրանտ)



Ո՞րտեղից  
է եկել  
Ղուրանը.

# Երբ

Երբ խոսքը գնում է մահմեդականների սուրբ գրքի Ղուրանի և մարգարե Մուհամմեդի (Խ.Ա.Ո.Ն) մասին մի տրամաբանական միտք է ծագում. Ինչու" մենք պետք է ընդունենք մահմեդականների պատմությունը: Չէ, որ մենք իրավունք ունենք հարցնել դա:



Պատմաբանները համամիտ են, որ Ղուրանը եկել է արաբ մի տղամարդուց, ով չէր կարող ոչ ընթերցել, ոչ էլ գրել, ով ծնվել էր Մեքքայում 6 դարում և ում կոչել էին Մուհամմեդ իբն Աբդալլահ: Պատմության վկայությունը չի կարող համեմատվել վկայության հետ: Եվ գրքի մեջ մենք պարզորոշ ընթերցում ենք, որ այն չի հանդիսանում ինչ որ մեկի աշխատանքը, այլ Քարիմի խոսքերը, որոնք Աստված է տվել: Իսկ Մուհամմեդի գործը կայանում էր ուղղակի տեղեկացնել և ցույց տալ Նրան մարդկանց, առանց նվազման կամ չափազանցման:

Արդյո՞ք կարող է այնպես պատահել, որ Մուհամմեդը, իսլամի մարգարեն,

հայտնագործել էր ինքն իրեն կամ ուսուցանել ամեն: Այնուհետ վերախմբավորել է այն և ներկայացնել մարդկանց:



Եթե իսլամի Մարգարեն (Խ.Ա.Ո.Ն) ցանկություն ունենար ստել, որպեսզի Աստծո խոսքերով իր իշխանությունը տարածեր մարդկանց վրա, կարող էր ասել որ բոլորը հանդիսանում են իր խոսքերը ,այլ ոչ թե Աստծո:

Սրանք տարրական հարցեր են, որոնք ծագում են մտքում, մինչ այն պահը, երբ ընթերցողը ծանոթանում է Ղուրանին, Մուհամմեդի կենսագրությանը և պատմություններին և ուսումնասիրում է ամենը:

Մենք տեղյակ ենք և այդ ապացուցում են պատմական ուսումնասիրությունները, որ հեղինակներից և մտավորականներից շատերը վերցնում են մյուսների մտքերը և վերագրում են իրենց: Այդ դեպքում, ինչու՛ վերագրել որևէ այլ մեկին նրա մտքի աշխատանքները:

Հարց է ծագում. որ եթե մենք ցանկություն ունենաինք խաբել կամ

չափազանցել նրա ազդեցությունը մարդկանց վրա Ալլահի պես, ապա ինչպե՞ս չհայտնել, որ նրա խոսքերը Ալլահից են:

Արդյո՞ք տրամաբանական է, որ նա հանդիսանում է այն մեկը, ով հայտնագործել է գիրքը և ցանկացել է Աստծո համամասնությամբ ընդլայնել իր ազդեցությունը, բարձրացնել իր դիրքը և պատիվը: Միևնույն ժամանակ, նույն իսկ գրքի մեջ մենք գտնում ենք բազմաթիվ դրվագներ, որտեղ Ալլահը ուղղակիորեն ուղղել է նրա սխալները, կամ էլ ուղղորդել:

Ղուրանը մոտեցել է Մուհամմեդին որոնք կապված են նրա անձնական և հասարակական կյանքին: Այն հորդորում և խորհուրդ է տալիս Մուհամմեդին ընտանեկան կյանքի, ինչպես նաև ղեկավարների սխալ որոշումների և նույնիսկ մարդկանց կոչի մասին:

Օրինակ է հանդիսանում այն, որ Մուհամմեդի (Խ.Ա.Ո.Ն) ուղեկցորդներից մեկի կողմից մի կույր մարդ եկավ Մարգարեի մոտ, սակայն նա զբաղված էր կոչելով մեկ Քուրեյշցի առ Իսլամ: Կույրը տեղյակ չէր, որ Մուհամմեդը (Խ.Ա.Ո.Ն) այդքան զբաղված էր: Նա խնդրեց նրան ուսուցանել իրեն այն, ինչ Ալլահն էր ուսուցանել և պնդեց. «Ուսուցանիր



ինձ այն, ինչ քեզ ուսուցանել է Ալլահը: Նա պնդեց և կրկնեց իր խնդրանքը, ուստի Մաարեն խոժոռվեց հուսալով, որ կույրը կսպասի մինչև նա ավարտի իր գործը: Այնուհետ Մուհամմեդը շրջվեց նրանից և չպատասխանեց: Ղուրանը գրառեց այդ իրավիճակը և դարձրեց պատմություն: Այն նկարագրեց այդ իրավիճակը մանրամասնորեն, բացատրելով, թե ինչպես Մարգարե Մուհամմեդը խոժոռվեց և կույր մարդուն թողեց անպատասխան: Ղուրանը կանգ չառավ այստեղ, այն հաջորդեց պարզաբանումով և ակնհայտ զգուշացումով, որ նա երբեք չկրկնի այդ մի գլխի մեջ, որը այդպես կոչվեց. Աբասա, խոժոռվածը 80:1-11 Ուստի, երբ այդ կույր մարդը գալիս էր Ալլահի Մարգարեիոտ, նա ասում էր. “Բարի գալուստ, հմ Տերը զգուշացրել է ինձ նրա համար:” Այնուհետ Մարգարեն փռում էր իր հագուստը, որպեսզի նա նստի:

Ղուրանը նշել է որոշ մոտեցումներ և ուղղորդություններ Մարգարեին, այնպես, որ մեզանից յուրաքանչյուրը կարող է տխրել, եթե այդ նրան ասեին հրապարակավ... Ուստի, արդյո՞ք ինչ որ մեկը կարող էր հրապարակայնացնել նրա սխալները և գրառել դրանք պատմության մեջ այնպես, կարծես նրա նպատակը իրեն պատվելն է:

Այստեղ մենք կարող ենք տեսնել նաև բազմազգ մի պատմություն և Մուհամմեդի (Խ.Ա.Ռ.Ն) դժվար պահերը այնտեղ նրանց հետ: Ղուրանը եկել է որպես հայտնություն, որպեսզի ապացուցի իր անկեղծությունը և հեղինակությունը, ինչպես նաև իր ընտանիքի անմեղությունը, որը չէր եկել նրան, երբ նա ամուր էր, այլ այն ժամանակ, երբ Ալլահը ցանկացավ:



Ղուրանը իր տարբերակների մեջ ապացուցում է, որ այն մեղարդել և ուղղորդել է Ալլահի Մարգարեին մի ուղղու, որը կարող է հասարակայնորեն տանել մարդկանց:

Եվ, այն որ նրա ժողովուրդը, ովքեր չարչարել և թշնամացել էին նրան օգնություն էին խնդրել Յրեա գիտնականներից, որպեսզի կործանեին Իսլամի նրա կոչը:

Նրանք փորձեցին նրան երեք հարց տալ, որը կապացուցի նրա մարգարե լինելը: Եվ, եթե նա պատասխան չտար, ապա նա մարգարե չէր: Այսպիսով, նրանք հարցրեցին և Մուհամմեդը



(Խ.Ա.Ռ.Ն) ասաց նրանց. “Ես կպատասխանեմ վաղը...

Եվ հայտնությունը չեկավ Մուհամմեդին, 15 օր, այսպիսով, նրա թշնամիները եկան և սկսեցին ծաղրել նրան հարցերը անպատասխան թողնելու համար: Նրանք վիրավորեցին Մուհամմեդին: Նա խորապես ճնշված էր: Սակայն հայտնությունը հարցերի պատասխանով և Ղուրանական ուղղորդությամբ եկավ տասնհինգ օր անց. երբ նա իր կամքը կապեց Ալլահի հետ: Հայտնվեց նաև Ղուրանական ուղղորդությունը Մուհամմեդին, որպեսզի նա չասի “Վաղը ես կանեմ այս կամ այն, առանց շեշտելու, եթե Ալլահը ցանկանա:” Ուշացումը դաս էր Ալլահից նրան: (Քեհեֆ 18 :24)



## Կրկնվող մեղադրանքներ.

Տարօրինակ է, որ Մուհամմեդի (Խ.Ա.Ռ.Ն) և նրա կյանքի պատմությունը կարող է համարվել նրա անկեղծության վկայությունը...

Ինչպես էր կարող անուսում մարդը ապրել անուսում մարդկանց մեջ, կիսել նրանց կյանքը և այցելել ժողովներին, ովքեր զբաղվում էին իրենց և իրենց ընտանիքների կյանքով: Նա զբաղվում էր հովվությամբ գումարով կամ առևտրով և ոչ մի կապ չունեի գիտնականների հետ: Նա, ով 40 տարի ապրեց այդպես, հանկարծակի խոսել իր ժողովրդի հետ այն մասին, ինչ նրանք տեղյակ չէին և չէին լսել իրենց նախնիներից: Նա նրանց պատմում էր առաջին արարածների պատմությունները, նախորդ մարգարեների կյանքի մանրամասները և կյանքի բոլոր բնագավառների կանոնները:

Այս ճշմարտությունը հարված էր Մուհամմեդի թշնամիների համար, այսպիսով նրանք վրդովված նկարագրում էին նրա խոսքերը: Ինչպիսի մեղադրանքներ էին կարող նշել, որպեսզի վախեցնեին մարդկանց նրա կոչից:

Նրանք տեսան, որ անհնար է հայտնել, որ Ղուրանը հանդիսանում է Մուհամմեդի հայտնագործությունը, որովհետև նրանք լսեցին նրանից և գիտակցեցին, որ այդ ամենը նրա կամ մեկ այլ մարդ արարածի խոսքերը չեն: Նաև հնարավոր չէ հայտնել, որ Նա ուսուցանեց ինչ որ մեկից, քանի որ Նա ապրեց նրանց մեջ և նրանք տեղյակ էին մարգարեի կյանքի մանրամասներին: Ուստի, նրանք մեղադրեցին նրան և դեմ գնացին միևնույն ժամանակ: Երբեմն նրանք պնդում էին, որ Մուհամմեդը վերցրել է ամենը հնագույն ժամանակների մարդկանց գրքերից և պատմություններից: Երբեմն նաև ասում էին, որ Նա հաղորդում է իր երազները: Երբ նրանց չհաջողվեց հաստատել որևէ հայտարարություն, նրանք ասացին, որ մարգարեն կամ կախարդ, կամ պոետ կամ էլ խենթ է:

-Այն միևնույն պատմությունն է, տարբեր անվանումներով: Արդյո՞ք Մովսեսին կամ Հիսուսին նույնպես մոգ չեն համարել: Արդյո՞ք Հիսուսի ժողովուրդը չմեղադրեցին, որ Նա խենթ է:

Այսպիսով, դա տեղի է ունեցել նախկին առաքյալների հետ, երբ նրանց թշնամիները չէին գտնում որևէ նայլ մեղադրանք, ապա հայտնում



Այսպիսով, բոլոր նախկին  
մարգարեներին (Խ.Ա.Ո.Ն )  
թշնամիները մեղադրել են  
կախարդության և ստի մեջ:

Էին, որ նրանք խենթ և խելագար  
են: Եվ այսպիսով, նման վիճակում  
էին հայտնվում նրանք, ովքեր կեղծ  
վկայություն էին կրում, երբ զգում էին,  
որ ոչ մի ապացույց գոյություն չունի: Նա  
չրջվում է յուրաքանչյուր ուղղությամբ  
և մեղադրում մեղադրանքներ որպեսզի  
աջակցի իր կեղծ իրավիճակին:  
Սակայն մարդիկ երբեք հավատք չեն  
ընծայել, բացառությամբ նրանց, ովքեր  
ցանկություն էին հայտնում:



## Ինչու՞ չենք կարող դա հանճար համարել:

Բոլորը համամիտ են, որ Ալլահը մարդուն տվել է հնարավորություն և ստեղծագործ դիրք, որը դժվար է պատկերացնել, սակայն բնական է, որ միտքը ունի եզրահանգումների և զարգացման սահմաններ: Չնայած միտքը վկայում է Տիրոջ, Արարչի գոյությունը, Նրա արդարությունը Զանդերձյալ կյանքում, որտեղ բոլորը ստանում են իրենց պարզև բարի կամ չար արարքների համար: Սակայն արդյո՞ք միտքը կարող է ապացուցել մանրամասները, երբ առկա չէ որևէ վկայություն:

Ղուրանի ընթերցողը գտնում է, որ այն մեզ մանրամասնորեն բացատրում է հավատքի սահմանները և մանրակրկիտ նկարագրում արարածի սկիզբը, ավարտը, ինչպես նաև նկարագրում է դրախտը և երանությունը, կրակը և տանջանքը, այնտեղի դժների և հրեշտակների քանակը, ինչպես նաև որոշում տիեզերքի և մարդու իրականության մանրամասն խնդիրները: Արդյո՞ք այս բոլոր մանրամասները կառուցված են:

Անշուշտ նմանատիպ մանրամասները չեն եկել ընդունակություններից կամ

հանճարից, այն կամ կեղծիք, կռահում կամ ճշմարտություն է, որին կարելի է հասնել հայտնությամբ:

Այս տիեզերքի շատ տեղեկություններ, որոնք նշել է Ղուրանը, ապացուցել է ժամանակակից գիտությունը: Միևնույն ժամանակ ժամանակակից գիտությունը չի հակասում այդ ամենին:

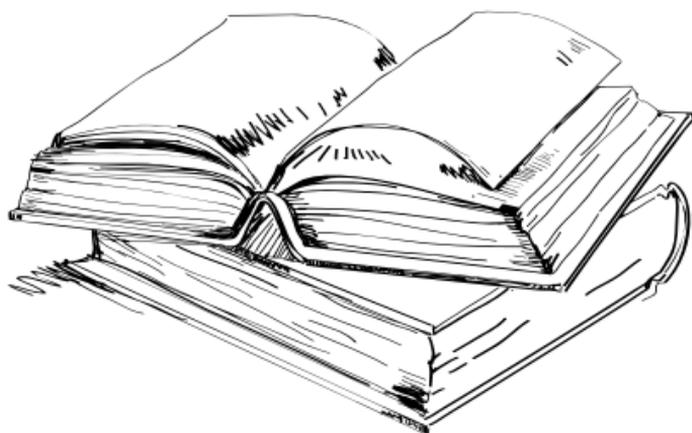
### **Միգուցե, Ղուրանը հանդիսանում է Նախորդ Գրքերի վերածնակերպումը.**

Եկեք մի պահ դիտարկում կատարենք: Արդյո՞ք հնարավոր է, որ տեղեկությունը բխեն Նախորդ առաքյալների գրքերից:

Եթե մենք դիտարկենք այն փաստը, որ Մուհամմեդը (Խ.Ա.Ո.Ն) անուսում մի մարդ էր, ով չէր կարող ընթերցել, կամ գրել և որ նրա ժողովուրդը հիմնականում անուսում էին, չունեին որևէ կապ նրանց գիտելիքի հետ: Նրան չէր ուղեկցում Նախորդ գրքերի որևէ ժողովուրդ, բացառությամբ մանկության ընթացքում ազգականների հետ կատարած որոշակի ճանապարհորդությունների: Պատմական ճշմարտությունը ապացուցում է, որ այդ ժամանակաշրջանի գրքի գիտնականները թաքցնում էին իրենց

գիտելիքը այդ ժամանակ, որպեսզի  
պահպանեին իրենց դիրքը:

Եթե մենք դիտարկենք այս ամենը, ապա  
Նախորդ գիտնականի ճշմարտություն  
հանդիսանում է, որ Ղուրանը համամիտ  
չէ ամենին, ինչը գոյություն ուներ  
այդ ժամանակարջանի երկրային  
գրքերի մեջ: Հակառակը այն եկել է,  
որպեսզի ուղղի կեղծ տեղեկությունը,  
որոնցից որոշները պատկանում  
են կրոնական գիտնականներին և  
լրացնում որոշ պատմությունների  
պակասը, նշելով ուսմունքային կամ  
վարքային այն տարբերությունները,  
որոնք որոշ գիտնականներ վերագրել  
են առաքյալների կրոնին (Խ.Ա.Ո.Ն), որը  
և չի վերաբերվում նրանց: Եվ Ղուրանը  
լի է նմանատիպ օրինակներով: Արդյո՞ք  
հնարավոր է, որ այս ամենով նա լիներ  
նրանցից որևէ մեկի աշակերտը կամ  
տեղեկություն վերցներ նրանցից:



## Տարբերակիչ պատմական փաստ.

Բաց մի թողեք արդար հետազոտությունը, որպեսզի դադարեցնեք երկար արտացոլումը, թե արդյո՞ք Իսլամի մարգարե Մուհամմեդը (Խ.Ա.Ո.Ն) ազգությամբ արաբ էր:

Արդյո՞ք պատմությունը մեզ չի տեղեկացնում, որ նրա արաբ ժողովուրդը այդ ժամանակաշրջանում չունեին որևէ արվեստ, բացառությամբ ճարտասանության: Նրանք ճարտար էին պոեզիայի և գրականության մեջ, կազմակերպում էին ժողովներ և հանդիպումներ և ցեղը բարձրանում կամ անկում էր ապրում բանաստեղծության բովանդակությամբ:

Պատմության և գրականության գրքերը մեզ պատմում են, որ եթե այդ ժամանակ որևէ արաբ մի բանաստեղծություն է ասում, ապա նրա ժողովուրդը մարտահրավեր է նետում, այնպես, որ նրանք գտնեն սխալները, լրացնեն բաց թողնված դարձվածքները, ավելացնեն և վերափոխեն իր իսկ մեթոդաբանությամբ: Արդյո՞ք սա է հանդիսանում նրա ցեղի ուղղին և նրա հզորության և գերազանցության տեսքը:

Ինչպես էին կարող նրանց թշնամիները, ինչպես նաև նրանք, ովքեր ոչ մի ջանք չեն խնայել այս պատերազմի մեջ հանդես գալ: Նրա զգուշացումը կայանում էր նրանում, որ նա մարտահրավեր նետեց գալ նմանատիպ Ղուրանով, կամ դրա մի փոքր մասով: Նրանք դեմ առ դեմ կանգնել էին այդ մարտահրավերի առջև լռությամբ և բանավեճի խուսափումով:

Արդյո՞ք Մուհամմեդը չէր վախենում այս մարտահրավերից, որպեսզի հրահրի նրանց հորդորներին իրենց հմտությունների և ամուր գիտելիքի մեջ: Նրանք գնացին մրցակցելու նրա հետ անհատապես, կամ խմբակային, որպեսզի պայքարեն նրա հետ և ապացուցեն մարդկանց հայտնության անհատականությունը:

Ապա ենթադրեք, որ նա համարձակվել է գիտակցել իր ժողովրդի հնարավորությունները, թե ինչպես է պետք պնդել և դատողություններ անել հաջորդ սերունդներին մինչ Հարության Օրը: Այնպես, որ արդյո՞ք նրանք չէին կարող ներկայացնել մի փոքր նմանությամբ մի բան, նույնիսկ եթե համախմբվեին:

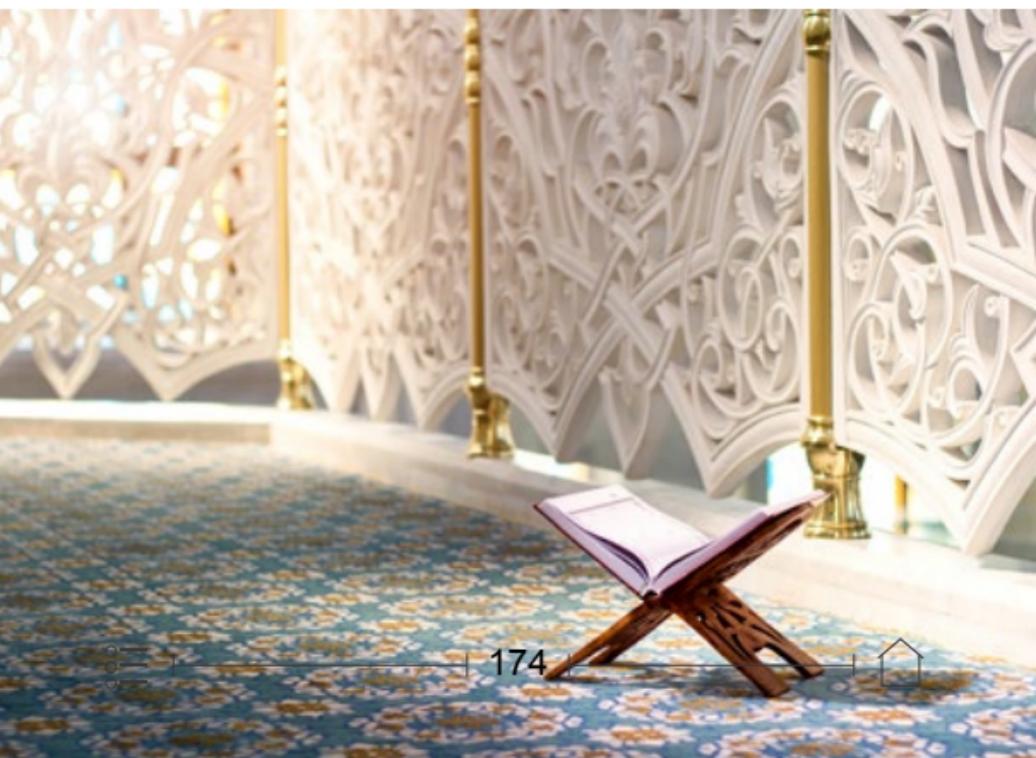
Այդ մեծ ռիսկ էր, որ ոչ մեկը չէր համարձակվի վերցնել իր վրա, բացառությամբ նրա, ում սիրտը լի է համոզվածությամբ և այդպես էլ պատահեց: Ոչ ոք Քուրեյշներից կամ առաջնորդներից չէր կարող արարել Ղուրանի պես մի բան: Այն մի անկատար իրականություն է: Իսկ նա, ով համարձակություն ունեցավ իրագործել դա պատմության ընթացքում, արժանացավ կորստի, կամ ծաղրի ու հանդիմանության:

## **Բոլորը ունեն վերջին խոսքի իրավունք.**

Վերջին հաշվով, մեզանից Ղուրանի դատավճռի և դիրքի յուրաքանչյուրիս վերջին բառը, հանդիսանում է իր անհատական փորձի արդյունքը, որը կապված է ընթերցանության, ուսումնասիրության և իրականացման հետ, համոզվելով իր իսկ լեզվի թարգմանության հետ, եթե այն արաբերեն չէ:

Ղուրանը նշում է, որ Մուհամմեդի (Խ.Ա.Ո.Ն) մարգարեության անկեղծության մեծ վկայությունը, որը մենք կրում ենք մեր սրտերում և մտքերում, հանդիսանում է Ղուրանի ընթերցանությունը և իմաստների արդյունքները: Այն ասում է. " Արդյո՞ք այն չի համոզում սրանց, որ Մենք հայտնել ենք քեզ Գիրքը, որը ընթերցել են սրանց: Այնտեղ է գթասրտությունը և զգուշացումը այն մարդկանց համար, ովքեր հավատք են ընծայում:" (Ալ Անկաբուրթ 29: 51)

Այն բոլորին հրավիրում է ընթերցել Ղուրանը, որպեսզի խորհեն և ուսուցանեն այդ և ձեռնպահ մնան իրենց մտքերը և սրտերը կողպելուց: (Մուհամմեդ 47:24)



## Սուրա Ալ-Ֆաթիհա:

Այն հանդիսանում է Ղուրանի մեծագույն սուրն, որը հավատացյալը կրկնում է իր աղոթքներում, որի իմաստը հետևյալն է.

Սուրի Ալ-Ֆաթիհա  
(Իմաստային  
թարգմանություն)

Ամենաբարեգութ և Ողորմած Աստծո  
անունով.

Ես սկսում եմ բարեգութ և ողորմած Աստծո  
անունով:

Փառք Ալլահին աշխարհների Տիրոջը:

Այն հանդիսանում է մի ընդհանուր  
կարեկցանք, որը սփռել է տիեզերքում Իրեն  
բնորոշ ողորմածությամբ, որն էլ վայելում են  
հավատարիմ հավատացյալները:

Գթասիրտը և Ողորմածը:

Այն հանդիսանում է մի ընդհանուր  
կարեկցանք, որը սփռել է տիեզերքում Իրեն  
բնորոշ ողորմածությամբ, որն էլ վայելում են  
հավատարիմ հավատացյալները:

---

### Դատաստանի Օրվա Արքան:

Հաշվի և Դատաստանի Օրվա Արքան:

---

### Մենք երկրպագում և ձգտում ենք Քեզ:

Մենք երկրպագում ենք Քեզ և Քո օգնությունը խնդրում մեր բոլոր խնդիրներում: Ամենը Քո ձեռքերում է:

---

### Ուղղորդիր մեզ ճշմարիտ ուղղու:

Օվ Տեր, ուղղորդիր մեզ ճշմարիտ ուղղու և ամրացրու մեր հավատքը, մինչ մենք հանդիպենք Քեզ:

---

### Ուղղի, որը Դու շնորհել ես:

Մարգարեների և բարեպաշտների ճշմարտությանը և օրինյալ կերպով հետևել արդարությանը և ուղղորդությանը:

---

---

Ոչ թե նրանց , ովքեր զարյացրել են, կամ  
մոլորվել:

Չեռացրու մեզ զայրույթի և վորդովմունքի  
ուղղուց, որովհետև նրանք տեղյակ էին  
ճշմարտությանը, սակայն չեն հետևել և  
հեռացրու նրանցից , ովքեր մոլորվել են և  
անտեղյակ են:

---

Ամեն:

Օվ իմ Տեր, պատասխանը:

---



## Բոլորը ունեն վերջին խոսքի հրավուևք.

Վերջին հաշվով, մեզանից Ղուրանի դատավճռի և դիրքի յուրաքանչյուրիս վերջին բառը, հանդիսանում է իր անհատական փորձի արդյունքը, որը կապված է ընթերցանության, ուսումնասիրության և իրականացման հետ, համոզվելով իր իսկ լեզվի թարգմանության հետ, եթե այն արաբերեն չէ:

Ղուրանը նշում է, որ Մուհամմեդի (Խ.Ա.Ո.Ն) մարգարեության անկեղծության մեծ վկայությունը, որը մենք կրում ենք մեր սրտերում և մտքերում, հանդիսանում է Ղուրանի ընթերցանությունը և իմաստների արդյունքները: Այն ասում է. " Արդյո՞ք այն չի համոզում սրանց, որ Մենք հայտնել ենք քեզ Գիրքը, որը ընթերցել են սրանց: Այնտեղ է գթասրտությունը և զգուշացումը այն մարդկանց համար, ովքեր հավատք են ընծայում:" (Ալ Անկաբուրթ 29: 51)

Այն բոլորին հրավիրում է ընթերցել Ղուրանը, որպեսզի խորհեն և ուսուցանեն այդ և ձեռնպահ մնան իրենց մտքերը և սրտերը կողպելուց: (Մուհամմեդ 47:24)



**Երկրպագուքյուհը  
Իսլամի մեջ: Ի՞նչ  
է դա իրենից  
Ներկայացնում:**



# Արդյո՞ք

Ալլահը չունի մեր երկրպագության կարիքը:

Ամենաբարձրյալ Ալլահը չունի մեր երկրպագության, աշխատանքի և հաջողության կարիքը: Իսլամի մեջ փրկությունը ոչ միայն ծեսեր, ձևականություններ և նյութական խնդիրներ են, այլև Աստծո հավատքի և ճշմարտացիության աստիճան, որոնց կարելի է անրադառնալ անձի և վարքի ինքնամաքրության իրականացմամբ:



Ղուրանի մեջ Ալլահն ասաց. "Եվ արարել ենք ջին և մարդկություն, որպեսզի միայն երկրպագեն Ինձ- ես նրանցից կյանք չեմ ցանկանում և ոչ էլ սնունդ – Ալլահը մատակարար է, Մեկը Իշխանությամբ և Հզորությամբ:" (Ալ-Չարիյաթ 51: 56-58)

Երբ մի քանի հոգի հարցրեցին աղոթքի ճիշտ ուղղության մասին, քանի որ աղոթքը Իսլամում ուղղում են դեպի Մեքքա, նրանց շեշտեցին, որ կրոնի ճշմարտությունը հանդիսանում է հավատքի անկեղծությունը և կողմնորոշումը, բարի արարքները և մարդկանց օգուտ տալը, ոչ թե միայն արևելք կամ արևմուտք շրջվելը: Նրանց ասացին.” Ուղղեք ձեր դեմքը Մաշրեք և Մադրեք, արևմուտք և արևելք, սակայն բարեպաշտ է նա, ով հավատք է ընծայում Ալլահին և Վերջին Օրվան, հրեշտակներին, գրեթե և մարգարեներին և տալիս է իր ունեցվածքից անկախ դրա նկատմամբ սիրո, բարիքի դեպի ազգականները և որբերը և աղքատներին, ճանապարհորդներին և նրանց, ովքեր խնդրում են և ազատում է ստրուկներ, ներկայացնում աղոթք և տալիս Չաքյաթ: Այնուհետ լրացնում են ուխտը, եթե կատարել են: Եվ նրանք, ովքեր համբերատար են ծայրահեղ աղքատության և հիվանդության և մարտի մեջ: Այսպիսին են ճշմարտության մարդիկ և նրանք բարեպաշտ են:” (Ալ Բակարահ2: 177)



Եվ Ղուրանը կրկին անգամ մեզ հաստատում է, որ նրանք, ովքեր ջանքեր են թափում երկրպագության մեջ, ապա կատարում են հանուն իրենց շահի և փրկության, իսկ ովքեր հավատք չեն ընծայում, մոլորյալ են: Սակայն Ալլահը ներում է մեզ: Նա ասաց.՝Նա, ով ձգտում է իրեն, ձգտում է հանուն իրեն: Իրոք, Ալլահը կարիք չունի որևէ Ալամիհի, մարդկության, ջինի կամ բոլոր ոգյության:” (Անբարբոս29 :6)

## Իսլամի սյուՆները.

Իսլամի մեջ երկրպագության ամենակարևոր գործողությունները հետևյալն են.

1



Չավատք և վկայություն Ալլահին և հնազանդություն Նրա Մարգարե Մուհամմեդի (Խ.Ա.Ո.Ն) հետևորդներին: Այսինքն, վկայել, որ գոյություն չունի երկրպագությանը արժանի աստված, բացի Ալլահից և որ Մուհամմեդը Նրա մարգարեն է. (Տես էջ. 57)

2



Հիմնել պարտադիր աղոթքները.  
(Տես 191)

3



Վճարել Չաքյաթ. (Տես 200)



4

Պահք պահել Ռամադան ամսվա  
ընթացքում. (Տես 206)

5



Հաջ Ալլահի Տուև նրանց համար, ովքեր  
սյուքապես և ֆիզիկապես ի վիճակի են  
անել դա: (Տես 210)





## Ինչու՞ գոյություն ունեն պարտավորություններ և փորձություններ.

Հարցը կարելի է կրկնել տարբեր կերպ:  
Ոմանք ասում են. “Ինչպե՞ս է Աստված  
մեզ համար արարել այն, ինչ մենք ունենք  
սկզբից համար, այնուհետ ասել “Պահք  
պահեք:” Եվ, ինչպե՞ս է նա արարել  
գեղեցկությունը և կիրքը: Այնուհետ  
ասել. “Չեռացրեք ձեր աչքերը, իջեցրեք,  
պահպանեք բարեպաշտությունը:” Ոմանք  
կարող են ասել. “Ինչու՞” Նա օրհնում մեզ  
հզորությամբ և այնուհետ անթույլատրելի  
դարձնում վնասել կամ կեղեքել նրանց:”

Ճշմարտությունը կայանում է նրանում, որ ըստ Իսլամական գաղափարի, Ալլահը մեզ տվել է այդ հնարավորությունները և հզորությունը կառավարել դրանք, ոչ թե կառավարվել... Ալլահը ձի է տալիս, որպեսզի մենք հեծենք, ոչ թե այն հեծի մեզ: Մեր մարմինները և մեր հնարավորությունները հանդիսանում են մեր ձիերը, հեծնելու, կառավարելու որպեսզի օգտագործենք ճիշտ ժամանակին և վայրում և ճիշտ ձևով և ոչ թե հակառակը:



Մարդու կարգավիճակը և գերազանությունը գտնվում է ունակությունը վերահսկելու մեջ, որը ուղղորդում է այն ուժերին, որոնք գործում են:

Ուստի մարդու դերը և գերազանցությունը կայանում է նրա ունակության հետ կառավարել իր կիրքը և ուղեկցել այն ու հոգին և ուղղորդել այդ ուժերը ի բարօրություն: Ուստի, Ալլահը տարբերակել է մարդուն և սահմանել փորձություն: Այդ իսկ պատճառով Ալլահը արարել է մեզ:



Ղուբանը ասում է. " Իրոք, Մենք արարել ենք մարդուն սերմի, Նուֆֆայի կաթիլից, որպեսզի փորձենք Նրան և տվել ենք Նրան տեսողություն և լսողություն: Իրոք, մենք ցույց ենք տվել ուղղին, որպեսզի Նա լինի երախտապարտ կամ ոչ:" (Ալ Ինսաան : 2:2-3)

Եվ ամենը, ինչ անհանգստացնում է մարդուն աղետներից և տանջանքից, հանդիսանում է լրացուցիչ փորձություն, որպեսզի զարգացնի մեր հոգևոր, բարոյական և հավատքի պայմանները: Եվ հիշեցնի մեր Նպատակը և կյանքում ունեցած դիրքը, ինչպես նշել է Ղուբանը."Մենք ձեզ անուշտ կփորձենք վախի, սովի և կորուստների միջոցով: Սակայն ավետեք հաստատուն մարդկանց: Նրանք, ում հասնում է աղետը ասում են.Մենք պատկանում ենք Ալլահին և Նրան մենք կվերադառնանք: (Ալ-Բակարահ 2:155-156)

Ուստի, կյանքը մի հարթակ է, որը մեզ հնարավորություն է տալիս աճել կամ հետընթաց ապրել Ամենաբարձրյալ Աստծո հավատքի մեջ: Չնայած մեզ տրվում է ուղղորդության և սխալների ուղղման կրկնվող հնարավորություններ, այն չի պարտադրում մեզ: Այն մեզ դուռ է բացում ընտրելու և կերտելու երկիրը և օգտակար լինելու մարդկությանը և օգուտ քաղելու

մեր սխալներից և լիազորություններից  
և վերադառնալ և ապաշխարիել Նրան:  
Մարգարե Մուհամմեդը (Խ.Ա.Ռ.Ն)  
ասաց. "Եթե դուք մեղք չգործեք, ապա  
Ալլահը կփոխարինեի ձեզ մեկ այլ  
մարդկանցով, ովքեր մեղք կգործեն և  
կխնդրեն Ալլահի թողութունը և Նա  
կներեր նրանց:" (Մուսլիմ :2749)





## Աղոթք

Միգուցե, ես մտորում եմ այս խնդրի ճշմարտության մասին, երբ ուղղակիորեն տեսնում եմ մի տարօրինակ տեսարան տեղեկատվությամբ, երբ մահմեդականները որոշակի ուղղությամբ սկսում են կքանստել և տարածվել, կարծես, նրանք կտրվել են իրենց շրջապատող աշխարհից... Ի՞նչ է ներկայացնում մահմեդականի աղոթքը.

Աղոթքը մեծ դեր է խաղում Իսլամի մեջ, որովհետև այն հանդիսանում է Ալլահի մերձեցման, խնդրանքի և հնազանդության լավագույն ձևը: Լավագույն ձևը: Ալլահը ասաց Իր Մարգարեին. “Երկրպագեք և մոտեցեք Ալլահին:” (Ալ-Ալաք 96:19) Դրա շնորհիվ այն հանդիսանում է Իսլամի երկրորդ սյունը, վկայություննից հետո:

Մարգարեն (Խ.Ա.Ո.Ն) ասաց. “Իսլամը հիմնված է հինգ հիմքերի վրա, վկայություն, որ գոյություն չունի աստված, բացի Ալլահից, որ Մուհամմեդը հանդիսանում է Ալլահի մարգարեն և աղոթքի հաստատողը:” (Ալ-Բուխարի : 8)

Ինչպես մեզ ուսուցանում է Իսլամը, մահմեդականը իր պարզևը ստանում է աղոթքի համար, այնքան որ երկրպագությունը մաքրում է նրա սիրտը, հավաքում մտահոգությունը, կենտրոնացնում զգացմունքները և հավատք ընծայում, որ նրա աղոթքը հանդիսանում է նրա մերձեցումը, այնպես, որ նա հասնում է խաղաղության և հանգստության: Ըստ այդմ, աղոթքը հանդիսանում է մեծագույն մի պարզև, որը Մարգարեին տալիս էր խաղաղություն և հանգստություն:

Ուստի, Ղուրանը մեզ ուղղորդում է գնահատել աղոթքը և ոչ միայն ներկայացնել այն, որովհետև ճշմարիտ համաձայնեցումը սրտով և հոգով կիսում են բոլոր անդամները: Եթե մենք ի կատար ածենք դա, ապա աղոթքը լավ կլինի, որն էլ հնարավորություն կտա բարիք գործել և զերծ մնալ մեղքերից: Որովհետև Ալլահի հիշատակումը և Նրան շրջվելը հանդիսանում են մարդու լավագույն արարքը:



Աղոթք նշանակում է մեծարել ճշմարիտ Ալլահին , բարիք գործել և հոգով հավատք ընծայել:

Ալլահն ասաց. Ընթերցիր օվ Մուհամմեդ այն, ինչը հայտնվել է ձեզ Գրքից, Ղուրանից և սահմանիր աղոթքը: Իրոք, աղոթքը կանխում է մեծ մեղքերը և չարիքը: Եվ այն որ Ալլահը հիշատակում է քեզ հրեշտակների առջև առավել մեծ է, քան Ալլահի հիատակությունը աղոթքների մեջ: Ալլահը տեղյակ է, թե դուք ինչ եք գործում:” (Ալ-Անկապութ 29: 45)



Միսալ է այն կարծիքը, որ աղոթքը ուղղակի ֆիզիկական վարժություն է, որին նախորդում է լվացումը և մաքրությունը, ուստի այն բաց է թողել այն, ինչ մենք տեսնում ենք աղոթքի շարժումներից, որոնք հանդիսանում են հզոր Աստծո միակ գործողությունները և խոսքերը, որոնք էլ հոգին հիասքանչ են դարձնում: Երկրպագություն մատուցողը վեր հառնելով ձեռքերը կրկնում է առաջին խոսքերը. ‘Ալլահը հզոր է’, ‘Ալլահու Աբբար’ այնուհետ ծնկաչոք լինելով ամբողջ հնազանդությամբ ընդունում է Ալլահի հզորությունը և իր թուլությունը Նրա հանդեպ: Նա դնում է իր ճակատը և քիթը գետնին ասելով. ‘Փառք իմ Տիրոջը’, ‘Սուբհանա Ռաբի Ալ-Ազիմ’ և կոչում է իր Տիրոջը և խնդրում: Այնուհետ նա ճակատը և քիթը մոտեցնում է գետնին ասելով. ‘Սուբհան Ռաբի ԱլԱլա’, ‘Փառք իմ Տիրոջը, Ամենաբարձրյալին’, նա խնդրում է Նրան: Սրանք հանդիսանում են աղոթքի գործողությունները և խոսքերը: Ուստի, աղոթքի բոլոր գործողությունները և խոսքերը ոչ միայն ուղղակի շարժումներ և շշուկներ են, այլ հարուստ թոպեներ, երբ հավատացյալը կապվում է Տիրոջը և Արարչին, Մեկին, Ով սերում է Նրա գոյությունը և հաջողությունը:



Աստված մահմեդականներին հրահանգել է հինգ աղոթք օրվա ընթացքում, որը կարելի է ներկայացնել ամենուր: Ամեն դեպքում, նա նրանց կոչ է անում լինել մզկիթում, որպեսզի պահպանեն մահմեդականների կապը, ամրացնեն այն և միմյանց ցույց տան կրոնի և աշխարհի խնդիրները:

Իսլամը նաև խրախուսում է ոչ պարտադիր աղոթները յուրաքանչյուր ժամանակ, երբ մահմեդականը լիցք է ստանում դրանից:

Մահմեդականները իրենց աղոթքները ուղղում են դեպի Քաբբա: Այն առաջին կառույցն է, որը կառուցել է Աբրահամը, որին նկարագրել են որպես Մարգարեների հայր (Խ.Ա.Ո.Ն): Քաբբան գտնվում է Արաբական թերակղզու, Մեքքա քաղաքի արևմուտքում: Այն հանդիսանում է մարգարների ուխտավայրը (Խ.Ա.Ո.Ն) և մահմեդականների տեղյակ էին, որ Դա ուղղակի քարերի կույտ է, որը ոչ կարող է վնաս կպատճառել, ոչ էլ շահ տալ: Սակայն, Ալլահը պատվիրել է աղոթքները ուղղել այնտեղ, այնպես, որ մահմեդականները միասնական աղոթեն մեկ վայրում:



Աղոթը հանդիսանում է մեծագույն  
հաճույքը Մարգարե Մուհամմեդի:



## Ադան (Աղոթքի կոչը)

Ադանը հանդիսանում է աղոթքի կոչը, որպեսզի մարդիկ գիտակցեն աղոթքի ժամը և մզկիթ այցելեն:



Այն հանդիսանում է Ալլահի ինչ որ տեսակի հիշատակություն և առավելագույնի է հասցնում այն, ինչպես նաև աղոթքի պատրաստում մահմեդականներին հետևյալ խոսքերով.

1. Ալլահը հզոր է, Ալլահը հզոր է, Ալլահը հզոր է, Ալլահը հզոր է: "Ալլահու Աբբար:"
2. Ես վկայում եմ, որ գոյություն չունի աստված, բացի Ալլահից, ես վկայում եմ, որ գոյություն չունի աստված, բացի Ալլահից: "Աշհադու ալա իլահա իլԱլլահ:"
3. Ես վկայում եմ, որ Մուհամմեդը հանդիսանում է Ալլահի մարգարեն, ես վկայում եմ, որ Մուհամմեդը հանդիսանում է Աստծո մարգարեն: "Աշհադու աննա Մուհամմադան ռասուլ Ալլահ:"
4. Եկեք աղոթքի, եկեք աղոթքի: "Չայյա ալա Աս-Սալահ:"
5. Եկեք հաջողության, եկեք հաջողության: "Չայյա ալա Ալ-Ֆալահ:"
6. Ալլահը հզոր է, Ալլահը հզոր է: "Ալլահու Աբբար:"
7. Ոչ ոք արժանի չէ երկրագոյության, բացառությամբ Ալլահի: "Լա իլահա իլլա Ալլահ:"



LAUNCHING  
**CURIOSiTY**  
CLICK HERE



Ալ-մեսչիթ Ալ-Յարամը հանդիսանում է մահմեդականների մեծագույն մզկիթը: Մարգարե Իբրահիմը կառուցել է Քաբբան: Մահմեդական հոգևորականները այնտեղ են գնում աշխարհի ցանկացած վայրից, աղոթում, հավատք ընծայելով ամենին:



## Ձաքյաթ, Պարտադիր Բարեգործություն.

Բոլորը համոզված են, որ պետք է լինի կրկնակի հարստության և ծայրահեղ աղքատության լուծումը և որ հարուստի և աղքատի միջև անդունդի ընդլայնումը հանդիսանում է հասարակության շեղման ընդլայնումը, հակառակումը, հանցանգործությունը և փլուզումը: Տնտեսական համակարգերը, բանական փիլիսոփայությունները և օրինական իրավունքները տարբերվում են խնդրից: Ինչպե՞ս է կարող Իսլամը զբաղվել այդ խնդրով:

Ալլահը հարուստ մահմեդականին պարտադրել է ամեն տարի իր ունեցվածքից, գումարի 2.5 % տալ աղքատներին և կարիքավորներին, որն էլ կազմում է Իսլամի երրորդ սյունը:

Չաքյաթը չի շնորհ չէ հարուստից աղքատին: Այն հանդիսանում է աղքատի իրավունքը վերցնել հարուստի ունեցվածքից և հասնել կարիքավորին առանց մուրալու և արժանապատվության նվաստացման:

Այս փոքրիկ գումարը հանդիսանում, է այն նվազագույնը, որը պահանջում են հարուստ մահմեդականից: Ծախսերի սահմանը հանդիսանում է մի բաց տարածք մարդկանց մրցակցության համար և նրանք դրա ազդեցությունը գտնում են իրենց կյանքի, գումարի, երջանկության, ինչպես նաև Յետագա կյանքի և կրկնակի կյանքի վրա:

Ինչպես նշել է Ղուրանը, հանուն Ալլահի բավարարման գումար տալը նման է տնկած ցորենի հասկի: Այն բերում է յոթ հարյուր հատիկ և յուրաքանչյուր հատիկ հարյուր սերմ և Սակայն Ալլահը բարձրացնում է այն, սերմի անկեղծությամբ և նրա մտադրությամբ, քանի որ Ալլահը Ամենաբարփրյալն է և տեղյակ է գործերի իրականությունից: Մերանց նմանությունը, ովքեր իրենց ունեցվածքը տալիս են Ալլահի Ուղղուն,



համապատասխանում է, հացահատիկի նմանության, այն աճում է յոթ հասկ և յուրաքանչյուր հասկ ունի հարյուր հատիկ: Ալլահը բազմապատկում է նրան, ում Նա է ցանկանում և Ալլահը հմաստուն և Գիտակ է իր արարածների կարիքին:” (Ալ-Բակարահ 2: 261)

Ղուրանը մեզ հաղորդում է, որ կարիքավորներին գումար տալը հանդիսանում է հոգու մաքրագատում և առաջարկություն: Նա ասաց իր առաքինի Մարգարեին. “Վերցրու Սադաքահ, նրանց գումարից բարեգործության համար, ինչը մաքրագատում և պարգևատրում է նրանց: Իրոք, Քո խնդրանքը հանդիսանում է ապահովության աղբյուր և Ալլահը Ամեն ինչ Լսող և Գիտակ է:” (Ալ-Թոուբե 9:103)

Այն նաև հաղորդում է, որ Նա ով ժխտում է այդ գումարը, խուսափում է տալ աղքատներին հանդիսանում է առաջին անհաջողակը, որովհետև այն ոչինչ է ի համեմատություն իր իրական կյանքի: Նա կորցնում է իր երկրային և Զետագա կյանքի երջանկությունը:

Ղուրանը հաղորդում է. “Ահա, ձեզ կոչ են անում ծախսել հանուն Ալլահի, քանի որ ձեր մեջ գոյություն ունեն այնպիսիք, ովքեր արհամարհում և փուչ են համարում: Եվ, ով արհամարհում

Է, ապա միայն ի վնաս իրեն: Ալլահը ունևոր է, գերժ բուլոր կարիքներից իսկ դուք, մարդկություն աղքատ եք: Եվ եթե դուք հեռանաք Իսլամից և Ալլահի հնազանդությունից, Նա կփոխանակի ձեզ այլ մարդկանցով և սրանք ձեզ չեն նմանվի:” (Մուհամմեդ 47:38)



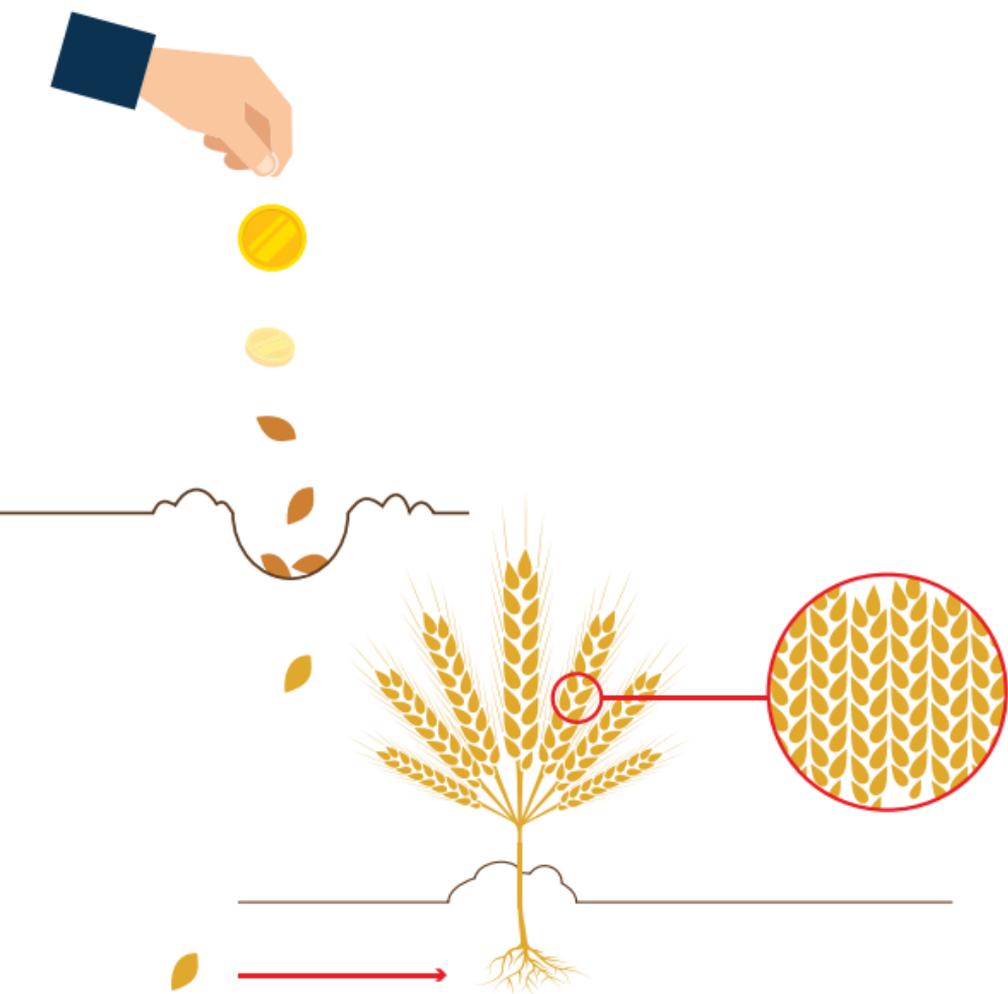
Կիրառելով Իսլամի այս ճյուղը, հասարակական ապահովության գաղափարը և հասարակական խմբերի հավասարակշռությունը ակնհայտ է: Չաքյաթ տալով սրանց, ում անհրաժեշտ է, նյութական բարեկեցությունը չի սահմանափակվում հասարակության որոշակի խմբի մեջ և սրանք չեն ունենա մենաշնորհ: Այդ իսկ պատճառով, վաղ մահմեդականների պատմության ընթացքում, զաքյաթը և բարեգործությունը շրջանառության մեջ էր, որի ընթացքում փնտրում էին կարիքավորի, սակայն չէին գտնում:

Այն նաև զարգացնում է փոխկապակցության և մտերմության գաղափարը, որովհետև սիրելի է մարդկային հոգեբանությունը: Ուստի, մահմեդական համայնքի անդամները ապրում են սիրով, ինչպես կուռ կառույց, որը միավորում է միմյանց և զերծ է պահում ավազակությունից, թալանից և յուրացումից:



Չաքյաթ չի նշանակում, որ ունևորները օգնում են աղքատներին, այն նշանակում է որ աղքատները վերցնում են իրենց իրավունքը առանց արժանապատվության նվաստացման





Ղուրանը նման է Աստծո  
օրհնության, ինչպես հացահատիկ,  
երբ տնկում ես յոթը, նրանցից  
յուրաքանչյուրից գալիս է հարյուրը,  
այսինքն բազմապատկվում է յոթ  
հարյուր անգամ:



## Պահք

Մենք բոլորս հիացմունք ենք հայտնում այն մարդու մասին, ով կառավարում է իրեն և կարող է ձեռնպահ մնալ սնունդից, կամ նամանտիպ բաներից, որպեսզի պահպանի իր առողջությունը, թեթևացնի քաշը կամ հետևի բժշկի հրահանգներին: Եվ մենք այդ համարում ենք հաջողություն և նվաճում նրա ունակության հնարավորության հսկելու իր ցանկությունը հասնել առավել կարևոր նպատակի:

Ամեն դեպքում, պահք պահող մահմեդականը իրեն վերապատրաստում է, ինչպես նաև կառավարում իրեն և իր կրթերը: Նաև

Նա հնազանդվում է ամենից իմաստուն օրենքների կանոնների:

Պահքը հանդիսանում է հսլամի չորրորդ հիմնաքարը: Իսլամը մահմեդականի համար պահք է սահմանում է լուսնային օրացույցի իններորդ ամսվա, Ռամադանի ընթացքում, Այդ ժամանակահատվածում, արևածագից մինչ մայրամուտ հարկ է գերծ մնալ սնունդից և ըմպելիքից, ինչպես նաև կնոջ հետ սեռական հարաբերությունից:



Իսլամի Մարգարեին հաստատեց, որ նա, ով չի փոփոխում իր իրականությունը և բարոյականությունը պահքից հետո, այն ոչ մի օգուտ չի տա:

Ղուրանը հայտնում է, որ պահքը պարտադիր է եղել անցյալի բոլոր ազգերի համար, երբեմն տարբեր կերպ: Սակայն այն մեկն է և ունի միևնույն նպատակը, որը փոփոխության չի ենթարկվել, հասնելով Աստծո ծառայությանը և բարեպաշտությանը:

Ղուրանի մեջ Ալլահն ասաց. "Օվ դուք, ովքեր հավատք եք ընծայում,



Մենք պահքը սահմանել ենք ձեզ համար, ինչպես սահմանել ենք ձեր նախորդներին, որպեսզի դուք բարեպաշտ լինեք:" (Ալ-Բակարահ 2:183)

Երբ մահմեդականը ստանում է իր ցանկալի իղծերը յուրահատուկ ժամ, յուրաքանչյուր օր մի քանի օրվա մեջ, ապա նա դառնում է ինքը իր տերը, ով ի վիճակի է կառավարել և կանխել իր կյանքի արգելված ցանկությունները: Ուստի, Մարգարեն (Խ.Ա.Ո.Ն) զգուշացնում է, որ նրանք ովքեր չեն փոխում իրենց իրականությունը և զարգացնում են իրենց բարոյականությունը պահքից հետո, ոչ մի օգուտ չեն ստանում դրանից: Նա (Խ.Ա.Ո.Ն) ասաց. "Նա, ով չի խուսափում կեղծ հայտարարություններից և գործողություններից, Ալլահը կարիք չունի հեռացնել նրան սնունդից և ըմպելիքից:" (Ալ-Բուխարի : 1804)

Պահք պահող անհատի քաղցի և ծարավի զգացումը նրան խթան է հանդիսանում օգնել աղքատին և սովյալին, ով ի վիճակի չէ սնունդ կամ ըմպելիք հայթհայթել: Անհատը այդ անում է իր ցանկությամբ, որովհետև նա իր վրա է փորձել տառապանքը:





Պահքի ընթացում հսկամը  
մահմեդականից պահանջում  
է կերկարել սովյալներին և  
աքատներին:

## **Չաջ, Ուխտագնացութիւն**

Կրօնների մեծամասնությունը ունեն կրօնական ճանապարհորդություններ, որտեղ մարդիկ երկրպագում են իրենց Արարչին: Սակայն, քանակական առումով առավել կարևոր և տարեկան ճանապարհորդությունը հանդիսանում է Իսլամի ուխտագնացությունը: Ամեն տարի, ավելի քան երեք միլիոն մահմեդական հանդիպում են մի փոքր վայրում, որպեսզի սուրբ ճանապարհորդություն ներկայացնեն:

**Ի՞նչ է իրենից ներկայացնում Չաջը, (ուխտագնացությունը) Իսլամի մեջ:**

Ուխտագնացությունը հանդիսանում է Իսլամի չորրորդ սյունը: Այն պարտադիր է նրանց համար, ովքեր ունեն նյութական և ֆիզիկական հնարավորություն:

Այն մի մեծ ճանապարհորդություն է, որտեղ վերանում են դասերի, ազգերի, ռասսաների, հանդերձի և գումարի գաղափարը: Բոլորը հավասար են և կրում են միանման գույնի միանման հանդերձ, նրանք արտաբերում են մեկ դիմում, որը մարմնավորում է մարդու և իր Տիրոջ փոխհարաբերությունը: Վաբայբա Ալլահումա լաբայբ, լաբայբա լա շարիբա Լաբա լաբայբ, իննա Ալ-

Համդա ուա Ան-Նիմաթա Լաքա ուա Ալ-Մուլք լա շարիքա: Ես այստեղ եմ օվ իմ Տեր, պատասխանում եմ քո կոչին, պատասխան պատասխանի ետևից: Օվ, իմ Տեր, մենք եկել ենք վկայելով մեր լեզվով և սրտով, որ Դու եզակի ես, ով արժանի է երկրպագության: Դուք եզակի ես, Ով արժանի է երախտագիտության և կատարյալ փառքի: Դու միակ Արարիչն ես, Մատակարարը և Տերը:

Հաջը, (ուխտագնացությունը) հանդիսանում է հավատքի ճանապարհորդություն, որտեղ մահմեդականը տատանվում է պայմանների, գործողությունների և խոսքերի միջև: Բոլորը նպատակ ունեն նշել Ալլահին, փնտրելով Նրա թողությունը և քավությունը: Մարգարեն Խ.Ա.Ո.Ն ասաց. "Տան շրջայցը և սաիին, Սաֆա և Մարվա բլուրների միջև վազքը Հաջի ընթացքում նպատակ ունեն հաստատել Ալլահի հիշատակությունը:" (Իբն Աբի Շայբահ: 15334)



# Ընտանիքը Իսլամի մեջ





# Ճշմարիտ

Ճշմարիտ է ասել, որ ներկա ժամանակաշրջանի ընտանիքները հանդիսանում են մեկ տասն բանալիներով անհատների մի խումբ:

Շատերը դժբախտաբար, շրջանցում են ամուսնությունը, իրական պատասխանատվությունը կնոջ կամ զավակների նկատմամբ: Նրանք ասում են. "Ի՛նչն է կանխում նրան վայելել և հաճույք ստանալ առանց ենթադրելու այդ պատասխանատվությունը:"

Մինչ հայտնվելը որպես այս դարաշրջանի հստակ միտումը, այն գոյություն է ունեցել սկսած պատմության մայրամուտից: Փաստորեն այն հանդիսանում է ինքնահետաքրքրության և եսասիրության միամիտ միտում, անկախ անհատի և հասարակության հետևանքների:

Ուստի, Իսլամը եկել է իր ուշադրությունը ուղղելու նմանտիպ ընտանիքի, դրա համակարգի, իրավունքների և պարտավորությունների վրա, որոնք կապված են նրա անդամների հետ, որովհետև տունը և ընտանիքը Իսլամում հանդիսանում է գիտակցության, կրթության և վերածննդի կենտրոնը, ինչպես նաև կառույցը և վավերականությունը և առաքելության ներկայացումը, որը բարիք է ամբողջ հասարակության համար:

**Սա շեշտում է բազմաթիվ դրույթների անհամար երևույթները, որոնք ներառում են.**



**Իսլամը շեշտում է ամուսնության և ընտանիքի ձևավորման գաղափարը:**

- Իսլամը ամուսնությունը և ընտանիքի ձևավորումը դարձրել է մարգարեների Սուլևնա, ուղղի և ապրելակերպ: Եվ, երբ Մարգարեի (Խ.Ա.Ո.Ն) որոշ ուղեկցորդներ ցանկություն հայտնեցին իրենց նվիրել երկրպագությանը և շարունակել աղոթել և պահք պահել և ամուրի մնալ, Նա պատասխանեց. “Սակայն ես պահք եմ պահում և սնվում, աղոթում և քնում և կնության առնում կանանց : Այն հանդիսանում է Սուլևնա: Իսկ նա, ով չի հետևում իմ սովորույթին, ինձանից չէ:” (Ալ-Բուխարի : 4776)

- Երբ Ղուրանը խոսում է ընդհանուր, ինչպես նաև Ադամի զավակների նշանների մասին, նշում է, որ սկզբից Աստված արարեց բնակավայր, ջերմություն, գթասրտություն, մարդկայնություն տղամարդու և կնոջ միջև: Ղուրանը ասում է. “Եվ Նրա նշաններից են հանդիսանում, որ Նա արարեց ձեզանից կանայք, որպեսզի բնակվեք միասին և հանգստություն գտնեք: Եվ Նա սերմանեց սեր և ըմբռնում: Այստեղ գտնվում են նշաններ այն մարդկանց համար, ովքեր անրադառնում են:” (Ալ-Ռում30: 21)
- Այն մարդկանց պատվիրում է բավարարել ամուսնության պահանջը և խոստանում է նրան, ով ցանկություն ունի ամուսնության, որ Ալլահը կօգնի: Մարգարեն (Խ.Ա.Ռ.Ն) ասաց.” Կան երեք տեսակի մարդ, ում Ալլահը կօգնի: ” Այնուհետ Նա ասաց. ”Մարդու, ով ցանկություն ունի ամուսնանալ, փնտրելով բարեպաշտություն:” (Ալ – Թիրմիզի 1655).
- Այն հորդորում է երիտասարդներին ամուսնանալ, որպեսզի գտնեն հանգստություն և իրենց ցանկությունների բավարարում, որը մեր ժամանակաշրջանում հասել է իր գագաթակետին:



“

Երբ Ղուրանը խոսում է Ադամի զավակների մասին, նա նշում է բոլոր նշանները, հատվածները: Նաև նա նշում է, որ Աստված արարել գթասրտություն և սեր տղամարդու և կնոջ միջև:

# 2



## Իսլամը ընտանիքի յուրաքանչյուր անդամին, լինի կին, թե տղամարդ կատարյալ հարգանք է տալիս:

Իսլամը մեծ պատասխանատվություն է դնում հոր և մոր վրա զավակների կրթության և դաստիարակման գործում: Ալլահի Մարգարեն ասաց. “Դուք բոլորդ հանդիսանում եք պահապաններ և պատասխանատու եք ենթակաների համար: Տղամարդը հանդիսանում է իր ընտանիքի հովիվը և նա պատասխանատու է իր հոտի համար: Կինը հանդիսանում է հովիվ իր ամուսնու տանը և պատասխանատու է իր հոտի համար: Եվ այսպիսով բոլորդ հանդիսանում եք պահապաններ և պատասխանատու եք ձեր հոտի համար: (Ալ-Բուխարի: 853)

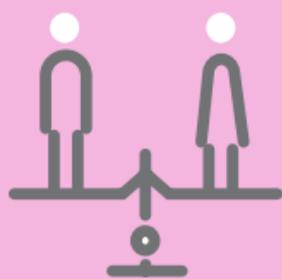
# 3



**Իսլամը ձգտում է սերմանել երախտագիտության և ծնողների նկատմամբ հարգանքի սկզբունքը: Այն հորդորում է հոգ տանել նրանց և մինչ մահ հնազանդվել:**

Ինչ տարիքի էլ, որ լինի որդին կամ դուստրը, նա պետք է հարգանք տա՞ծի և բարի լինի իր ծնողների նկատմամբ: Սա համարվում է Ամենաբարձրայլի երկրպագությունը: Արգելվում է վատ վերաբերմունք նրանց նկատմամբ խոսքով և արարքով, նույնիսկ, եթե այն լինի դժգոհության մի խոսք: Ղուրանի մեջ Ալլահն ասաց. “Եվ ձեր Տերը սահմանել է, որ դուք երկրպագեք միայն Նրան: Եվ երախտապարտ լինեք ծնողներին: Եթե մեկը, կամ նրանք երկուսն էլ հասել են տարեց տարիքի ձեր կյանքի ընթացքում, անհարգալից ոչինչ մի ասեք, ոչ էլ բռնակեք, այլ դիմեք հարգանքով:” (Ալ-Իսրաա 17 :23)

# 4



**Այն պատվիրում է պահպանել որդիների և դուստրերի իրավունքները, ինչպես նաև արդարության պարտականությունը.**

Ալլահի Մարգարեն (Խ.Ա.Ո.Ն) ասաց. "Բավարար է մարդու համար մեղք գործել, որպեսզի մուրրվի նրանց նկատմամբ, ում վրա իշխանություն ունի:" (Աբու Դաուդ :1692) Նա (Խ.Ա.Ո.Ն) ասաց առանձնապես աղջիկների հոգացության և նրանց վրա գումար չխնայելու մասին. "Նա, ով ներգրավվել է դուստրերի դաստիարակության գործում, նա պատասխանատու է, իսկ նրանք կդառնան նրա պաշտպանը Դժոխքի Կրակից:" (Ալ-Բուխարի :5649)

# 5



## Իսլամը պարտավորեցնում է պահպանել ազգակցական կապերը.

Իմաստը կայանում է նրանում, որ անհատը պետք է շարունակի հարգանք տաժե՛լ իր մորական և հորական կողմի ազգականների նկատմամբ և լավ վերաբերվի նրանց: Իսլամը նշում է, որ Ալլահին հաճո արարքներից է հանդիսանում հնազանդությունը: Իսլամը մեզ զգուշացնում է կապը պահպանել ազգականների հետ և չվնասել: Իսլամի Մարգարեն ասաց.” Նա, ով կտրում է ազգակցական կապերը չի մտնի Դրախտ:” (Մուսլիմ : 2556)



Իսլամը արգելում է ծնողների նկատմամբ արատավոր խոսքեր, նույնիսկ բարձր ձայնը և դժգոհությունը:

# Կնոջ Դիրքը Իսլամում.





3

Չեռուստատեսային գովազդներից, ինչպես նաև ամսագրերը ընթերցելուց հետո մենք զգում ենք այն հսկայական ոճիրը, որը քաղաքակրթությունը գործել է կնոջ նկատմամբ: Նրան հաճախ դիտարկում են որպես միայն տիկնիկ, իր կամ բոցավառվող ցանկությունն բավարարելու առարկա:



Թերևս սա ևս ուղղակի մեկ այլ խեղաթյուրված տեսակետ է, թե ինչպես էին ապրում պարզ հասարակությունները, թե ինչպես էին վիրավորում կանանց, դարձնելով նրանց ապրանք, ում կարող են վաճառել կամ գնել:

Կինը, ով երկար ժամանակ տառապել է անարդարությունից և հալածանքից, երկար պայքարից հետո գալիս է չի ցանկանում դուրս գալ մեկ դռնից և գալ մեկ այլ դռան մոտ, որը առավել վատն է, քան առաջինը:

Սկսած Իսլամի գալուստից, 1400 տարի առաջ, այն արարել է իրական վերածնունդ ընդդեմ անարդար գաղափարախոսության և վերաբերմունքի, որը ճնշում է կանանց: Այն իրագործել է օրենքներ և կանոններ, որոնք պաշտպանել են կանանց իրավունքները և դիրքը, որպեսզի նրանք ապրեն պատվելի, լավ կյանք և հասնեն այս կյանքի իրենց դերին:

Այդ իսկ պատճառով Ղուրանի ամենից երկար տարբերակը կոչվում է Սուրա ալ-Նիսաա: Այն մանրամասնում է կանանց խնդիրները: Ղուրանը մեջ Ալլահը մեզ պատմում է առաքինի կանանց պատմությունները, որից մեկը կոչվում է Հիսուսի մոր, Մարիամի անունով:

Իսլամը եկել է փոխելու կնոջ մասին տեսակետը, որպեսզի վերադարձնի նրան իր նախնական տեսքին: Ալլահը կնոջը արարել է մարդ արարած, ոչ թե իր, կյանքի ընկեր և ոչ թե գիշերվա ընկեր: Նա միասին ապրելու, ջերմության և գթասարտության համար է, ոչ թե ուղղակի հաճույքի կամ կրքի:

## Իսլամական կանոնների օրինակները կապված կանանց իրավունքների հարգանքի հետ ներառում են.

- Նա կնոջը տվեց ամուսնու ընտրության իրավունքը և նրանց դարձրեց երեխաների դաստիարակության ամենամեծ պատասխանատուն: Նա (Խ.Ա.Ո.Ն) ասաց. “Կինը հանդիսանում է ամուսնու տան և ժառանգների պահապանը ու պատասխանատուն:” (Բուխարի :853)
- Այն իրավունք է տվել կնոջը պահպանել հորական անունը և պատվով կրել այն: Ուստի, նրա անունը չի փոփոխվում ամուսնությունից հետո, հակառակը նա կապված է մնում իր հորը և ընտանիքին:
- Այն համեմատություն է անց կացնում տղամարդկանց և կանանց միջև, որը լինում է տարբեր խնդիրների պարագայում, ներառելով բոլոր նյութական արձանագրությունները: Նա (Խ.Ա.Ո.Ն) ասում է. “Կանայք հանդիսանում են տղամարդկանց երկվորյակ կեսերը:” (Աբու Դաուդ : 236)
- Այն պարտավորեցնում է տղամարդուն հոգ տանել կնոջը նյութական առումով: Նրանք չպետք է զգան որ տղամարդը շնորհ է անում նրանց:



- Իսլամը կնոջը տալիս է արդար և արժանապատիվ ժառանգության իրավունքը, որոշ դեպքերում կինը համահավասար է տղամարդուն և որոշ դեպքերում մասնաբաժինը տարբերվում է, որը կապված է նրանց վստահված արժեքի և ազգակցական կապի հետ: Մակերեսային և անհեռատես է, երբ անհատը կենտրոնանում է կնոջ մասնաբաժնի նվազեցման վրա, ի տարբերություն տղամարդու: Ի տարբերություն, Աստված տղամարդուն հորդորում է նյութապես օգնել կնոջը: Իսլամը միասնական և հավասարակշռված համակարգ է, որը չի դիտարկում միայն մեկ կողմը:
- Իսլամը շեշտում է թույլ կնոջ ծառայությունն մատուցելու պատիվը, ինչպես նաև նրան օգնության ձեռք մեկնելը: Նա խոսք է տալիս այն տղամարդուն, ով օգնում է նրան մեծ պարգև Հանդերձյալ կյանքում, անկախ կինը ազգական է, թե ոչ: Նրան օգնության ձեռք մեկնելը համարվում է լավագույն արարքը: Մարգարեն (Խ.Ա.Ո.Ն) ասաց. "Նա, ով ջանք է թափում օգնել այրի կնոջը կամ աղքատին, նման է մեկին, ով մարտնչում է Ալլահի Ուղղու վրա, կամ մեկը, ով գիշերները անդադար աղոթում է և պահք է պահում:" (Ալ-Բուխարի: 5661)



Մինչ ոմանք, ըստ իրենց իսկ կարծիքի մեղադրում են Իսլամին կանանց նկատմամբ անարդարությունների և իրավունքների ոտնահարման մեջ, - ըստ տարիքային պահանջների և քաղաքակրթության, մենք գտնում ենք, որ այնպիսի զարգացող երկրներում ինչպիսին է Բրիտանիան, իսլամ ընդունող անհատների 75 % կանայք են: Նրանք ընդունում են Իսլամը ուսումնասիրելով այն և օրենսդրությունը կապված ընտանիքի և նրա խնդիրների հետ: (Independent 6-11-2011. Ինդիպենդենթ)



## Կանայք, որոնց ըստ Իսլամի պետք է հոգ տանել.



**Մայր.** Մի տղամարդ եկավ Ալլահի Մարգարեի (Խ.Ա.Ո.Ն) մոտ, նա ասաց. "Օվ, Ալլահի Մարգարե, ո՞վ է առավել արժանին իմ ուղեկցության:"" Նա (Խ.Ա.Ո.Ն) պատասխանեց. "Քո մայրը:"" Այնուհետ նա ասաց, "Այնուհետ ո՞վ:""Այնուհետ քո մայրը:"" Նա ասաց."Այնուհետ, ով:"" Նա (Խ.Ա.Ո.Ն) ասաց."Այնուհետ քո մայրը:"" Նա ասաց, "Այնուհետ ով է հաջորդում նրան:"" Նա (Խ.Ա.Ո.Ն) պատասխանեց "Այնուհետ քո հայրը:"" (Բուխարի: 5626)



**Դուստր.** Նա (Խ.Ա.Ո.Ն) ասաց. "Նա, ով ունի երեք դուստր և համբերատար է նրանց հետ, սնում և պահպանում է նրանց, դաստիարակում, սնում և հանդերձում է ըստ իր կարողության առաքինի կերպով, ապա Դատաստանի Օրը նրանք վահան կլինեն կրակից:"" (Իբն Մաջահ: 3669)



**Կին.** Ալլահի Մարգարեն (Խ.Ա.Ո.Ն) ասաց. "Ձեզանից լավագույնը նա, է ով լավագույնն է իր կնոջ նկատմամբ և ես լավագույնն եմ իմ կանանց նկատմամբ:"" (Թիրմիզի: 3895)





Ըստ Իսլամի , տղամարդու  
և կնոջ հարաբերությունը  
հիմնված է փոխըմբռման, ոչ թե  
հակամարտության վրա, որտեղ  
յուրաքանչյուրը լրացնում է  
մյուսին, մահմեդական համայնքի  
կառուցման համար:

## **Իսլամի մեջ գոյությունն չունի սեռերի հակամարտություն:**

Իսլամի մեջ առկա չէ որևէ սեռային  
հակամարտություն կամ վեճ: Ոչ  
մի իմաստ չունի մրցել աշխարհի  
բարիքների հետ և ոչ մի արժեք կանանց,  
համար քարոզարշավ կազմակերպել  
տղամարդկանց դեմ, փորձելով  
բարձրացնել իրենց դիրքը, վարկաբեկել  
կամ հետևել անկատարության:

Ինչպես է կարող տղամարդը պայքարել իր երկրորդ կեսի հետ, կամ երկրորդ կեսը մյուս կեսի հետ: Ինչպես ասում է սուրբ Մարգարեն, կինը հանդիսանում է տղամարդու կեսը, իսկ նրանց փոխհարաբերությունը փոխլրացնող, յուրաքանչյուրը լրացնում է մյուսի թուլությունը, մահմեդական համայնքի կառուցման համար:

Ղուրանը նրբորեն նկարագրում է այս համախմբումը, երբ ասում է. “Նրանք հանդիսանում են ձեր հանդերձը և դուք նրանց:” (Ալ-Բակարահ 2:187)

Առաջին հայացքից տղամարդը տեսնում է կնոջ թուլությունը, որը հանդիսանում է հզորության մեկ այլ տեսակ է, որը Իսլամը չի խրախուսում, սակայն այդ պահանջում է ընտանիքի կարիքը: Ինչ նա տեսնում է որպես տղամարդու թուլություն, կարող է հանդիսանալ ունակություն մի տեսակ, որը չի համապատասխանում կնոջ կյանքին, իսկ հասարակությունը չի կարող զարգանալ առանց դրա:

Անհեթեթ է, որ Աստված արարել է երկու սեռ, տղամարդ և կին, իսկ այնուհետ ինչ որ մեկը ասել է. “Երկու սեռերը պետք է նույնական լինեն ամեն ինչում:”

Երբ որոշ տղամարդիկ ցանկություն են հայտնում կանանց իրավունքներից, իսկ որոշ կանայք տղամարդկանց, ապա հայտնվում են Սուրբ Ղուրանի տարբերակները, որոնք ասում են. “Մի ցանկացեք այն, ինչ Ալլահը գերադասել է մյուսների համար, քանի որ տղամարդիկ ստանում են այն պարգևը, որը վաստակել են և նմանապես կանայք ստանում են պարգևը, որը վաստակել են: Եվ խնդրեք Ալլահից Նրա ճնորհը: Իրոք, Ալլահը ամենի տեղյակն է;” (Նիսաա4 : 32) Իրենց բոլոր բնութագրերով և գործողություններով և պատվով յուրաքանչյուրը փնտրում է իր դերը, որպեսզի փնտրի Ալլահի օհնությունը և գնահատականը: Օրենքը չի եկել տղամարդկանց կամ կանանց համար, այլ մարդկության, ընտանիքի և մահմեդական համայնքի համար:



## Կանանց և տղամարդկանց փոխհարաբերությունները.

Պատմության ընթացքում կնոջ և տղամարդու հարաբերության կազմակերպումը և կառավարումը մի բան էր, որը կախված էր ավանդույթներից և յուրաքանչյուր ազգի ծագումից, ուստի նրանց ջանքերը և ընտրությունները տարբերվում են միմյանցից: Ամեն դեպքում, պատմության դասագրքերը և մարդաբանությունը գրառում են մեզ, որ գոյություն ունեն մարդիկ, ովքեր ոչ մի խնդիր չեն տեսնում կատարյալ մերկության և սեռական քառուսի մեջ, մինչդեռ գոյություն ունեն այնպիսիները, ովքեր հակառակը շղթայում են կանանց “Արժանապատվության Գոտով” որը քողարկում է նրանց մասնավոր մասերը երկաթե կողպեքով, որպեսզի կանխեն սեռական հարաբերությունները ամուսինների հետ: Գոյություն ունեն նաև նրանք, ովքեր քողարկում են տղամարդկանց, ոչ թե կանանց, կամ քողարկում են որոշակի հատվածներ և բացում այլ հատվածներ և այլն:



Այդ հասարակությունների մեծամասնությունը, առանձնապես նրանք, ովքեր ունեն քաղաքակրթության որոշակի աստիճան – զգում են, որ այն կարիք ունի մի համակարգի և օրենքի, որը կառավարում է այդ, այնպես, որ այդ կյանքը չդառնա անտառ կամ զևդան, որտեղ կարող են ջնջվել մարդու և կենդանիների միջև եղած տարբերությունները:



## Տղամարդկանց և կանանց փոխհարաբերության բնույթը Իսլամի մեջ.

Տղամարդկանց և կանանց փոխհարաբերությունը Իսլամի մեջ մարդկային ջանք չէ, որը սահմանափակվում է պատմությամբ և աշխարհագրությամբ: Հակառակը այն հանդիսանում է միացյալ մի համակարգ, որը վավերական է բոլոր ժամանակներում և վայրերում: Ալլահը հայտնել է այն Սուրբ Ղուրանի մեջ և ուսուցանել մարդկանց առաքինի Մարգարե Մուհամմեդի կողմից:

Այս փոխհարաբերությունները իրենց բնույթով տարբերվում են, իսկ սահմանները կախված են կանանց դիրքից, որը բացատրում է Իսլամը:



## **Կնոջ հետ փոխհարաբերության մեջ տղամարդիկ բաժանվում են տարբեր խմբերի.**

### **1 Տղամարդը որպես ամուսին.**

Ոչինչ առավել լավ չի ցույց տալիս զույգերի փոխհարաբերությունը, քան Ղուրանական նկարագրությունը: Ղուրանը ամուսնուն կոչում է կնոջ հանդերձ և կնոջը ամուսնու հանդերձ, որպես հոգեբանական, զգացմունքային և ֆիզիկական շփման գեղեցիկ պատկեր: Ղուրանը ասում է. “Դուք նրանց հանդերձն եք իսկ նրանք ձեր:” (Բակարահ 2:187)

### **2 Տղամարդը որպես մահրամ, ազգական, ով չի կարող կնության առնել նրան.**

Մահրամը այն մարդն է, ում հետ արգելվում է ամուսնությունը, ելնելով ազգակցական կապից: Գոյություն ունեն 13 տեսակի մահրամ տղամարդ. Յայրը, պապը, որդին, եղբայրը, հորեղբայրը, քեռին, եղբոր կամ քրոջ որդին, աղջկա որդին: Նա կարող առանց քողի, սակայն առանց մերկության հայտնվել նրանց:

### **3 Տղամարդը որպես օտար**

Սա նշանակում է օտար մի տղամարդ, ով մահրամ չէ:

Իսլամը հաստատել է այնպիսի կանոններ և սահմանումներ, որոնք կառավարում են տղամարդու և օտար կնոջ փոխհարաբերությունները, որպեսզի պաշտպանի պատիվը և փակի սատանայի դուռը: Մարդու Արարիչը տեղյակ է, թե ինչն է լավ նրա համար: Ղուրանը ասաց. "Արդյո՞ք նա, Ով արարել է տեղյակ չէ: Եվ նա Ալ-Լաթիֆ, Ամենից Բարին է իր ծառաների նկատմամբ, Ալ-Խաբիր Ամենից Տեղեկացվածն է:" (Ալ-Մեիթ 67:14)





## Ինչու՞ է Իսլամը պահանջում հիջաբ օտար տղամարդու ներկայությամբ:

- Այնպես, որ կինը լավագույնս ներկայացնի կյանքի իր առաքելությունը հասարակական, գիտական և գործնական բնագավառներում, ներկայացնելով իր արժանապատվությունը և բարեպաշտությունը:
- Նպատակը կայանում է մեկ կողմից նվազեցնել գայթակղության հնարավորությունը և հուզմունքով ապահովել հասարակության մաքրությունը և մյուս կողմից ներկայացնել կնոջ արժանապատվությունը:
- Օգնել տղամարդուն կնոջը նայել բարեպաշտորեն և վայել, նրան վերաբերվել որպես մարդ արարածի, ով վայելում է մշակութային և գիտական հատկանիշները, այլ ոչ թե մարմնի մի գանգված և հաճույքի գործիք:

**Վերահսկողության կանոններ, որոնք վերաբերում են օտար տղամարդու և կնոջ փոխհարաբերություններին.**

## **1 Քայացք.**

Ալլահը հորդորում է երկու սեռերին միմյանց նայել այնպես, ինչը չի կարող արթնացնել բնազդը, քանի որ այն հանդիսանում է բարեպաշտության մի ձև և պատվի ներկայացում: Մինչդեռ անսահման հայացքի ազատությունը հանդիսանում է մեղքերի և անբարոյականության ուղի: Ղուրանը նշում է, “Եվ ասեք հավատացյալ տղամարդկանց, իջեցնեն իրենց հայացքը արգելվածին դիտելու համար և պահպանեք ձեր մասնավոր մասերը անօրինական սեռական գործողություններից: Այդպես ավելի լավ է ձեզ համար: Իրոք, Ալլահը Տեղյակ է, թե դուք ինչ եք անում: Եվ ասեք հավատացյալ կանանց իջեցնել իրենց հայացքը արգելվածին նայելուց և պահպանել իրենց մասնավոր մասերը անօրինական սեռական գործողություններից...” (Ալ-Նուր 24 : 30-31)

## **2 Էթիկայի և բարքերի փոխհարաբերությունը.**

Տղամարդը պետք է հարգանքով վերաբերվի կնոջը աշխատանքի, ուսուցման և այլն էթիկայի խնդիրներով, հեռացնելով այն ամենը, ինչը շարժում է բնազդը:



### 3 Յիշար, Քող.

Ալլահը պատվիրել է կանանց գլխաշոր կապել ի տարբերություն տղամարդկանց, որովհետև նրանք հրապուրում են գեղեցկությամբ և հմայքով, որը նրանց դարձնում են առավել գրավիչ տղամարդկանց համար: Այդ իսկ պատճառով մենք գտնում ենք, որ հնագույն ժամանակներից մինչ մեր օրերը, կինն է բավարարում տղամարդու կիրքը, ոչ թե հակառակը, որը մենք պարզորոշ կարող ենք տեսնել ժամանակակից տեղեկատվության օրը:

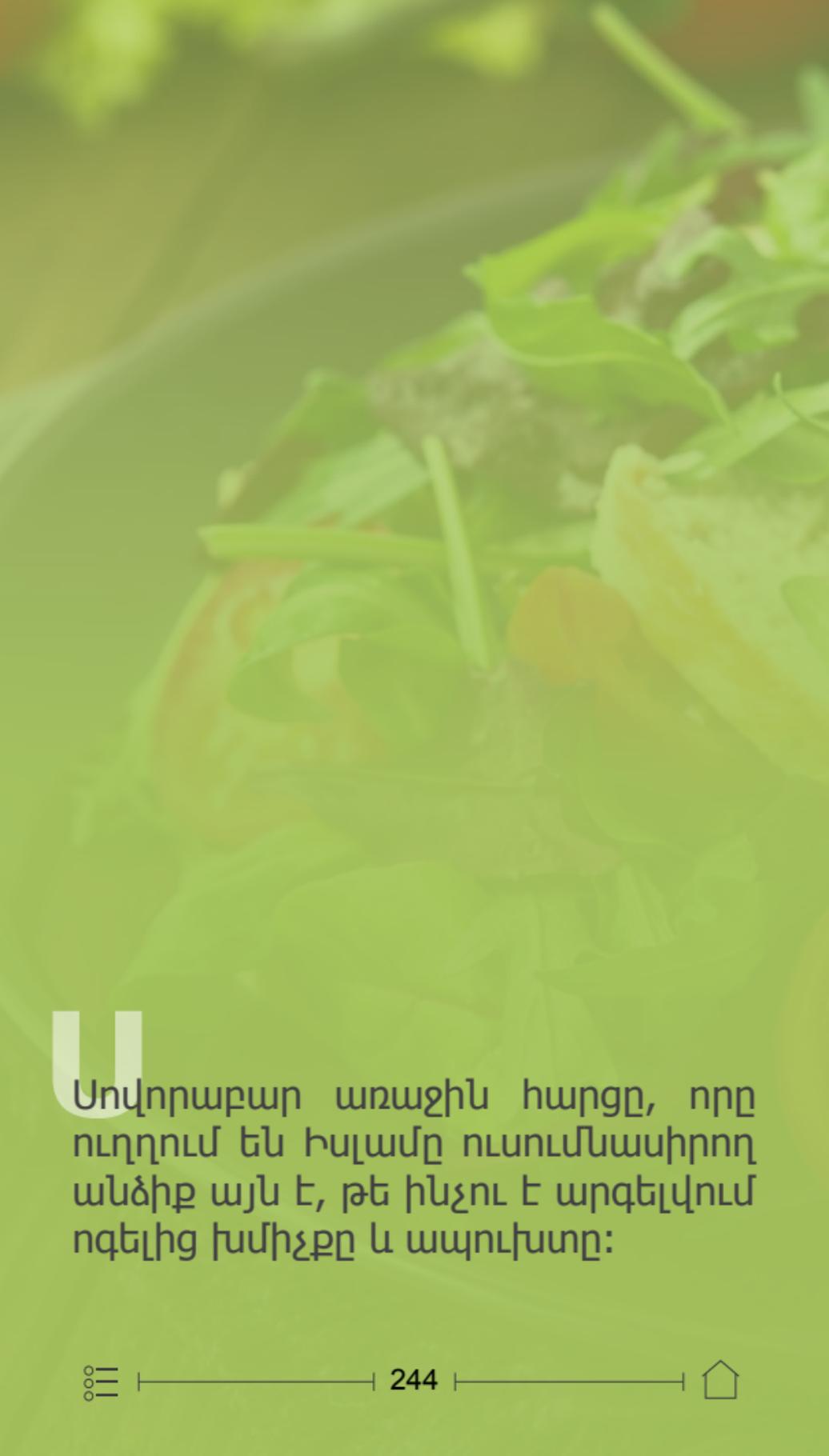
Իսլամի մեջ կնոջ քողը ունի իր սահմանափակումները: Օտար տղամարդու մոտ նրանք պետք է քողարկեն ամբողջ մարմինը բացի դեմքից և ձեռքերից:



Իսլամի հիջաբի բազմաթիվ քննադատներ տեսնում են, որ պատմության հզոր կանանց պատկերը, ինչպես կուլյա Մարիամը, հայտնվում է միայն հիջաբով, որը նման է մահմեդական քողին:



**Իսլամի օրենքը  
կապված սնունդի  
և ըմպելիքի հետ**



Ա

Սովորաբար առաջին հարցը, որը ուղղում են իսլամը ուսումնասիրող անձիք այն է, թե ինչու է արգելվում ոգելից խմիչքը և ապուխտը:



Յարցին պատասխանելու համար մենք պետք է մի կարևոր պարզաբանում կատարենք.

Ղուրանը բոլոր մահմեդականներին թույլ է տալիս կիրառել երկրի բարիքները: Ղուրանական տեքստը մեզ հայտնում է, որ Նա մեզ համար արարել է ամենը, ինչ երկրի վրա է որպես կիրառություն: (Ալ-Բակարահ 2:29)

Եվ ամենը ինչ թույլատրելի է, բացառությամբ ինչը Ղուրանը արգելել է, քանի որ այն չարիք է և վնաս առողջությանը կամ մտքին: Եվ դուք կարող եք հետաքրքրվել ապուլիստի և ոգելից խմիչքի արգելքի մասին:

## Ապուխտ. Խոզի միս

Ապուխտի արգելքը Ղուրանը նշում է ուղղակիորեն: Չնայած, ապուխտը անհայտ էր այդ ժամանակաշրջանի արաբական աշխարհին: Որոշ ոչ մահմեդականներ զարմանում են այս արգելքով և քննադատում են այն, նույնիսկ երբ այն չի հանդիսանում միայն մահմեդականների համար: Այն արգելում է նաև Հրեական օրենքը: Բազմաթիվ կրոնական գիտնականներ, ապացուցել են, որ ապուխտը արգելվում է նաև Քրիստոնյաներին: Բազմաթիվ աստվածաբաններ հաստատում են, որ խոզի միսը արգելվել է նաև Քրիստոնյաներին ակնհայտ վկայություններով, սակայն Նոր Կտակարանի բազմաթիվ տեքստերի մեջ դրանք աղավաղել և փոփոխել են:

Մեկ այլ խնդիր է, որ ոչ մի վատ բան չկա, որ Ալլահը փորձում է մեզ արգելելով անհամար բաներ, որը Նա թույլատրելի է դարձրել մեզ, որպեսզի փորձի մեր հավատքը և հնազանդությունը: Այնպես, ինչպես Նա փորձեց Ադամին (Խ.Ա.Ո.Ն) երբ նրան թույլատրեց Դրախտի բարիքները և արգելեց մի որոշակի ծառ:



Առավելագույնս մեր հավատքը փորձելու համար, արդյո՞ք Աստված չարգելեց համտեսել արգելվածը: Նա թույլատրեց օգտվել Դրախտի բոլոր բարիքներից, բացառությամբ մեկ ծառի: Ինչպես նա փորձեց Ադամին Խ.Ա.Ո.Ն.:



## Գինի և ոգելից խմիչք.

Պայքարելով վարակիչ հիվանդությունների և ախտերի դեմ, որոնք կործանում են մարդկությունը: Այն սահմանում է խիստ օրենքներ և կանոններ, որպեսզի պահպանի առողջությունը և մարդկային կյանքը կառավարության և պետության մեջ: Հակառակ դեպքում այն կունենա բացասական ազդեցություն:

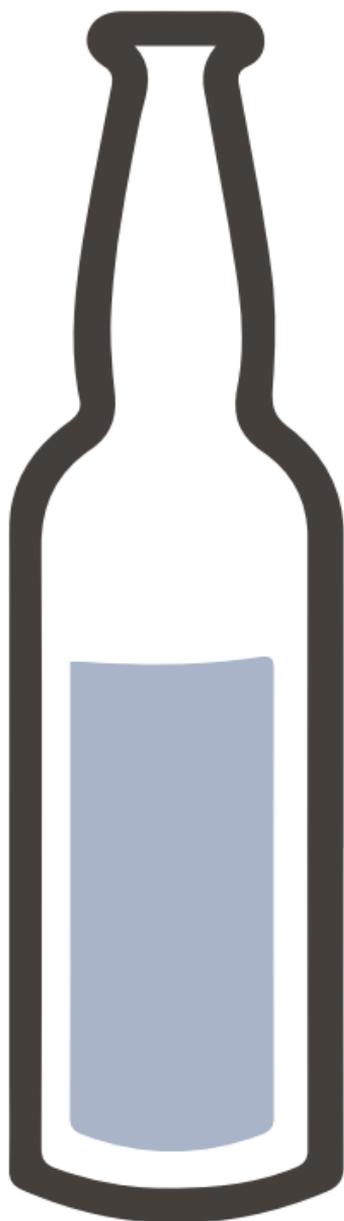


Միգուցե տպավորիչ տեղեկություն  
կդառնա մեզ համար այնպիսի  
փաստագրական ուսումնասիրությունները,  
ինչպիսիք են, (Who), Ով, Օքսֆորդ  
համալսարան, որը տպագրել են (Nature),  
Նեյչերում (մարտի 15 Նեյչեր 48275):

Ինչպես նաև Համաշխարհային  
Առողջապահական Կազմակերպության  
գեկույցը, 11/2/2011 կապված ոգելից  
խմիչքի զոհերի քանակի տարեկան  
ածի, ՁԻԱՅ-ի, մալարիայի, թոքախտի  
զոհերի քանակի և այդ տարվա  
ընթացքում համարյա երեք անգամ  
ավել պատերազմների, եղեռնի,  
ահաբեկչության զոհերը քանակի...  
հետ: Ահա որոշակի պատկերներ, որոնք  
ապացուցում են Համաշխարհային  
Առողջապահական Կազմակերպության  
գեկույցների ուսումնասիրությունները:

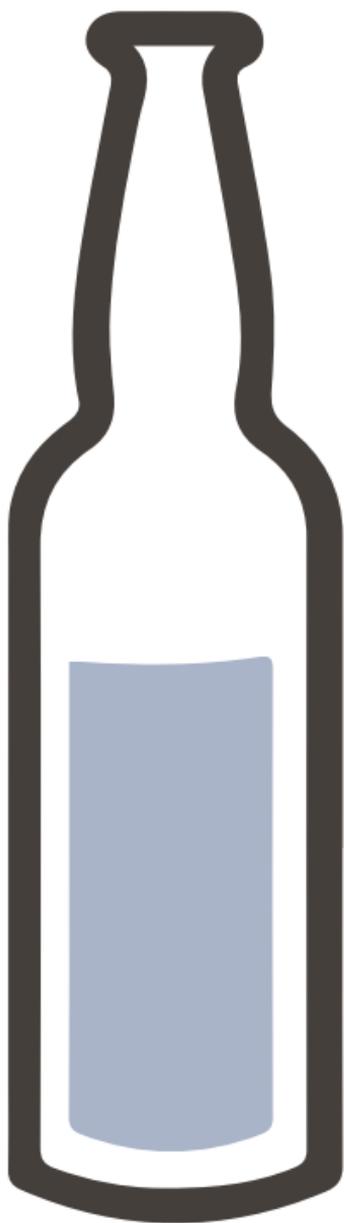


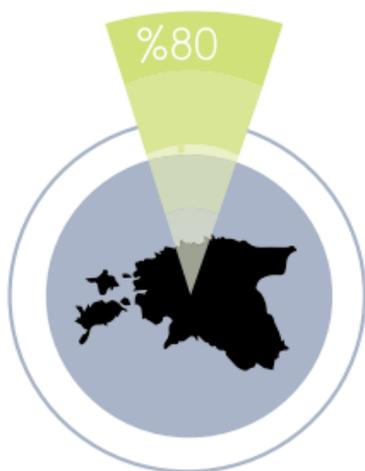
Տարեկան, ավելի քան 2.5 միլիոն մարդ մահանում է ոգելից խմիչքի չարաշահումից և կախվածությունից, ներառելով ամբողջ աշխարհի կտրվածքով 15-29 տարեկանի սահմաններում **32.000** երիտասարդ, որը կազմում է ընդհանուր թվի 9 %:



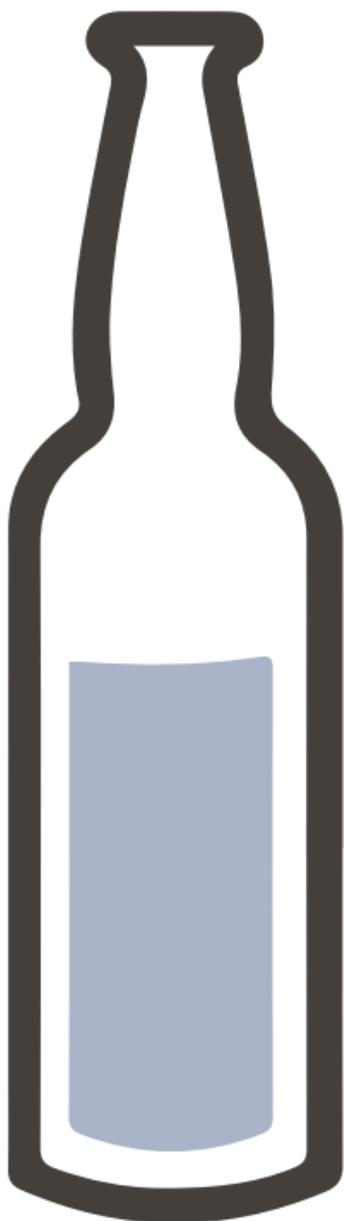


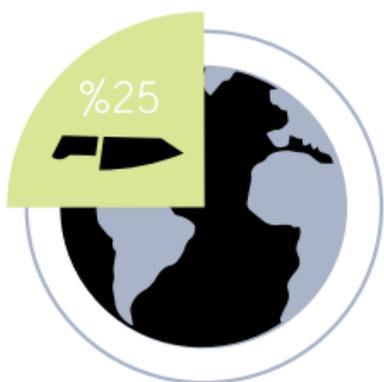
Ամերիկյան  
ուսումնասիրությունը  
ցույց է տալիս, որ  
հարբած ուսանողների  
հարձակումներին են  
ենթարկում **700.000**  
համալսարանական  
այլ ուսանողներ:





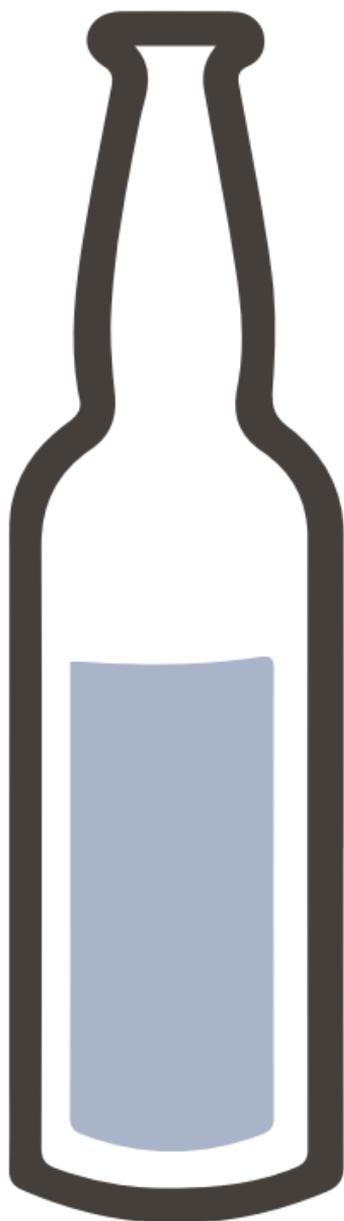
2001 թվականի  
զեկույցը ցույց է տալիս,  
որ Էստոնիայում  
տեղի ունեցած բռնի  
հանցագործությունների  
**80 %** կատարվել է  
ոգելից խմիչքների  
ազդեցության տակ:





## **Ոգելից խմիչքը**

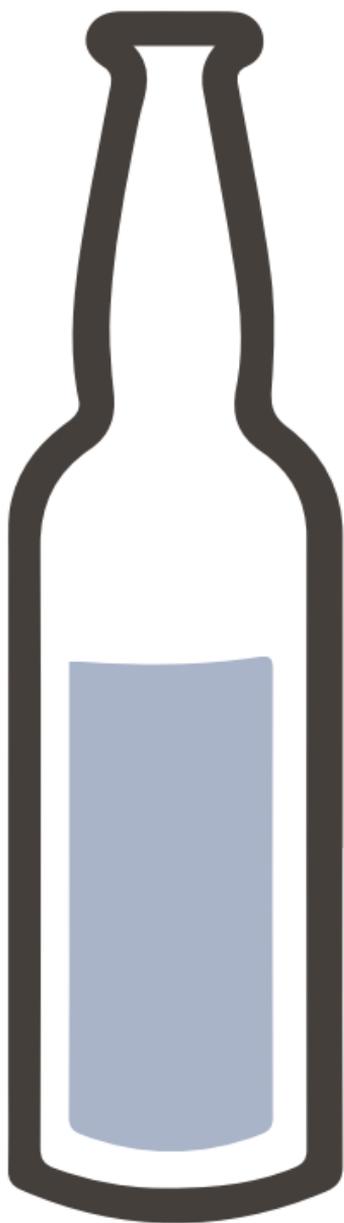
ներառում է ընդհանուր  
սպանությունները  
եռամսյակի մեջ:





## Առողջապահական

Կազմակերպության բոլոր տվյալները և զեկույցները կոչ են անում բոլոր պետություններին խիստ միջոցներ և օրենքներ ձեռնարկել, ամենօրյա ողբերգությունները կանխելու համար, որոնց պատճառը ոգելից խմիչքն է:





## **Միայն Բրիտանիայում մեկ տարվա ընթացքում.**

- Գրանցվել է մոտավորապես մեկ միլիոն բռնի հանցագործություն, որոնք կապված են եղել ոգելից խմիչքների հետ: Ըստ գրիների, համընդհանուր հանցագործությունների կեսը կապված են եղել ոգելից խմիչքների հետ:
- Ոգելից խմիչքը կապված է մոտ 7 միլիոն վթարների և հիվանդանոցների վթարային ծառայությունների հետ, որը կորզում է հարկ վճարողների գումարի 650 միլիոն դոլարը...
- Ընդհանուր առմամբ, ոգելից խմիչքների հետ կապված հանցագործությունները և զանգվածային անկարգությունները վատնում են տարեկան հարկ վճարողների 8-13 բիլիոն գումարը:

## **Ինչպե՞ս է Ղուրանը արձագանքում ոգելից և հոգեմետ խմիչքներին.**

Իսլամը չի սպասում Համաշխարհային Առողջապահական Կազմակերպությանը, որպեսզի հայտնաբերի ոգելից խմիչքի ազդեցությունը անհատի և հասարակության վրա: Որովհետև Նա, ով արարել է աշխարհը արարել է մարդու կյանքը և հասարակությունը այն Մեկն է, Ով տեղյակ է, թե ինչն է հարմար մարդու կյանքին և հասարակությանը:

Երբ իսլամը եկավ արաբներին, նրանք արդեն օգտագործում էին ծխախոտ և խմիչք, իսկ ամեն տեսակի գինիները հանդիսանում էին նրանց մեծագույն հաճույքը: Նրանք հպարտանում էին և վատնում իրենց ամբողջ գումարը:

Ղուրանը լուծել է խնդիրը եզակի տրամաբանական և արդար կերպով: Քանի որ իսլամի սկզբնաշրջանում այն չի արգելել ոգելից խմիչքը, որովհետև այն տարածված էր մարդկանց միջև և հոսում էր իրենց երկաներում, սակայն Ղուրանը հայտնեց, որ իհարկե առկա են ոգելից խմիչքների առավելություններ: Պատճառը կայանում է նրանում, որ անհատը, ով օգտագործում է այն գտնում է ժամանակավոր ուրախություն և հարմարավետություն, որը հեռացնում է ցավը և անհանգստությունը: Ամեն դեպքում, ոգելից խմիչքների



հոգեբանական, վարքային և առողջական խնդիրները կարող են կործանիչ լինել անհատի և հասարակության համար: Չնարավոր չէ նրանց բժշկել: Ղուրանը ասում է.”Նրանք հարցնեն քեզ, օվ Մուհամմեդ կապված ոգելից խմիչքի և խաղամուլության հետ: Ասա. ”Դրանց մեջ մեծ մեղք է և մի փոքր առավելություն տղամարդկանց համար, սակայն մեղքը առավել մեծ է քան առավելությունը:” (Ալ-Բակարահ 2: 219)

Այնուհետ, երբ հավատքը դարձավ առավել հաստատուն մարդկանց հոգիներում, Ղուրանը արգելեց ոգելից խմիչքը ամբողջովին և հայտնեց, որ այն կայանում է Սատանայի ձեռքի գործը, որը նա կիրառում է բարկություն, թշնամություն առաջացնելու համար, ինչպես նաև կործանելու և շեղելու նրանց առաքինի նպատակները: Ղուրանի հարցնում է մարդկանց կապված ոգելից խմիչքների հետ.” Արդյո՞ք դուք դադարել եք:” Ալ-Մայիդահ 5:91 Բոլոր մահմեդականները, ովքեր լսեցին հարցը ասացին. ”Մենք դադարել ենք, մենք դադարել ենք ” և գինին թափում են Մարգարեի քաղաքի փողոցներում, ի պատասխան Ղուրանի մեջ գտնվող Աստծո հրամանի:



# Մեղք և ՔավուԼթյուն

# Մեղքի

Մեղքի փիլիսոփայությունը և իրավունքը հանդիսանում է կրոնների և դավանանքների առավել կարևոր մտավոր խնդիրներից մեկը: Եվ այս դավանանքները տարբերվում են մեղքի և սխալի, ապաշխարհության և գղջման իրենց վերաբերմունքով:



Իսլամը տեսնում է Աստծո արարած մարդկային բնույթի հավասարակշռությունը և այն դարձնում է բարու և չարի հակամարտություն: Իսլամը մարդու բնույթի չի դիտում որպես հրեշտակային միայն, ով պետք է միայն բարիք գործի: Նա որոշում է, որ Ադամի յուրաքանչյուր զավակ սխալական է, սակայն ստիպում է պատասխանատվություն կրել որոշումների և ընտրությունների համար: Ուստի, Իսլամի մեղքի և ապաշխարիության գաղափարը կարելի է ամփոփել այսպես.

- Առաջին բանը, որին մենք բախվում ենք Ղուրանի մեջ, հանդիսանում է այն, որ մեղքը անհատական է և անհատական ապաշխարհությունը պարզ, հեշտ, դյուրին և հստակ հայեցակարգ է: Ծնունդից առաջ մարդը գերծ է մեղքից: Յուրաքանչյուր անհատ ծնվում է մեղքերից գերծ, նա չի կարող հանդուրժել որևէ նախկին մեղք: Մեղքերի թողությունը և ապաշխարհությունը և Ադամի (Խ.Ա.Ո.Ն) մեղքը հանդիսանում էր նրա անհատական մեղքը և փրկությունը ուղղակի հեշտ ապաշխարհություն է: Նրա զավակների մեղքը հանդիսանում է անհատական, իսկ ապաշխարհության ճանապարհը բաց է, որը պետք է իրագործել ըմբռնմամբ: Ամենը առաջարկում են յուրաքանչյուր արարածի ջանքերի համար և չպետք է հուսահատվել: Չպետք է նաև սխալվել մեկ այլի վերաբերյալ և այդ իսկ պատճառով ըստ Ղուրանի, եկել են Աստծու մարգարեները: Ղուրանը ասում է. "Կամ արդյոք Մովսեսը և Աբրահամը հայտնել են, թե մի ոտնահարեք այլ սահմանները: Մարդը ունի միայն այն, ինչ ցանում է և տեսանելի է որոնումները, որին հաջորդում է լիարժեք պարգևը:" (Ալ- Նեջմ 53 :36-41).



Իսլամի մեջ կարևոր է ապաշխարելը, ինչպես նաև մեղքից գերծ մնալը, նախորդ մեղքերի ավստասանքը: Մարդիկ չպետք է վերադառնան իրենց մեղքերին:



- Ապաշխարի հույսը հանդիսանում է երկրպագության և Աստծո խոնարհման ամենամեծ խնդիրը, այն կարիք չունի առանձնահատուկ վայրի, թույլտվության և որևէ անհատի ճանաչման: Այն հանդիսանում է Աստծո և հավատացյալի երկրպագությունը: Ալլահի անունների և ածականների մեջ, որոնք հայտնվում են Ղուրանում տեղ են գտել Աթ-Թաուբահ, Մեկը, ով ընդունում է անկեղծ ապաշխարի հույսը, Ղաֆիր ադհանք ուա Քաբիլ աթ-թաուբահ, Մեկը, ով ներում է մեղքերը և ընդունում



Է անկեղծ ապաշխարիությունը անվանումները: Ղուրանը թվարկում է արդարների արժանիքները, ովքեր կմտնեն Դրախտ հաստատելով որոշ մեղքերի առկայությունը: Սակայն նրանք շտապում են յուրաքանչյուր մեղքի ապաշխարիության և թողություն խնդրում: “Եվ նրանք, ովքեր սխալվել կամ մոլորվել են հիշատակում են Աստծուն և խնդրում են իրենց մեղքերի թողությունը: Եվ ով է կարող ներել մեղքերը, բացառությամբ Ալլահի: Եվ մի պնդեք այն, ինչ գործել են և նրանք տեղյակ են”: (Ալ-Իմրաան 3:135)

Ըստ Իսլամի ապաշխարիության համար բավարար է ապաշխարիել մեղքը և գղջալ նախորդ գործողության համար և որոշել երբեք չվերադառնալ դրան: Այն ներառում է նաև վերադարձնել մարդկանց իրավունքները, եթե առկա են: Եթե նա կրկին վերադառնա իր մեղքերին, ապա չի մաքրի առաջին ապաշխարիությունը, չի վերադարձնի մեղքերը, այլ այն կհամարվի նոր մեղք, որից նա պետք է կրկին ապաշխարի:

Ուստի, Իսլամում մարդը ապրում է հավասարակշռության մեջ իր կատարելության հասնելու խնդիրներով, առաջխաղացմամբ և սխալներից հեռանալով, ինչպես նաև մարդկային բնույթի գիտակցությամբ, որը երբեմն թույլ է և միգուցե տարբեր իր ուղղությունից: Եվ բոլոր դեպքերում, գործողության,

բարեպաշտության կամ շեղման և տարբերության պարագաներում, որոնք չեն կորցնում կողմնորոշումը պետք է դիմում դառնան Աստծուն: Պետք է զղջալ և թողություն խնդրել Նրանից:

Եվ այստեղ վերանում է առաքինու և այլոց միջև ընկած տարբերությունը, ինչպես Ղուրանը հաստատում է, երբ մեզ ասում է, որ տարբերության ճշմարտությունը ընկած է այն փաստի մեջ, որ առաքինին, եթե մեղք է գործում, հիշում և ապաշխարհում է Աստծուն, ի հակառակ նրանց, ովքեր հաստատում են իրենց սխալները առանց տեղյակ լինելու կամ դիտելու: (Ալ-Արաֆ 7: 201-202)

”

Ըստ Իսլամի, ոչ ոք չի ծնվում մեղքի առկայությամբ և յուրաքանչյուր մարդ կրում է իր իսկ մեղքը, ոչ ոք չի կրում որևէ նախորդի մեղքը:

A young man with dark hair is shown in profile, looking upwards and to the left. He is wearing a white lab coat over a blue shirt and tie. In the background, a glowing, semi-transparent digital brain is depicted, composed of a network of white lines and small spheres, resembling a neural network or data structure. The overall scene is set against a dark blue background with a bright light source in the upper right, creating a futuristic and intellectual atmosphere.

# Կրոնը և Միտքը

# ՈՄՆԱՆՔ

Ոմանք կարծում են, որ կրոնը դեմ է մտքին և հակասում է գիտական մեթոդին, որովհետև հանդիսանում է երևակայության, առասպելի և առասպելական մտածելակերպի աղբյուրը: Մինչդեռ գիտությունը և փիլիսոփայությունը հանդիսանում են գիտության կազմակերպման մուտքի ուղղի և կարող են համահունչ դառնալ գիտության, հետազոտության պայմանների մատչելիության, մտածելակերպի և փորձի հետ... Համոզմունք է, երբ մտորումը ներառում է ճիշտը և սխալը:



Ոմանք կարծում են, որ կրոնը դեմ է մտքին և հակասում է գիտական մեթոդին, որովհետև հանդիսանում է երևակայության, առասպելի և առասպելական մտածելակերպի աղբյուրը: Մինչդեռ գիտությունը և փիլիսոփայությունը հանդիսանում են գիտության կազմակերպման մուտքի ուղղի և կարող են համահունչ դառնալ գիտության, հետազոտության պայմանների մատչելիության, մտածելակերպի և փորձի հետ... Համոզմունք է, երբ մտորումը ներառում է ճիշտը և սխալը:

Ոմանք կարծում են, որ կրոնը դեմ է մտքին և հակասում է գիտական մեթոդին, որովհետև հանդիսանում է երևակայության, առասպելի և առասպելական մտածելակերպի

աղբյուրը: Մինչդեռ գիտությունը և փիլիսոփայությունը հանդիսանում են գիտության կազմակերպման մուտքի ուղղի և կարող են համահունչ դառնալ գիտության, հետազոտության պայմանների մատչելիության, մտածելակերպի և փորձի հետ... Համոզմունք է, երբ մտորումը ներառում է ճիշտը և սխալը:

Ճշմարտություն է այն, որ գոյություն ունեն որոշակի կրոններ, որոնք բռնագրավում են միտքը, իսկ երբեմն էլ հակազդում: Դրանց աղբյուրները և գրքերը լի են առասպելներով և սնոտիապաշտ դավանանքով, որոնք հակասում են տիեզերքին և գիտությանը:

Սխալ է համապարփակ վճիռ ներկայացնել բոլոր կրոնների մասին, առանց հաշվի առնելու որակային տարբերությունները, որոնք գոյություն ունեն նրանց միջև, ելնելով իրենց աղբյուրից, բովանդակությունից, մեթոդից և վկայությունից:

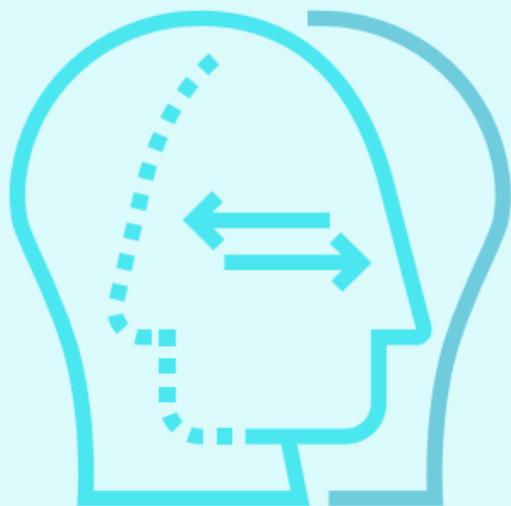
Նա, ով ընթերցում է Սուրբ Ղուրանին, Իսլամի հիմնական աղբյուրը, կարող է համոզվել, որ նրան տրվել է միտք և կարգավիճակ, որտեղ ոչ մի այլ կրոն մատչելի չէ: Անհատը, ով ծանոթ է Ղուրանին կարիք չունի նշումների ճշգրտության, որպեսզի գտնի, որ նա հրահրում է միտքը և կոչ է անում նրան մտորել և կրկին մտորել: Նա նույնիսկ կրկնում է անհավատության հարցը ավելի քան մեկ անգամ, 13 անգամ:

## Պատճառների գիտակցության Ղուրանական ուղղորդությունը արտահայտվում է տարբեր ձևով ներառելով.



Ղուրանը անրադառնում է մարդուն հորդորելով ունենալ բաց միտք, որը զերծ է բռնապետական ամեն ձևերից, ամբարտավանությունից, վախից և տգիտությունից: Այն ցույց է տալիս Աստծուն հավատք ընծայելու անհրաժեշտությունը, իրագործելով մտավոր վկայությունը և տրամաբանությունը, ասելով. “Արդյո՞ք նրանց չեն արարել ոչինչից, կամ արդյո՞ք նրանք են հանդիսանում Արարիչներ: Կամ արդյո՞ք նրանք են արարել երկինքները և երկիրը: Ոչ նրանք չունեն ամուր հավատք:” (Ալ-Տուր 52:35-36)





Այն քննարկում է հակառակորդների վկայությունը և ժխտում է այն հայտարարությունները, որոնք հիմնված չեն կամ չեն ապացուցում դրանք, նա ասաց. "Ասա. Բերեք ձեր ապացույցը, եթե դուք ճիշտ եք:" (Ալ-Բակարահ2 :111)



Այն մեղադրում է նրանց, ովքեր չեն կիրառում իրենց միտքը և նկարագրում է նրանց, ինչպես առանց զգացմունքի, որովհետև նրանք օգուտ չեն քաղում իրենց տեսածից ճիշտ որոշումներ և ընտրություն կատարելու համար: Նա ասաց. “Արդյո՞ք նրանք չեն քայլում երկրի վրա, այնպես, որ սիրտ ունեն, որով կարող են ընկալել, կամ ականջներ, որով ի վիճակի են լսել, քանի որ նրանք չեն կուրացրել իրենց, այլ կույր են իրենց սրտով, որը իրենց կրծքի տակ է:” (Յաջ 22:46)



Այն զգուշացնում է ընդդեմ սահմանափակ մտածելակերպի, որոնք ներկայացնում են մարդուն: Ղուրանը ոչ միայն հորդորում է կիրառել մեր զգայարանները և միտքը և հարգանքը, այլև զգուշացնում է մտքերի որոգայթներից, որովհետև մարդկային բնույթը պայքարում է բարու և չարի դեմ, հանգելով եզրակացությունների, որոնք հակված են սխալի և ճշտի կեղծման, իսկ երբեմն էլ վախի և խաբեության ցանկության:

## **Պատշաճ մտածողության խոչընդոտները , որոնք նկարագրել է Ղուրանը**

■ Ավանդույթ. Այն փաստը, որ առասպելական և վարքային ժառանգությունը և բացասական մտածելակերպի սովորույթները կարող են ազդել պատճառաբանության մեթոդին և մտածելակերպին, դժվար է ընդունել ճիշտը և թողնել սխալը և կարող է դադարեցնել մտածելակերպը ամբողջովին հիմնվելով, ծնունդից սկսած պահից: Ղուրանը խոսում է մի քանի իրավունքների մասին և նրանց կանխում է լինել ավանդույթի հետևորդ: Եթե նրանց ասեն հետևեք Աստծո հայտնությանը, նրանք պատասխանում են, սակայն մենք հետևում ենք նրան, ինչին հետևել են մեր ծնողները: Այնուհետ գալիս է Ղուրանական մեկնաբանությունը, հետևեք նրանց, նույնիսկ եթե նրանք չեն հիմնվում բանականությանը և գիտությանը և ծնողների ուղղորդությանը: “Եվ, եթե նրանց ասեն, հետևեք Ալլահի հայտնությանը, նրանք կասեն, սակայն մենք հետևում ենք մեր հայրերի ուղղուն:Սակայն նրանց հայրերը չեն գիտակցում և ուղղորդված չեն:” (Ալ-Բակարահ2 : 170)

■ **Համառություն և ամբարտավանություն.** Պատճառը հանդիսանում է ընդունելությունից և հնազանդությունից զերծ մնալու իրավունքը, որպեսզի ներկայացնեն նրա հետաքրքրությունը կամ դիրքը, կամ նախանձը, կամ երախտագիտությունը այն աղբյուրին, որից ծագել են: Ղուրանի մեջ Աստված խոսեց մարդկանց այն դասի մասին. ովքեր ժխտում են ակնհայտ ճիշտը իրենց գիտությամբ, ինչպես իրենց հոգիների իրավունքը և այն, ինչը կանխել է նրանց դրանից, բացառությամբ մեծության և անարդարության (և մերժում են նրանց և իրենց մեջ տեղյակ են անարդարորեն և այլն): (Ալ-Նամլ 27:14).

■ **Անձնատուրություն հաճույքների մեջ.** Նա տեղյակ է ճշմարիտ պատճառին, սակայն նա քաջություն չունի ընտրելու, որովհետև անձնատուր է եղել ինքն իրեն: Օրինակ, Ղուրանը մեզ ասում է, որ մարդուն տրվել է գիտություն և գործելու ազատություն: Ինչպես նաև դիմելու իր կյանքի ընթացքում, սակայն նա հեռանում է այդ գիտությունից և հետևում է իր կրքին և անհետաձգելի հետաքրքրությանը և որ միայն այդ պատճառով նա այն աստիճան է թաղված իր կրքի մեջ, որտեղ նա այլևս ի վիճակի չէ ճիշտ որոշում կայացնել: (Ալ-Ղարաֆ 7:175-176)

Ղուրանը մարդուն միշտ վկայակոչում է բոլոր բնագավառներում իրագործել բանականությունը, հարցը, քննարկումները, անրադարձը, հաշվի առնելով հոգու քննարկումը, տիեզերքը և արարածը առանց որևէ նախապայմանների և համոզմունքների:

Սակայն նա սարսափում է հարցնել և մտորել նրա մասին, ով թաքցնում է իրեն այն բանից, ինչ նա հակադրում է: Ինչ վերաբերում է ճշմարիտ կրոնին, ապա այն պետք է լինի Ալլահից, ով արարել է մարդուն և ի պահ է հանձնում և Աստծո արարածը չի կարող հակասել նրա կրոնին, որը նա սահմանել է մարդկանց համար: "Իրոք, նա հանդիսանում է Արարիչը և Հրամանատարը: Օրինյալ է Ալլահը, ալամինի, մարդկության, ջիների և ամեն գոյության Տերը:" (Ալ-Աարաֆ 7:54)



“

Մահմեդականը հավատք է ընծայում, որ Աստծո ստեղծագործությունը չի կարող խանգարել այն կրոնին, որը Նա է պատվիրել մարդկանց: Այդ դեպքում ինչու երկյուղել խնդրելուց և գիտակցելուց:

# Իսլամը հանդիսանում է խաղաղության կրոնը.





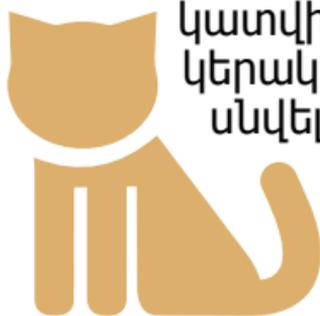
# ՈՒՄԱՆՔ

Ումանք զարմանում են այն ամենով, թե ինչ է տեղի ունենում տեղեկատվության մեջ, երբ տեղեկանում են, որ խաղաղությունը յուրահատուկ դիրք ունի Իսլամի մեջ: Մահմեդականը կրկնում է խաղաղությունն բառը և զգում է դրա իմաստը օրվա ընթացքում մի քանի անգամ:

Խաղաղությունը հանդիսանում է Դրախտի անուններից մեկը. 'Խաղաղության բնակավայրը:' Հանդերձյալ կյանքում նրա Դրախտը հանդիսանում է Դար ես Սալամը: Մահմեդականի աղոթքը ավարտվում է խաղաղություն բառով, որը նա կրկնում է երկու անգամ և միացնում է կրոնի անունը: Կրոնի անունը ինքնին նշանակում է խաղաղություն և հանգստություն:



Եվ, Իսլամը կոչ է անում խաղաղության և հարգանքի նույնիսկ թույլերի և կենդանիների իրավունքների համար: Մարգարե Մուհամմեդը (Խ.Ա.Ռ.Ն) մեզ ասում է, 'Մի կին Դժոխք մտավ կատվի պատճառով, որին ոչ կերակրել էր, ոչ էլ թույլ էր տվել սնվել միայնակ:' (Մուսլիմ 2242)



Նաև Նա պատմում է մի անբարոյականի մասին, ով մտավ Դրախտ, շանը ջուր տալու պատճառով:

(Բուխարի: 3280)

Այն թելադրում է օրինակներ և հարգանքի սահմանումներ մարդկանց և նրանց կողքը ապրողների իրավունքների համար, անկախ կրոնի կամ մտքի: Քանի որ Մարգարե Մուհամմեդը խոստացավ չպատժել ոչ մահմեդականին, կամ չստիպել նրան աշխատել իր ուժերից վեր: Իսկ նրան, ով այդպես կգործի Նա չի պաշտպան Ջարության օրը: (Աբու Դաուդ 3052)



Մարգարե Մուհամմեդը խոստացել է, որ Ջարության Օրը ոչ մահմեդականների անարդարությունը, կամ վաստակը կհավասարվեն Նրա գոհաբերությանը:

Սակայն, երբ Իսլամը կոչ է անում խաղաղության մյուսների հետ, ինչն էլ միանշանակ արդար է: Միայն խաղաղությունը կարող է բուլորին իրավունքներ տալ: Կեղեքիչը չի արդարանում իր անարդարությունից և բռանաբարը իր հոտից և ոչ էլ խաղաղության հնարքից, որը գողին տալիս է գողունը և տան տիրոջը բավարարում էժան վճարով:



Տեղեկանալով ամեն իրականությանը, մտում է միջոցների և տեղեկատվության քարոզարշավը, որը շատերը կիրառում են պարտադրելու իրենց հղումները և տեսակետները, սխալ տեսակետները հսլամի մասին: Յուրաքանչյուր տեսանկյուն ունի առավել քան մեկ անկյուն և յուրաքանչյուր պատմություն առավել քան մեկ վիպակ: Քչերը կարող են կրել ճշմարտության փնտրտուքի բեռը և լրատվական քարոզչության արհամարհանքը և տալ մանրկրկիտ և հավասարակշռված դատաստան կապված այդ խնդրի հետ:

**Եվ դուք ունեք խորհելու  
փաստերը.**





LAUNCHING

**CURIOSITY**

CLICK HERE

## Այսօր, իսլամը հանդիսանում է առավել արագ տարածվող կրոնը.

Այսօր, ըստ [pewresearch.org](http://pewresearch.org) կազմակերպության, իսլամը հանդիսանում է աշխարհում առավել արագ տարածվող կրոնը Ամերիկայից



մինչ Եվրոպա, Աֆրիկա և Ասիա, անկախ սահմանափակ հնարավորությունների, թույլ մահմեդականների և համաշխարհային տեղեկատվության, որտեղ գերակշռում է աղավաղող, սխալ տեղեկատվությունը և շնորհիվ աղավաղման, ինչպես նաև վատ օրինակների, որոնք ոչ մի կապ չունեն իսլամի հետ: Արդյո՞ք մարդկանց պարտադրել են իսլամը, համոզել են, թե նրանք են ընտրել:

Ճշմարտությունը այն է, որ յուրաքանչյուր մահմեդականի հանձնառություն հանդիսանում է այլոց իրավունքները և հարգանքը իրենց ընտրության և մշակույթների նկատմամբ, որոնք մեծ ազդեցություն ունեն մյուսների սրտերում և մտքերում: Այս նախապատվություն չէ մահմեդականների համար, այլ դիմում և համապատասխանություն այն կանոններին, որոնք Աստված պարզորոշ հաստատել է Ղուրանի մեջ, որ “Գոյություն չունի պարտադրություն կրոնի մեջ, իրոք, ճշմարիտ ուղղին ակնհայտ է Սխալ ուղղուց:” (Ալ-Բակարահ 2:256)

## Արդյո՞ք մարդկանց պարտադրում են հսկամը.



Մարդը մշտապես ուժ է գործադրել, որպեսզի հարկադրի իր կարծիքը, ազդեցությունը և հետաքրքրությունը այլ մարդկանց վրա: Պատմությունը լի է բոլոր աղանդներին պատկանող տարբեր կրոնների և դավանանքների օրինակներով:

Պատմությունը ցույց է տալիս տեղաբնիկների սարսափելի լուծարումը Նոր Աշխարհի հայտնագործողների և ներգաղթյալների ժամանման ընթացքում: Տեսնելով այս կոտորածը, իսպանացի պատվելի Բարդոլոմեոսը նկարագրելով ասում է. “Նրանք տեղաբնակներին համարել են ոչ թե մարդ, այլ կենդանուց առավել ցածր:” *Brevísima relación de la destrucción de las Indias* (Հնդկացիների Կործանման Հակիրճ Հաշիվ, Bartolomé de las Casas (Բարդոլոմեոս դե լաս Կասկաս), 1552)

**Մահմեդականի վերաբերմունքը  
ի պատասխան նոր երկրի  
կառավարման:**

## Մահմեդականները 8 դար շարունակ կառավարեցին Անդալուզիան:

Մահմեդականները Անդալուզիան, Իսպանիան, կառավարել են 781 տարի, 711-թվականից մինչև 1492 թվականը, որը հանդիսանում էր աշխարհի քաղաքակրթության կենտրոնը, որտեղ որևէ քրիստոնյայի չեն պարտադրել Իսլամ ընդունել: Նրանք պահպանել են իրենց իրավունքները, աշխատանքը և դիրքը: Մահմեդականները լուսաբանել են հրեաների նկատմամբ կատարված անարդարությունը մինչև Իսլամական նվաճումները: Եվ պատմությունը լի է նմանատիպ փաստերով:



Երբ Իզաբելլա I և Ֆերդինանդ II Իսպանիայում պարտության մատնեց մահմեդականներին, Իսլամի բոլոր տեսակետները արգելվեցին և ստեղծվեց ինկվիզիցիան, որպեսզի պատժեն նրանց, ովքեր նույնիսկ գաղտնի կերպով հաստատում էին Իսլամը:

Մահմեդականներին վտարել են իրենց տներից: Սակայն ուշագրավ է, որ Անդալուզիայից մահմեդականների վտարման ընթացքում, վտարել են նաև Հրեաներին և ուղեկցել նրանց Իսլամական երկրներ, որտեղ էլ նրանք գտան ապահով ապաստան և արժանապատիվ կյանք:



**Մահմեդականները եգիպտոսը կառավարեցին առավել քան 1400 տարի և փրկեցին Ղպտիների կարգավիճակը.**

Մահմեդականները կ ա ռ ա վ ա ր ե ց ի ն եգիպտոսը սկսած հսկամի սկզբի ժամանակաշրջանից, երբ Ալլահի Մարգարեի ուղեկցորդներից մեկը, Ամր իբն ալ-Աասը բացահայտեց այն: Այնտեղ ոչ միայն պահպանել են նրանց կրոնը և սրբավայրերը, այլև նրանց փրկել կեղեքումից, տանջանքից և զրկանքներից, որոնք կիրառում էին նրանց դեմ Բյուզանդացիները, ի շնորհիվ միևնույն կրոնի ուսմունքի համաձայնեցման տարբերության: Ղպտիներին վերադարձրեցին կրոնի ազատությունը և երկրպագությունը: Այսօր նրանց թիվը հասնում է առավել քան 5 միլիոնի:



**Մահմեդականները  
ավելի քան հազար  
տարի կառավարել  
են Ջնդկաստանը,  
որի բնակչության 80  
% ոչ մահմեդական էին:**



Մահմեդականները Ջնդկական  
թերակղզին կառավարել են մոտ  
հազար տարի: Նրանք պահպանում  
են իրենց իրավունքները և կրոնները,  
երկրպագությունը և բարձրացրել  
ճշող կրոնների անարդարությունը:  
Բոլոր պատմաբանները հաստատում  
են, որ այն չի տարածվել ուժով և ոչ  
ոքի չեն պարտադրել ընդունել իսլամ:

## Ա մ Ե ն ա մ Ե ծ մ ա հ մ Ե դ ա կ ա ն Երկիրը ընդունեց Իսլամը առանց պատերազմի և բանակի:



Ինդոնեզիան հանդիսանում է ամենամեծ մահմեդական երկիրը, առավել քան 250 միլիոն բնակչությամբ, որի 87 % մահմեդականներ էին: Վեցերորդ դարում, առանց բանակի միջամտության, առևտրականների վարվելաձևի շնորհիվ նրանք ընդունեցին մահմեդական սովորույթները: Արյունը հեղվել է միայն պորտուգալացի, այնուհետ դանիացի, անգլիացի գաղութարարների ժամանումից հետո:





**Իսլամի և որոշ  
մահմեդականների  
իրականության  
անդունդը.**



Ո՞րն է այս սարսափելի հակասությունը: Մի խոսք, որ ոմանք ասում են, թե դուք տեղյակ եք Իսլամի օրենքների ճշմարտության մասին, որը կոչ է անում բարոյականության և երկրի բարօրության, մարդկության շահի և մարդկանց միջև խաղաղության տարածման: Այնուհետ ձեր շուրջը նայեք և կտեսնեք, որ Իսլամին պատկանող պատկերները հեռու են դրանից... Արդյո՞ք նրանց կարող են համարվել ճշմարիտ կրոնի հետևորդներ:



## **Ըստ եռթյան այս հանդիսանում է շփոթեցնող մի հարց, որը կարիք ունի բազմակողմանի հանգիստ անրադարձի.**

- Ոչ բոլորը, ովքեր ընդունել են Իսլամը կամ ծնվել որպես մահմեդական, հետևում են բոլոր կրոնական ծեսերին: Մեր շուրջ, ամենուր, առկա են մահմեդականներ, ովքեր թերանում կամ շեղվում են Իսլամի ճշմարտությունից և ուսմունքից: Գոյություն ունեն մահմեդականներ, ովքեր Իսլամը ճանաչում են միայն անվանմամբ:
- Ամեն դպքում ճիշտ չէ կապել մարդկանց սխալները իրենց կրոնի կամ ուսմունքի հետ: Չի կարելի ասել, որ Հիտլերի բռնապետության հիմքում ընկած էր կրոնը, Քրիստոնեությունը, որը կոչ է անում բռնության, կամ, որ աթեիզմը պահաջում է սպանել մարդկանց, որովհետև Իոսիֆ Ստալինը սպանդի



Չի կարելի որևէ կրոնի կամ դավանանքի վերագրել մարդու սխալները:



ենթարկեց տաս միլիոն աթեիստ:  
Բոլոր այս մեղադրանքները  
հեռու են ճշմարտացիությունից և  
իրականությունից:

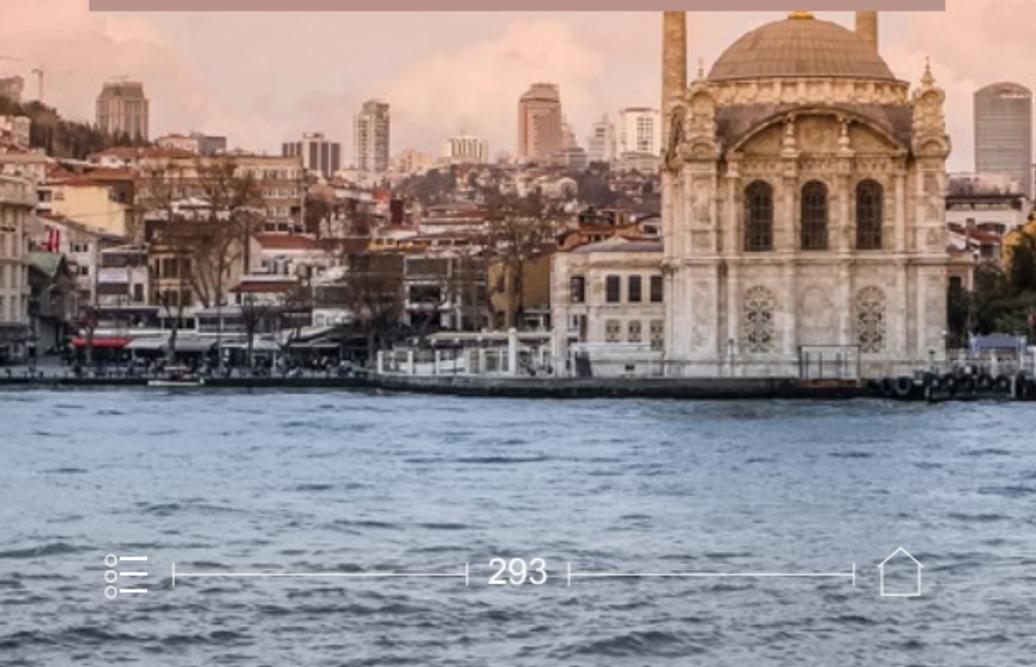
- Բազմաթիվ օրինակներ ցույց են տալիս Իսլամի հոյակապ, մեծ ու ճշմարիտ լինելը: Մարդիկ կիրառել են իրենց կյանքում Իսլամի իրականությունը, ոգու խաղաղությունը, գիտելիքը և զարգացումը: Ամբողջ աշխարհի պատմությունը, սկսած Յնոկաստանի արևելքից մինչև Իսպանիայի արևմուտք ցույց է տալիս այդ ամենը: Իսկ արդյունքները մինչև այժմ տեսանելի են մեզ : Այժմ գոյություն ունեն բազմաթիվ մահմեդականների օրինակներ, ովքեր ծառայում են մարդկության զարգացմանը գիտության և քաղաքակրթության տարբեր բնագավառներում: Սակայն, դժբախտաբար արևմտյան մամուլը երբեք հրապարակորեն չի ներկայացնի այն:
- Ոչ ոք չի մերժի ժամանակակից բժշկությունը և իրեն ետ պահի բուժումից, որովհետև նա տեղյակ է իրենց շրջապատող վատ բժիշկներից: Ինչպես նաև ոչ ոք չի պայքարի կրթության դեմ և իր երեխաներին հեռու պահի, որովհետև նա ճանաչում

Է դպրոցներ, կամ մասնագետներ, ովքեր ոտնահարել են այդ պատվելի մասնագիտությունը... Ուստի, վերջնական եզրակացությունը պետք է հիմնվի իրականության, այլ ոչ թե վատ օրինակների վրա:

- Տարօրինակ է նաև այն, որ անկախ հսլամի որոշ հետևորդների և թշնամիների բռնի շեղումների, շատերը դեռ ունակ են տեսնել նրա անբիծ տարբերակը, որից էլ մարդիկ ամբողջ աշխարհով մեկ ընդունում են հսլամ:



Նրանք պետք է պայքարեն հանուն կրթության և նպաստեն զավակների դպրոց գնալուն, անկախ որոշ ուսուցիչների մասնագիտության չարաշահության:





## Նոր Տեսակյուն

Քանի անգամ եք դուք տատանվել որոշման և ձեր շահի հնարավորության մեջ: Իսկ ես այսօր ձեզ մեղադրում եմ այդ տատանման համար:

Մարդու մեծագույն արժանապատվությունը հանդիսանում է նրա ազատությունը և անվախ ի շահ իրեն որոշում ընդունելու ունակությունը:

Եթե հակամարտության և դժվարությունների մարտահրավերների կայունությունը այդ իրավիճակի տերը գովաբանում և գնահատում է, ապա որոշում կայացնելու խիզախությունը գովելի է, եթե նա տեսնում է իր հետաքրքրությունը և ընկալում է սխալը: Այդ նաև հաղթանակը է իր և եսասիրության դեմ, որի ազդեցությունը տեսանելի կլինի հոգու և անհատականության վրա:

Քանի որ ձեզ հնարավորություն է տրվել տեղեկանալ Իսլամի հատկանիշների մասին իր իսկ սկզբնաղբյուրից, մի տատանվեք մտածել և վերարտադրել ձեր ընթերցածը:

Եթե ձեզ ցույց են տվել այս կրոնի գեղեցկությունը և շքեղությունը և դուք դեռ կարիք ունեք Իսլամի ճշմարտացիության և առավելությունների լրացուցիչ հետազոտությունների և հարցերի, ապա մեծ հնարավորություն ունեք ընթերցելու և հարցերի շուրջ բանավիճելու: Ապա այժմ դուք պետք է մեկ այլ տեսանկյունից դիտեք դա:



Չարգանքներով մենք ցանկություն ենք հայտնում ավարտել աշխատությունը, հուսալով, որ այն կխթանի գաղափարների հավանությանը: Մենք մեծ ուրախությամբ ուշադրություն կդարձնենք ձեր հարցերին, առաջարկություններին և առարկություններին և կփորձենք հագուրդ տալ ամենին:

Իսլամի մասին լրացուցիչ տեղեկություններ համար.



LAUNCHING

**CURiOSiTY**

JUST SCAN IT!!



**THISISLAM.net**

Կիսեք մեզ հետ  
ձեր փորձը:

info@modern-guide.com